

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Alma Osmić Ibrić

Uporaba biografije kot metode dela z ljudmi z demenco

Diplomsko delo

Ljubljana, 2020

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Alma Osmić Ibrić

Uporaba biografije kot metode dela z ljudmi z demenco

Diplomsko delo

Mentorica: Izr. prof. dr. Jana Mali

Ljubljana, 2020

ZAHVALA

Za svoj uspeh bi se rada zahvalila Harisu, saj mi je stal ob strani v vseh trenutkih, ko sem to najbolj potrebovala. Posebno zahvalo namenjam tudi svoji družini in najbližjim prijateljem, ki so me med študijem in pisanjem diplomskega dela podpirali in spodbujali.

Zahvalila bi se tudi svoji mentorici, izr. prof. dr. Jani Mali, za vso pomoč, svetovanje in strokovno podporo pri pisanju diplomskega dela.

Hvala vsem!

PODATKI O DIPLOMSKEM DELU

Ime in priimek: Alma Osmić Ibrić

Naslov: Uporaba biografije kot metode dela z ljudmi z demenco

Kraj: Ljubljana

Leto: 2020

Število strani: 104 **Število tabel:** 2 **Število prilog:** 3

Mentorica: izr. prof. dr. Jana Mali

Uporaba biografije kot metode dela z ljudmi z demenco

Povzetek diplomskega dela

Diplomsko delo obravnava uporabo biografije kot metode dela z ljudmi z demenco. V teoretičnem delu sem predstavila razumevanje demence, socialno delo z ljudmi z demenco, sporazumevanje in aktivnosti pri ljudeh z demenco ter pomen biografije in osebnega načrtovanja pri zagotavljanju pomoči ljudem z demenco. Raziskovala sem uporabo biografije in osebnega načrta pri delu z ljudmi z demenco v domovih. Zanimalo me je, kakšne so izkušnje socialnih delavcev v domovih za stare z uporabo biografije. Ugotoviti sem želela, kakšne so specifične uporabe biografske metode za pomoč ljudem z demenco, kakšne osebne načrte izdelujejo v domovih in kako je v teh osebnih načrtih predstavljena biografija človeka z demenco. Prav tako me je zanimalo, kaj lahko pridobijo socialni delavci z uporabo biografske metode in njenim poznavanjem. V kvalitativno raziskavo je bilo vključenih sedem socialnih delavk, zaposlenih v domovih za stare. Kot metodo zbiranja podatkov sem uporabila intervju. Rezultati kažejo na to, da uporaba biografije in osebnega načrta pozitivno vplivata na delo z ljudmi z demenco. Izboljša se sporazumevanje med zaposlenim in stanovalcem z demenco, prav tako je stanovalca lažje vključiti v aktivnosti doma, ko zaposleni pozna njegovo življenjsko zgodbo. Za izdelavo biografije predlagam timsko delo, saj bi na ta način bili z biografijo seznanjeni vsi zaposleni, ki so v stiku s človekom z demenco. Hkrati pa predlagam, da zaposleni v domu seznanijo z biografijo človeka z demenco tudi prostovoljce in ostale ljudi, ki prihajajo v stik s stanovalcem z demenco.

Ključne besede: demenca, biografija, osebni načrt, institucionalna oskrba, socialno delo

The use of biography as a method of work with people with dementia

Graduation Thesis Abstract

Bachelor's thesis deals with the use of biography as a method of working with people with dementia. In the theoretical part, I presented an understanding of dementia, social work with people with dementia, communication, and activities for people with dementia as well as the importance of biography and personal planning in the provision of assistance to people with dementia. I researched the use of a biography and personal plan when working with people with dementia in homes for older people. I was interested in the experiences of social workers in homes for older people using a biography. To determine whether there are any particular specific details of the use of biographical methods to help people with dementia, what kind of personal plans are made at the homes for older people, and how these plans present the biography of a person with dementia. I was also interested in what social workers could gain by using the biographical method and the knowledge of it. The qualitative study involved seven social workers working in homes for older people. I chose the interview as the data collection method. The findings show that the use of biography and a personal plan has a positive impact on the work of people with dementia. Communication between employees and residents with dementia is improved, and it is easier to involve the residents in activities of the home if they know his life story. I suggest teamwork to create a biography, as in this way all employees who are in contact with a person with dementia would be acquainted with the biography. At the same time, I suggest that employees in the home also acquaint volunteers and other people who come into contact with a resident with dementia with the biography of the person with dementia.

Keywords: dementia, biography, personal plan, institutional care, social work.

KAZALO

1. TEORETIČNI UVOD.....	1
1.1 Razumevanje demence.....	1
1.2 Socialno delo z ljudmi z demenco.....	3
1.3 Sporazumevanje in aktivnosti pri ljudeh z demenco.....	8
1.4 Pomen biografije in osebnega načrtovanja pri zagotavljanju pomoči ljudem z demenco.....	11
2. PROBLEM.....	17
3. METODOLOGIJA.....	19
3.1 Vrsta raziskave.....	19
3.2 Merski instrument.....	19
3.3 Opredelitev enot raziskovanja.....	19
3.4 Zbiranje podatkov.....	20
3.5 Obdelava podatkov.....	20
4. REZULTATI.....	23
4.1 Specifike uporabe biografske metode.....	23
4.2 Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco.....	26
4.3 Uporaba metode osebnega načrtovanja.....	27
4.4 Podobnosti in razlike med biografsko metodo in osebnim načrtovanjem.....	29
4.5 Prednosti in slabosti obeh metod z vidika socialnega dela.....	30
5. RAZPRAVA.....	32
6. SKLEPI.....	36
7. PREDLOGI.....	39
8. UPORABLJENA LITERATURA.....	41
9. PRILOGE.....	43
9.1 Vprašalnik za intervju s socialnim delavkami.....	43
9.2 Zapisi intervjujev s socialnimi delavkami.....	43
9.3 Odprto in osno kodiranje intervjujev.....	59

KAZALO TABEL

Tabela 3.1: Primer odprtega kodiranja	21
Tabela 9.1: Odprto kodiranje.....	59

1. TEORETIČNI UVOD

1.1 Razumevanje demence

Demenca je bolezen, ki ne prizadene samo posameznika, ampak tudi njegovo družino ter vse ljudi okoli njega. Bolezen pa se dandanes ne obravnava le kot medicinski fenomen, temveč tudi kot družbeni problem, saj se odraža na posameznikovem socialnem delovanju.

„Ko govorimo o demenci, največkrat ne moremo mimo dejstva, da je demenca posledica možganskih okvar, bolezní ali poškodb. Demenca je zdravstveno stanje, ki je posledica nevroloških, fizioloških in anatomskih sprememb, občutenj in poškodb možganov.“ (Flaker idr., 2004, str. 15)

„V 10. mednarodni klasifikaciji bolezní (MKB – 10) je demenca opredeljena kot sindrom, ki ga povzroča možganska bolezen, običajno kronične ali napredujoče narave. Vključuje motnje mnogih višjih živčnih dejavnosti, kot so: spomin, mišljenje, orientacija, razumevanje, računanje, sposobnost učenja, sposobnost besednega izražanja ali presoje.“ (Kogoj, 2007, str. 15)

„Demenca je pojem, ki opisuje vsako stanje, v katerem se delovanje različnih možganskih funkcij, kot so spomin, mišljenje, prepoznavanje, govor, načrtovanje in osebne lastnosti, postopoma poslabšuje. Glede na vzrok bolezní ločimo demenco z Lewyevimi telesci, frontotemporalno demenco in Alzheimerjevo demenco.“ (Graham in Warner, 2013, str. 2)

Glede opredelitve pojma demence se vsi avtorji strinjajo, da je to bolezen, ki je kronična in napredujoča. Demenco opisujejo kot stanje ali sindrom, ki vpliva na možganske funkcije, kot so spomin, mišljenje, orientacija, razumevanje, računanje, sposobnost učenja, sposobnost besednega izražanja ali presoje ter govor in prepoznavanje.

Pečjak (2007, str. 173) med tipične simptome demence uvršča neprepoznavanje zakonca, otrok, bratov in sester ter celo samega sebe v ogledalu. Podaljšani so reakcijski časi, pojavljajo se blodne ideje in zmedenost, prav tako pa se spremeni tudi vsa osebnost človeka.

Simptome demence je v začetnem stadiju včasih težko prepoznati in jih takoj označiti kot simptome neke bolezní. Pozabljenost velikokrat pripisujemo letom starejših oseb, a je to lahko eden izmed prvih simptomov demence. Ko se pozabljenosti pridružijo še drugi simptomi, kot sta motnja govora in časovna dezorientiranost, smo lahko skoraj prepričani, da gre za demenco.

Feil (2003, str. 32–33) je demenco razdelila na štiri stadije.

1. Prvi stadij: pomanjkljiva orientacija

„V prvem stadiju osebe z demenco pogosto živijo še v lastnem gospodinjstvu, še vedno se orientirajo na osebe, kraj in čas. Za to fazo je značilno obtoževanje ljudi ter pogosti prepiri s svojci, sosedi itd. Osebe z demenco opazijo svoje izgube in omejitve, vendar si jih ne želijo priznati. Časovno, prostorsko in osebno so popolnoma orientirani.“ (Feil, 2003, str. 32)

Na samem začetku bolezni se ljudje z demenco še ne zavedajo prisotnosti demence in o pomanjkljivostih, ki se pojavljajo, sploh ne razmišljajo ter jih ne vidijo kot nekaj, kar bi nakazovalo na bolezen. Ko se ljudje z demenco začnejo zavedati svojih pomanjkljivosti v spominu, si tega v veliko primerih ne želijo priznati ter za to iščejo druge izgovore.

2. Drugi stadij: časovna dezorientiranost

„V drugem stadiju, za katerega je značilna časovna dezorientiranost, osebe z demenco pogosto najdemo na psihiatriji, zaradi njihovih vedenjskih sprememb. Velikokrat svojcev ne prepoznajo. V tem stadiju so zelo nemirni, občasno opazijo svoje omejitve in so zaradi tega zelo nesrečni. Časovno in prostorsko so večino časa dezorientirani, medtem ko so osebno še vedno orientirani.“ (Feil, 2003, str. 32)

Ko demenca napreduje, se ljudje z demenco več ne znajdejo v času in prostoru. Velikokrat živijo v svoji preteklosti in o njej tudi govorijo. Njihov nemir izzovejo tudi sorodniki in zaposleni v domovih, ker teh ljudi pogosto ne prepoznajo in se zaradi tega počutijo izgubljeni in nesrečni. Prav zato je pomembno poznavanje biografije človeka z demenco, saj ga bodo zaposleni v domovih znali pomiriti le, če bodo vedeli, kaj je tisto, kar ga lahko pomiri in mu v težkih časih vrne upanje.

3. Tretji stadij: ponavljajoči se gibi

„Za tretji stadij je značilno, da osebe z demenco pogosto živijo v domovih za stare ali pri svojcih. V tem stadiju nenehno hodijo, brišejo in kličejo, pri tem imajo veliko kondicije, komajda pa opazijo svoje deficite. Redko so še osebno orientirani, nimajo pa orientacije o času in prostoru.“ (Feil, 2003, str. 33)

Ko demenca že toliko napreduje, da ljudje z demenco niso več osebno orientirani in da sploh nimajo več orientacije o času in prostoru, postane delo z njimi v veliko primerih še težje. Tu je pomembno poznavanje biografije človeka z demenco, da bi lahko zaposleni v domovih z njimi vzpostavili sporazumevanje ter jih vključevali v dnevne aktivnosti v domu. Poznavanje biografije je prav tako pomembno zaradi življenjskih podrobnosti, ki vplivajo na življenje človeka z demenco, tako je na primer dobro vedeti, ali človeka z demenco moti kakšen zvok, katere hrane ne mara jesti itd.

4. Četrty stadij: vegetiranje

„V zadnjem, četrtem stadiju osebe z demenco živijo v domovih za stare. Na zunanje dražljaje se redko odzivajo ali pa se sploh ne. Večino časa ležijo v postelji ali sedijo v vozičku, svojih primanjkljajev pa ne zaznavajo več. Njihove oči so zaprte, kadar pa so odprte, pa le strmijo brez cilja, ne da bi kaj videli.“ (Feil, 2003, str. 33)

V zadnjem stadiju demence pa je poznavanje biografije prav tako pomembno, saj lahko zaposleni v domovih stanovalcu z demenco na neki način olajša življenje in mu krajša dneve na primer z branjem knjig, poslušanjem glasbe ali pa s kakšno drugo aktivnostjo.

Poznavanje demence kot bolezni in njenih stadijev je v veliko pomoč pri delu z ljudmi z demenco. Lažje se načrtujejo storitve za uporabnika, olajšan je prvi pristop, sporazumevanje ter tudi vključevanje uporabnika v dnevne aktivnosti v domu. Poznavanje biografije človeka je pomembno pri delu z njim v različnih stadijih bolezni, ko ima uporabnik različne zahteve in želje.

1.2 Socialno delo z ljudmi z demenco

„V socialnem delu se glede na situacije, ki pri posameznikih sprožajo stiske, srečujemo z različnimi uporabniki. V zadnjem desetletju pa se vedno pogosteje srečujemo tudi z osebami z demenco.“ (Mali, Mešl in Rihter, 2011, str. 39)

Med študijsko prakso sem se tudi sama pogosto srečala z ljudmi z demenco in ne le v domovih za stare, temveč tudi na centru za socialno delo. Ta podatek mi je dal vedeti, da se socialni delavci zares vedno pogosteje srečujejo z ljudmi z demenco ter da demenca postaja vsakodnevna tema nekaterih socialnih delavcev.

„Socialni delavci so pri delu z ljudmi z demenco usmerjeni na iskanje in mobiliziranje virov, s pomočjo katerih lahko oseba z demenco čim dlje samostojno živi v skupnosti. V primerih, ko to ni več mogoče, lahko socialni delavci ponudijo institucionalno varstvo. Osrednji koncept socialnega dela je osredotočen na ugotavljanje potreb oseb z demenco, oskrbovalcev in širšega socialnega okolja.“ (Mali, Mešl in Rihter, 2011, str. 39–40)

Socialni delavci se pri delu z ljudmi z demenco soočajo z raznimi izzivi. Ugotoviti morajo, kakšne so potrebe ljudi z demenco, se naučiti sporazumevati z njimi ter jih spoznati tako dobro, da lahko skupaj z njimi rešijo težave, s katerimi se soočajo. Pri tem je pomembno tudi poznavanje biografije človeka z demenco oz. njegovih preteklih dogodkov, ki lahko vplivajo na življenje človeka danes. Skozi biografijo človeka z demenco lahko izvemo, kdo so pomembne osebe v njegovem življenju, kaj ima rad in česa ne mara, kaj so njegovi hobiji in kakšne so njegove navade.

„Socialni delavci imajo v domovih različne vloge pri delu z ljudmi z demenco. Pogosto ima prav socialni delavec največ stikov s sorodniki, zato je njegova naloga predvsem identificiranje simptomov in prepoznavanje značilnosti bolezni. Pri delu s stanovalci domov pa je nepogrešljivo sodelovanje socialnih delavcev pri pripravi biografij stanovalcev z demenco, ki so nujno potrebne za izdelavo osebnih načrtov in tudi za individualno obravnavo stanovalcev.“ (Mali in Milošević Arnold, 2007, str. 47)

Socialni delavci imajo ključno vlogo pri pripravi biografije s stanovalcem z demenco. Nekaterih informacij ne morejo pridobiti od človeka z demenco, zato k pripravi biografije povabijo sorodnike, njegove znance in osebe, ki bi lahko imele pomembno vlogo v njegovem življenju. Na ta način socialni delavci pridobijo o človeku z demenco veliko več informacij, kot bi jih mogoče od človeka samega.

Socialni delavci se v veliko stvarih razlikujejo od strokovnjakov v medicini. Največja razlika je v tem, da se socialni delavci zavedajo, kako nujno je spoštovanje socialne pravičnosti, uveljavljanje človekovih pravic, participacija, enakost, antidiskriminacijska praksa ter perspektiva moči uporabnika (Parsons, 2005, str. 138).

V socialnem delu je pri delu z vsemi uporabniki pomembno upoštevanje uporabnika, treba je slišati njegov glas in z njim delati s perspektive moči. Socialni delavci se trudijo, da uporabniki dobijo občutek, da so v pogovoru enakovredni ter da imajo možnost povedati svoje mišljenje. Vedeti morajo, da zaradi tega ne bodo obravnavani drugače.

Mali in Milošević Arnold (2007, str. 31) navajata vloge, ki jih lahko pri delu z osebami z demenco in z njihovimi svojci prevzamejo socialni delavci:

- načrtovalec skrbi

„Socialni delavec v vlogi načrtovalca skrbi zagotavlja potrebne storitve za oskrbovanje uporabnika in usklajuje delo različnih izvajalcev. Star človek, ki se znajde v hudi stiski in postane odvisen od tuje pomoči, potrebuje poleg instrumentalnih oblik pomoči tudi osebni stik s strokovnjakom.“ (Mali in Milošević Arnold, 2007, str. 31)

Ko socialni delavci spoznajo biografijo človeka z demenco, jim je ta lahko v veliko pomoč pri nadaljnjem načrtovanju skrbi za uporabnika. Iz biografije lahko pridobijo veliko pomembnih informacij, ki lahko vplivajo na načrtovanje kakovostne skrbi za uporabnika z demenco.

- svetovalec

„Tukaj ima socialni delavec nalogo usmerjati posameznike, družine, skupine in skupnosti s pomočjo nasvetov, prikazovanja alternativnih možnosti, za podporo pri zastavljanju ciljev in

posredovanju potrebnih informacij. V primerih demence to pomoč še posebej potrebujejo svojci, ki so se znašli v vlogi oskrbovancev.“ (Mali in Milošević Arnold, 2007, str. 34)

Kot svetovalci lahko socialni delavci pomagajo predvsem s prenosom informacij o ljudeh z demenco zaposlenim v domu. Da bi pridobili čim več informacij o osebi in njeni preteklosti, pa je treba izdelati biografijo človeka z demenco.

- učitelj

„Za demenco lahko zboli vsakdo, vzroki za njen nastanek so različni, nekateri pa tudi neznan. Vloga socialnega delavca na tem področju kot učitelja je pomembna, saj je potrebno širiti vednost ne le o značilnostih demence, ampak tudi o možnostih, ki jih daje sodobna medicina.“ (Mali in Milošević Arnold, 2007, str. 32)

V vlogi učitelja socialni delavci učijo zaposlene v domu, na kakšen način delati z ljudmi z demenco. Tudi tukaj igra veliko vlogo poznavanje biografije. Ko vemo o človeku nekatere specifične podatke, se lažje spoprijemamo z izzivi, ki se pojavijo pred nami pri delu z njim.

- pobudnik, organizator in vodja skupine za samopomoč svojcev oseb z demenco

V domovih so vedno bolj pomembne skupine za samopomoč sorodnikom oseb z demenco, kjer se enkrat na mesec srečajo sorodniki uporabnikov z demenco. Na teh skupinah socialni delavec spodbuja sorodnike, da spregovorijo o stiskah, ki se pojavljajo pri njih. Sorodniki velikokrat doživljajo stiske, saj se počutijo krivi, ker so starše dali v dom ali pa jih zaradi demence več ne prepoznajo.

- pobudnik, organizator in vodja skupine za samopomoč ljudi z demenco

Socialni delavci v veliko domovih organizirajo tudi skupine za samopomoč ljudem z demenco. Na teh skupinah socialni delavci spodbujajo ljudi z demenco, da spregovorijo o svojih stiskah in mogoče tudi strahovih. Menim, da so takšne skupine zelo pomembne, še posebej za ljudi z demenco, saj s tem, ko se preselijo v dom, doživijo neke vrste šok. V domu ne poznajo nikogar, na začetku jim je vse tuje. Socialni delavci lahko skozi takšne pogovore izvejo veliko o človeku z demenco in te podatke dopolnijo v njegovi biografiji.

- zagovornik potreb ljudi z demenco

„Socialni delavec v vlogi zagovornika ljudi z demenco se mora zavzemati za organizacijo ustreznih storitev za uporabnike in njihove svojce na lokalni ravni in tudi ustreznih oblik strokovne obravnave v institucijah.“ (Mali in Milošević Arnold, 2007, str. 33)

Socialni delavci so tiste osebe v domovih, ki morajo zagovarjati ljudi z demenco in se truditi, da njihove pravice niso kršene. Iz biografije človeka lahko razbere, kakšna bi lahko bila ustrezna oblika obravnave, ki bi ustrezala človeku z demenco.

- posredovalec življenjskih zgodb ljudi z demenco njihovim neposrednim oskrbovalcem (v domu, dnevnem centru ipd.)

Ta vloga socialnega delavca je pri delu z ljudmi z demenco ena izmed najpomembnejših. Biografijo človeka z demenco morajo predstaviti zaposlenim v domu, ki delajo z ljudmi z demenco. Tako bodo zaposleni v domu našli pravi način, kako delati s človekom z demenco ter kaj jim bo olajšano delo z njimi. Vedeli bodo npr. kaj osebo pomiri, ko je razdražena ali celo agresivna.

Mali in Milošević Arnold (2011, str. 46) naštevata naloge socialnega delavca, ki so specifične za delo z ljudmi z demenco.

- vodenje postopka sprejema stanovalca z demenco

Socialni delavec v domu vodi postopek sprejema stanovalca z demenco od samega začetka prejema vloge pa vse do nastanitve človeka v domu. V tem času izve veliko stvari o stanovalcu z demenco, ki so lahko pomemben del biografije človeka z demenco.

- skrb za izdelavo osebnega programa, koordiniranje individualnih programov stanovalcev

Zelo pomembno je, da socialni delavec sodeluje pri izdelavi biografije človeka z demenco kot tudi njegovega osebnega načrta. Pri tem socialni delavci s pomočjo drugih zaposlenih v domu koordinirajo individualne programe za vsakega stanovalca. S tem ko socialni delavec sodeluje pri izdelavi biografije in osebnega načrta stanovalca, lažje vsem zaposlenim prenese pomembne informacije o stanovalcu.

- pomoč stanovalcem pri izbiri ključne osebe (ki je tudi nosilec individualnega načrta)

Pri izdelavi individualnega načrta mora stanovalec izbrati osebo, ki mu bo pomagala pri uresničevanju zastavljenih ciljev. Socialni delavec mu pri tem izboru pomaga, ravno zato je dobro, če pozna njegovo biografijo, saj mu bo znal svetovati, kdo je tista oseba, ki mu bo lahko v veliko pomoč.

- individualno delo s stanovalci

Socialni delavec individualno dela s stanovalcem z demenco v največji meri takrat, ko z njim izdeluje njegovo biografijo in individualni načrt.

a) delo s skupinami stanovalcev (različne metode in tehnike)

Pri delu s stanovalci z demenco je pomembno tudi delo v skupini, kjer socialni delavec z različnimi tehnikami in metodami dela spodbuja stanovalce k sodelovanju, vključevanju in pogovoru o različnih temah.

- individualno delo s sorodniki

Poleg dela s stanovalci z demenco je prav tako pomembno delo s sorodniki. Sorodniki velikokrat občutijo krivdo, ker so svoje starše dali v dom. Socialni delavci so sorodnikom v veliko oporo s pogovorom o tem, zakaj se tako počutijo in s tem, ko poskušajo odpraviti njihovo krivdo.

- koordinacija in neposredno vodenje intervizijskih skupin delavcev, ki s stanovalci z demenco delajo neposredno na oddelku

Prav je, da socialni delavci izvajajo intervizijske skupine z zaposlenimi, ki delajo s stanovalci neposredno na oddelku. Zaposleni potrebujejo podporo, informacije o stanovalcih ter napotke, kako v določenih primerih reagirati. Na intervizijskih skupinah lahko zaposleni pridobijo veliko koristnih informacij in tudi rešijo kakšno od dilem, ki se pojavi pri njihovem delu.

- skrb za evalvacijo uspešnosti programov dela z osebami z demenco (vsako leto)

Pomembno je, da socialni delavci vsako leto opravijo evalvacijo individualnih programov stanovalcev, da bi vedeli, ali so uspeli realizirati zastavljene cilje in če so jih, kako uspešni so pri tem bili.

- pridobivanje, usposabljanje, usmerjanje in supervizija prostovoljcev za delo s stanovalci z demenco

Pred začetkom dela s stanovalci z demenco morajo socialni delavci usposobiti prostovoljce za delo z ljudmi z demenco. Pri tem jim morajo predstaviti tudi biografijo stanovalca, s katerim bodo delali, da bi bil njihov pristop ter komunikacija lažja.

„Vloga socialnega delavca je ključna ob in po prihodu starega človeka z demenco v institucijo, saj le tega popelje v institucionalni svet, mu predstavi novo življenjsko okolje, ampak pri tem ne pozabi na svojce, saj zagotavlja v teh procesih njihovo aktivno sodelovanje. Ko socialni delavec dobro spozna osebo z demenco, jo predstavi članom tima in celotnemu kadru, saj se bodo vsi srečevali z njo, četudi ne enako intenzivno in ob različnih situacijah.“ (Mali in Milošević Arnold, 2011, str. 47)

Socialni delavec ima ključno vlogo že pred prihodom stanovalca v dom, ob prihodu in skozi celo njegovo bivanje, prav tako pa ima tudi pomembno vlogo pri izdelavi biografije človeka ter predstaviti te vsem zaposlenim v domu. S poznavanjem biografije se socialni delavec lažje sporazumeva s človekom z demenco, ga vključuje v aktivnosti in skrbi za njegove socialne stike, ki so v tem obdobju zelo pomembni.

1.3 Sporazumevanje in aktivnosti pri ljudeh z demenco

„Demenca je zelo težka življenjska preizkušnja za vse vpletene, ne le za osebe z demenco, temveč tudi za njihove svojce, prijatelje, sosede in strokovnjake. Bolezen predstavlja resno oviro pri medsebojnem razumevanju ljudi.“ (Mali in Milošević Arnold, 2011, str. 25)

Demenca lahko v življenje človeka z demenco in ljudi okoli njega prinese veliko težav pri medsebojnem razumevanju in tudi sporazumevanju. Socialni delavec je postavljen v vlogo raziskovalca, saj mora odkriti pravi način, kako se s človekom z demenco sporazumevati in z njim soustvarjati želene izide.

„Sporazumevanje nas vpelje v razumevanje uporabnikovega sveta, njegove situacije ali stiske ter s tem socialnega delavca postavi v vlogo raziskovalca, ki se uči, spoznava in odkriva uporabnikovo življenjsko situacijo. V središču je uporabnik, ki mu s tehnikami sporazumevanja socialni delavec sledi, da lahko v nadaljevanju skupaj soustvarjata rešitve in želene izide.“ (Mali, Mešl in Rihter, 2011, str. 54)

Kitwood (Mali, Mešl in Rihter, 2011, str. 55) pravi, da je oseba z demenco strokovnjak na podlagi osebne izkušnje in da lahko le ona nas, ki nimamo demence, pouči o tej in tem, kaj pomeni živeti z demenco. Iz stikov z osebami z demenco se lahko naučimo ravnanj, ki so drugačna od naših običajnih. Ko vzpostavljamo stik s človekom z demenco, je priporočljivo, da izstopimo iz svojih vsakdanjih vlog, obveznosti in obremenitev, da opustimo rutinske dejavnosti in predvsem to, da pozabimo zgolj na rabo besednega sporazumevanja. Ljudje z demenco nas učijo, da spregovorimo v njihovem jeziku ter na njihov način.

„Osebi z demenco se moramo približati počasi in se ji predstaviti takšni, kot smo, saj bomo le na ta način pridobili njeno zaupanje. Za pogovor z njo si moramo vzeti dovolj časa in tekom pogovora moramo biti strpni ter počakati, da oseba sama najde manjkajoče besede, ne da bi ji vsiljevali naše, da je s tem ne bi zmedli. Za komunikacijo z osebami z demenco potrebujemo veliko empatije, senzibilnosti in fleksibilnosti.“ (Mali in Milošević Arnold, 2011, str. 136)

Pri ljudeh, ki se besedno težko izražajo, moramo biti odprti za sprejemanje vseh vrst sporočil, tudi nebesednih in simboličnih. Oskrbovalce ljudi z demenco moramo usmerjati v to, da se bodo naučili ustrezne komunikacije, saj bodo s tem zagotovili bolj kakovostno življenje osebam, za katere skrbijo, s tem pa tudi sebi prijaznejše delovno okolje (Mali in Milošević Arnold, 2007, str. 140).

Pri sporazumevanju z ljudmi z demenco si moramo vzeti čas in moramo biti pripravljeni tudi na rabo nebesednega sporazumevanja. Veliko ljudi z demenco se počuti prestrašeno in spremlja jih občutek, da jih sogovornik ne bo razumel, ravno zato je priporočljivo uporabljati tudi nebesedno sporazumevanje. Nekaterim ljudem z demenco je pomembno tudi, če se lahko sogovornika držita za roko. Pomembno je torej, da se človeku z demenco v pogovoru prilagodimo.

Pred začetkom pogovora s človekom z demenco je treba preveriti, ali so za komunikacijo zagotovljeni vsi potrebni pogoji in odpravljene morebitne ovire, ki bi lahko motile komunikacijo. Iness in Capstic (Cantley, 2001, str. 142) za sporazumevanje z ljudmi z demenco svetujeta:

- da pred vsakim pogovorom preverimo, ali nas oseba sliši;
- da preverimo, ali nas vidi;
- da če z osebo ne moremo vzpostaviti stika, ker je razdražena, mogoče s tem izraža občutke nelagodja;
- da spoznamo kulturno ozadje osebe, brez tega prava komunikacija ni mogoča;
- da dajemo enostavna in jasna sporočila;
- ustrezno občutljivost, strpnost in odločnost, da pri komunikaciji vztrajamo tudi takrat, ko se oseba težko izraža, če je nismo razumeli ali nas zavrača;
- da ne postavljamo neposrednih vprašanj, saj osebo zmedemo;
- primerna podpora vprašanja.

Poznavanje biografije človeka z demenco nam lahko sporazumevanje z njim zelo olajša. Vemo lahko, kdaj se človek v pogovoru počuti nelagodno in takrat lahko skozi pogovor zamenjamo temo in poskušamo človeka pripraviti do nadaljnje komunikacije.

„Pomembno je, da ljudi z demenco upoštevamo kot enakovredne sogovornike, da kombiniramo besedno sporočanje z nebesednim, da smo iznajdljivi, se jim prilagajamo, saj se oni nam težko prilagodijo.“ (Mali, Mešl in Rihter, 2011, str. 58)

Bryden (2005, str. 138) pravi, da je pri sporazumevanju z ljudmi pozorna na svoje in njihove občutke, čeprav velikokrat ne ve, na čem temeljijo in kako bi to, kar čuti, izrazila. Empatično sožitje ji veliko pomeni, pravi, da se s sogovornikom poveže tako, da se odzove na njegov nasmeh, smeh in dotik. Navaja tudi, da človeku z demenco veliko pomeni, da ga obiskujemo in se z njim družimo, čeprav ne vemo, kaj bi mu rekli. Ne potrebujejo naših besed, ampak našo navzočnost, da bi nam lahko zaupali svoje občutke.

Ljudem z demenco veliko pomeni navzočnost nekoga, ki mu lahko povedo, kaj jih skrbi. V domovih so te osebe po navadi socialni delavci ali zaposleni, ki delajo na oddelkih z ljudmi

z demenco. Kar šteje pri sporazumevanju s človekom z demenco, je tudi lep pogled, nasmeh in včasih tudi dotik, kar pri človeku da občutek, da nam lahko zaupa in se znebi strahov, ki jih ima.

Whitehouse (2008, str. 178) poudari, da ljudje z demenco velikokrat pozabijo preproste besede in jih nadomeščajo z neologizmi ter da jih zato pogosto težko razumemo. Namesto posamezne besede za predmet največkrat uporabijo opis predmeta ali pa opišejo njegovo uporabnost. Govor ljudi z demenco včasih težko razumemo, saj besede, ki so jih pozabili, nadomeščajo z novimi, ki pa niso vedno smiselno povezane z manjkajočimi besedami.

Bryden (2005) svetuje tudi, naj ljudi z demenco v pogovoru ne popravljamo, ampak jih le poskušajmo razumeti. Dati jim moramo čas, da spregovorijo, počakati, da najdejo pravo besedo, ki jo želijo uporabiti, in da ne smemo dovoliti, da imajo občutek sramu, ker so pozabili, kaj so želeli povedati.

Ko se zgodi, da človek z demenco pozabi, kaj je hotel povedati, ni priporočljivo, da mu vsiljujemo svoje besede, ampak počakamo, da sam poskuša povedati ali opisati, kar je želel. Ko to ni možno, mu poskušamo pomagati s podvprašanji, nikakor pa ni priporočljivo, da poskušamo mi končati njegovo poved, saj se lahko ob tem počuti manjvredno in užaljeno.

Bryden (2005, str. 106) pravi, da ljudje z demenco vedo, kaj hočejo, ampak tega ne morejo povedati z besedami in na način, ki bi nam bil razumljiv. Navaja, da so ljudem z demenco težko razumljivi osebni zaimki: mi, oni, jaz, ti, on ter da jim je težko razumeti, v kakšnih povezavah so ljudje, na koga se pripoved nanaša in kdo opravlja kakšna dejanja, saj ne zmorejo najti konkretne povezave med izrečenimi besedami.

Pri sporazumevanju z ljudmi z demenco je pomembno, da jim na čim razumljivejši način povemo in razložimo, v kakšni povezavi so z neko osebo in kaj ta oseba počne. Najti moramo način, da se človek v naših besedah ne izgubi ter da naše sporočilo razume. Prav tako moramo biti strpni, ko nam želi stanovalec nekaj povedati, a ne ve, na kakšen način. Ne smemo ji vsiljevati svojih besed, ampak počakati, da oseba sama najde način in nam pove stvari.

Ljudje si želijo hitrih pogovorov in odgovor na njihova vprašanja, a Bryden (2005, str. 139) pravi, da se ne more spoprijeti s tem. Pri pogovoru potrebuje umirjeno okolje, brez vizualnih in slušnih motenj, da lahko posluša, kar oseba pove in ji tudi odgovori.

Mali (2000, str. 332) pravi, da pri delu z osebami z demenco ni pomembno, česa vsega ti ljudje ne zmorejo več, ampak je pomembno, kaj še vedno zmorejo in kaj lahko storimo za razvoj preostalih funkcij, da bi bila kakovost življenja teh ljudi čim boljša.

Dejavnosti, ki jih poznamo za osebe z demenco, lahko delimo v tri skupine:

- intelektualne (ohranjanje spomina: orientacija, mišljenje, presojanje in reševanje problemov);
- telesne (telovadba, sprehodi, ples);
- sestavljene (vzdrževanje vsakdanjih aktivnosti: oblačenje, osebna higiena, gospodinjska dela).

Aktivnosti so različnih težavnosti in so prilagojene bolniku glede na stopnjo demence (Mali, 2000, str. 332).

Sporazumevanje ima pomembno vlogo pri delu z ljudmi z demenco. Vpelje nas v svet uporabnika, naučimo se pogovarjati z njim ter na ta način lažje načrtujemo storitve zanj in tudi skupaj z njim. Sporazumevanje nam olajša načrtovanje aktivnosti za človeka z demenco kot tudi samo vključevanje v aktivnosti. Poznavanje biografije človeka z demenco nam pomaga pri izboru tem za pogovor z ljudmi z demenco in lažjem vključevanju v aktivnosti, ki človeka lahko razveselijo ter mu krajšajo čas v domu.

1.4 Pomen biografije in osebnega načrtovanja pri zagotavljanju pomoči ljudem z demenco

Biografija pomeni življenje, na katerem vzponi in padci pustijo svoj pečat. V biografiji so korenine naše istovetnosti in samozavesti. Poznavanje biografije pomaga upoštevati osebo kot celoto in jo bolje razumeti (Boljtar, 2011).

„Nastran Ule (Urek, 2005, str. 11) pravi, da o tem le redko razmišljamo, a zgodbe prežemajo naše življenje. Obstajajo v nešteto oblikah in opravljajo veliko nalog. Te zgodbe lahko zabavajo, moralizirajo ali obveščajo. V naših življenjih imajo številne pomene, ki jih iz svojih zornih kotov raziskujejo družbene vede. Z zgodbami pojasnujemo svoja dejanja in se z njimi sklicujemo na moralnost dejanj. Zgodbe, s katerimi smo odraščali, lahko pustijo v naših življenjih močan pečat. Zgodbe o sebi pripovedujemo, da bi si pridobili in vzdrževali družabno življenje, čeprav nekatere zadržimo zase kot skrivnosti in jih zaupamo le najbližjim. Osebne zgodbe pa niso le ena od možnosti, kako nekomu nekaj povedati o svojem življenju, pač pa so tudi sredstvo za oblikovanje identitete, način predstavitve sebe.“

Poznavanje biografije človeka je zelo pomembno za nadaljnje sporazumevanje in delo z njim. Zgodbe, skozi katere izvemo veliko podatkov o človeku, nam pomagajo razumeti, zakaj je človek naredil nekaj in na kakšen način je to dejanje vplivalo na njegovo identiteto. Skozi življenjske zgodbe nam človek predstavi svoje življenje od malih nog naprej. Izvemo lahko

pomembne stvari, ki so vplivale na njegovo življenje ter so pustile pečat, ki je viden še dandanes.

Zaradi lažjega navezovanja stikov ter lažje komunikacije med osebo z demenco in zaposlenimi je pri delu z ljudmi z demenco pomembno poznavanje njihove preteklosti, pomembnih ljudi v njihovem življenju ter njihovega dela in zanimanja. V veliko pomoč pri delu z ljudmi z demenco je izdelava življenjske knjige osebe z demenco ali plakata, ki je opremljen s fotografijami, pomembnejšimi dogodki ter razglednicami (Kolar, 2002, str. 16–17).

V nekaterih domovih že pred samim sprejemom ljudi z demenco prosijo sorodnike, da ob sprejemu prinesejo tudi predmete, ki so ljudem z demenco domači in pomembni. Predlagajo predvsem fotografije, oblačila in majhne stvari, ki so človeku z demenco veliko pomenile med njihovim življenjem doma. Te stvari lahko imajo ključno vlogo pri navajanju stanovalca na dom, njegovo pomiritev, ko je razdražen ali nemiren ter ko želi povedati nekaj o svoji preteklosti, saj ga lahko spominjajo na lepe trenutke.

Brez pogovora s socialnim delom ne moremo storiti nobenega dejanja, ki bi lahko izboljšalo življenjsko situacijo ljudi in povzročilo spremembe v njihovem življenju. Pripovedovanje zgodb je ena od vrst sporazumevanja, ki v nas sproži razumevanje npr. uporabnikovega sveta, razmer in stiske ter s tem socialnega delavca postavi v vlogo raziskovalca, ki se uči, spoznava in odkriva življenjsko situacijo uporabnika že od začetka (Mali, 2018, str. 214).

„Ljudje bodo veliko več govorili o tem, kaj jih zanima, kaj imajo radi in na kaj so ponosni v svojem življenju, če jim dopustimo, da se sami predstavijo. Iz njihovih zgodb bo razvidno, kdo so ljudje, ki so njim pomembni in kakšne načrte imajo za prihodnost. Iz institucionalnih zapisov lahko v veliki večini sledimo samo biografijam problema.“ (Urek, 2005, str. 138)

Socialni delavci se morajo postaviti v vlogo raziskovalca, da bi lahko izvedeli in se naučili čim več o življenju uporabnika. Človeku morajo dopustiti, da sam govori o sebi in svojem življenju, kdo so ljudje, ki so mu blizu in mu veliko pomenijo, kakšni so njegovi načrti za prihodnost ali le to, kakšne ima želje, ki jih želi uresničiti.

„Pri ljudeh z demenco je sporazumevanje zaradi bolezni velikokrat ovirano, zato so zgodbe ljudi z demenco povezane z zgodbami sorodnikov, ki dopolnjujejo pripovedi ljudi z demenco. To predstavlja soavtorstvo zgodb, ker sorodniki dopolnjujejo zgodbe ljudi z demenco ali rekonstruirajo njihove pripovedi, ki so bile izražene na nepovezan ali nejasen način.“ (Mali, 2018, str. 214)

V primerih, ko je demenca toliko napredovala, da človek z demenco ne more sam povedati veliko o svojem življenju, socialni delavci prosijo sorodnike, da dopolnijo podatke o njihovem življenju. Na ta način lahko socialni delavci pridobijo pomembne podatke za nadaljnje delo z ljudmi z demenco.

Ljudje z demenco znotraj spominov iščejo pomen njihovih življenj. Biografska metoda pa jim s pregledom življenja sistematično pomaga izboljšati proces spominjanja. Terapevt, ki vodi proces, spodbuja človeka k pisanju ali snemanju biografije. Takšne tehnike dela vključujejo tudi srečanja s svojci in uporabo življenjskih knjig (Boljtar, 2011, str. 10).

Uporaba življenjskih zgodb pomaga k boljšemu razumevanju oseb z demenco. Življenjska zgodba razloži njihove vedenjske vzorce ter pojasni, kako izkušnje iz preteklosti vplivajo na sedanost (Boljtar, 2011, str. 11).

Poznavanje življenjskih zgodb ljudi z demenco ima veliko vlogo pri delu z njimi in razumevanju njihovih vedenj in reakcij na določene situacije. Tako zaposleni v domovih vedo, kako reagirati, ko je oseba nemirna, razdražena ali žalostna, saj lahko to izvejo iz biografije človeka.

Pri biografski metodi strokovnjaki uporabljajo osebne predmete ljudi, ki spodbujajo spominjanje. Za obujanje spominov ter spodbujanje komunikacije pri ljudeh osebje uporablja fotografije, življenjske knjige, razglednice itd. (Swann, 2008, str. 612).

»Tehnike, ki se uporabljajo pri biografski metodi, so: risanje, barvanje, izrezovanje, petje, poslušanje glasbe, ples, pregledovanje zemljevidov, izleti, igre in pogovor o določenih obdobjih v življenju. Primerne teme za pogovor v okviru biografske metode pa so: hrana in kuhanje, družinske zveze in zgodnji spomini, služba, pesmi in glasba, pridobitve in izgube, praznovanja rojstnih dni in praznikov, osebni mejniki, prvi zmenki ter filmi.« (Boljtar, 2011, str. 11)

Da bi bila biografija človeka čim bolj kompletna in da bi se ljudje z demenco spomnili čim več stvari, je priporočljivo, da ljudje, ki izdelujejo biografijo z njimi, ob tem uporabljajo fotografije in ljudem pomembne stvari. Takšne stvari lahko pri ljudeh z demenco privabijo več spominov, ki so pomembni za biografijo. Dobro je tudi, če zaposleni pogovor vodijo v okviru tem, iz katerih lahko izvedo čim več o človeku, kar lahko pomaga pri delu in komunikaciji z njimi.

„Socialno delo zagovarja popolno udeležbo uporabnika v načrtovanju pomoči in storitev zanj, prav tako zagovarja tudi individualni pristop in upoštevanje želja uporabnika. S tem namenom so se začele razvijati različne metode, ki strokovnim delavcem omogočajo uresničitev takšne prakse. Individualni načrt je eden izmed teh metod. Bistvo individualnega

načrta je v premiku moči od strokovnih služb in sorodnikov k samim uporabnikom.“ (Zaviršek, Zorn in Videmšek, 2002, str. 150)

„Izraz individualni načrt se je v zadnjih letih spremenil, iz razloga, ker ne gre samo za nedeljivi načrt, ampak ga sestavljajo posamezni deli. Stroka socialnega dela se je odločila za izraz osebni načrt, saj gre za osebno noto ter za personalizacijo nasproti individualizaciji.“ (Flaker, Mali, Rafaelič in Ratajč, 2013, str. 31)

Osebni načrt je delo, ki zahteva popolno udeležbo uporabnika v načrtovanju njegovih ciljev in pomoči zanj. Upoštevanje uporabnikovih želja je zelo pomembno pri izdelavi osebne načrta, da bi ta bil res oseben in da bi iz njega bili vidni cilji in želje uporabnika.

„Ne glede na spremembe poimenovanja individualnega načrta pa ima še vedno osrednjo vlogo zgodba človeka oz. lastnika načrta, ki določa, kdo je in kaj želi. Pomoč socialnega delavca je povezana z uresničevanjem posameznikovih ciljev. Sam načrt pa je sestavljen iz treh delov: zgodbe s cilji, načrt izvedbe ciljev s stroškovnikom in iz evalvacije. Brez teh delov bi bil načrt zgolj eden izmed birokratskih zapisov strokovnega dela brez težnje po spremembi položaja posameznika.“ (Videmšek in Mali, 2017, str. 30)

Vsak osebni načrt mora biti sestavljen iz zgodbe s cilji, da bi vedeli, kakšne cilje si je uporabnik zastavil in na podlagi česa, prav tako mora biti sestavljen iz načrta za izvedbo ciljev, da bi vedeli, kdo bo uporabniku pomagal uresničiti cilje in v katerem časovnem razponu ter iz evalvacije, iz katere mora biti razvidno, ali je uporabnik cilje uresničil in če jih je, kako je bil uspešen pri tem ter razlogi, zakaj nekaterih ciljev ni uresničil.

„Osebno načrtovanje je ena izmed metod v socialnem delu, ki posamezniku omogoča boljšo prihodnost. Pri osebne načrtu ima uporabnik glavno besedo, ki po tem, ko je prejel informacijo strokovnjakov o tem, kaj mu ta metoda omogoča, izrazi željo, da bo pri tem sodeloval ali pa ne bo. Metoda osebne načrtovanja in izvajanja storitev uporabniku zagotavlja vpliv ter zadnjo besedo. Osebni načrt se uporablja pri uvajanju sprememb v življenju uporabnika.“ (Škerjanc, 2010, str. 103–104)

Pri osebne načrtovanju je uporabnik tisti, ki izraža svoj želje in način na kateri jih želi uresničiti. Podporo pri tem mu daje socialni delavec, ki ga usmerja, ko pri kakšnem cilju ni ravno prepričan na kakšen način bi ga lahko uresničil. Osebni načrt ima pomembno vlogo pri uvajanju sprememb v življenje uporabnika, predvsem ob njegovi preselitvi v institucijo.

„V ospredju osebne načrta je ostal zapis življenjske zgodbe, ki jo strokovni delavci analizirajo na različnih področjih. Najpogosteje uporabljajo analizo s štirimi magneti, kot sta jih zastavila Brandon in Brandon. Ti magneti so: vpliv, spretnosti, stiki, bolečina“ (Videmšek in Mali, 2017, str. 31).

Magnet bolečine je Škerjanc (Flaker idr. 2008) preimenovala v magnet zdravje, skrbi in veselje. Vedno pogostejši pa so osebni načrti, ki življenjsko zgodbo uporabnika analizirajo na podlagi indeksa potreb dolgotrajne oskrbe, ki je sestavljen iz osem kategorij:

1. namesto hospitalizacije in institucionalizacije,
2. stanovanje,
3. delo in denar,
4. vsakdanje življenje,
5. nelagodje v interakciji,
6. stiki in družabnost,
7. institucionalna kariera,
8. neumeščenost in pripadnost (Flaker, Mali, Rafaelič in Ratajč, 2013, str. 90).

Skozi osem kategorij poskušajo socialni delavci pokriti celoten življenjski svet uporabnika ga spoznati in videti, kje potrebuje pomoč ter kakšni so njegovi cilji v življenju. Tako se lahko skozi teh osem kategorij izve, kaj si človek želi početi v prostem času, kakšni so njegovi stiki in ali bi si želel ustvariti nove stike, kaj mu povzroča nelagodje, kakšni so njegovi rituali itd.

Osebni načrt je sestavljen iz (Flaker, Mali, Rafaelič in Udovič, 2010, str. 38):

- 1) predstavitev (portret in zgodba);
- 2) analize situacije (magneti, indeks, zemljevid);
- 3) ciljev (strategija);
- 4) izvedbenega načrta (operacionalizacija) – naloge, dejavnosti, izvajalci, sredstva (cena), viri (plačniki), roki (začetek in konec).

„Načrt je sestavljen iz dveh delov: pripovednega in izvedbenega dela. Pripovedni del nam pove zgodbo, v njem pripovedujemo o življenju uporabnika, o njegovih potrebah, nujah in željah. Na koncu pripovedi oblikujemo cilje, ki jih ima uporabnik. V pripovednem delu najprej predstavimo osebo oz. se ta predstavi sama. Človek je nosilec načrta, zato je pomembno, da ga na samem začetku predstavimo s perspektivne moči. Ob predstavitvi lahko na kratko predstavimo življenjsko zgodbo uporabnika, pojasnimo od kod prihaja in kako se je znašel v situaciji, ki jo želi spremeniti. Bistvena dela pripovedi uporabnika sta opis in analiza njegove sedanje življenjske situacije. V tem delu pripovedi so opisane stiske, ki jih uporabnik doživlja, kot tudi želje in rešitve, ki jih ima. V tem delu načrta opišemo vire, ki so osebi na volje ter tiste, ki jih še potrebuje za uresničitev ciljev. Pripovedni del se zaključi s cilji, ki si jih oseba postavi v življenju, ti pa so pomemben člen med pripovedjo in izvedbenim načrtom. Primerno je, da so cilji oblikovani kot pripoved o tem, kako bo izvedba načrta potekala, saj s

tem oblikujemo strategijo izvajanja načrta. Na koncu sledi še izvedbeni del, iz katerega mora biti jasno razvidno: katere naloge in dejavnosti bomo izvajali po načrtu, kdo jih bo izvajal, kakšna in kolikšna sredstva so za izvedbo načrta pomembna ter kje bomo ta sredstva pridobili. Prav tako mora izvedbeni načrt predvidevati časovno dinamiko izvajanja osebnega načrta.“ (Flaker, Mali, Rafaelič in Udovič, 2010, str. 38)

Na začetku osebnega načrta je zelo pomembno, da uporabnika predstavimo iz perspektive moči, saj mu s tem damo vedeti, da ga ne stigmatiziramo. Predstavitvi sledi pripovedni del, iz katerega izvemo informacije o življenju človeka, njegovih željah in potrebah. Na koncu predstavitve skupaj z uporabnikom oblikujemo cilje, ki jih želi doseči. Ko oblikujemo cilje, je treba zapisati, katere vire ima uporabnik na voljo za uresničevanje njegovih ciljev in katere vire je še treba pridobiti. Ko so cilji oblikovani, sledi še izvedbeni del načrta, kjer mora biti razvidno, katere naloge se bodo izvajale po načrtu, kdo jih bo izvajal, kolikšna sredstva potrebujemo in kje bomo ta sredstva pridobili. Navesti moramo tudi časovni razpon izpolnjevanja ciljev.

2. PROBLEM

Demenca je bolezen, ki se dandanes vedno pogosteje pojavlja, predvsem pri starih ljudeh. Oblikujejo se novi pristopi za pomoč ljudem z demenco in njihovim sorodnikom. Eden takšnih pristopov je biografska metoda, ki vključuje določene tehnike dela z ljudmi z demenco in temelji na podlagi poznavanja njihove življenjske zgodbe.

Demenca prinaša težave, ki se kažejo na medsebojnem razumevanju. Pogosti so občutki nemoči, potrnosti, pa tudi jeze in nerazumevanja. Prijatelji, znanci in sosedje se postopno odmikajo ali pa jim človek z demenco ne pusti več blizu. Socialno okolje postaja vedno manjše tako za osebo z demenco kot za sorodnike (Mali in Milošević Arnold, 2007, str. 39).

Z napredovanjem bolezni postanejo sorodniki velikokrat preobremenjeni, zato se obrnejo po pomoč na domove za stare. Selitev iz domačega okolja v dom za stare je za človeka z demenco velik stres. Izgubijo se redni stiki z domačimi in drugimi pomembnimi v njihovem življenju. Človek se mora v domu navaditi na novo življenje, spoznati nove ljudi in jim predstaviti sebe. Ker pa je ravno predstavitev sebe pri ljudeh z demenco težavno, je priporočljivo, da zaposleni poznajo biografijo človeka, zaradi lažje komunikacije ter vseh drugih aktivnosti.

Socialni delavci imajo v domovih različne vloge pri delu z ljudmi z demenco. Pogosto ima prav socialni delavec največ stikov s sorodniki, zato je njegova naloga predvsem identificiranje simptomov in prepoznavanje značilnosti bolezni. Pri delu s stanovalci domov pa je nepogrešljivo sodelovanje socialnih delavcev pri pripravi biografij stanovalcev z demenco, ki so nujno potrebne za izdelavo osebnih načrtov in tudi za individualno obravnavo stanovalcev (Mali in Milošević Arnold, 2007, str. 47).

Socialnim delavcem v vseh domovih po Sloveniji lahko poznavanje biografije človeka z demenco v veliki meri pomaga pri sodelovanju, načrtovanju aktivnosti in komuniciranju s človekom z demenco.

Med prakso v domu za stare sem se поблиže srečala z izdelavo osebnega načrta, o biografiji pa sem slišala bolj malo. Verjamem, da je poznavanje biografije človeka z demenco zelo pomembno za socialne delavce kot tudi za vse ostale zaposlene v domu. Z raziskavo želim ugotoviti, kakšne so izkušnje socialnih delavcev po domovih za stare v Sloveniji z uporabo biografske metode. Zanima me, ali obstajajo posebne specifikke uporabe biografske metode za pomoč ljudem z demenco. Kakšne osebne načrte izdelujejo v izbranih domovih in kako v osebnih načrtih predstavijo biografijo človeka z demenco? Zakaj ni dovolj osebni

načrt, ampak posebej uporabljajo biografsko metodo? Zanima me tudi, kaj lahko socialni delavci pridobijo z biografsko metodo in njenim poznavanjem.

Raziskovalna vprašanja

1. Kakšne so izkušnje socialnih delavcev z uporabo biografske metode?
2. Kakšne so specifike uporabe biografske metode pri pomoči ljudem z demenco?
3. Kakšne osebne načrte izdelujejo v izbranih domovih in kako v osebnih načrtih predstavijo biografijo človeka z demenco?
4. Kakšne so podobnosti in razlike med osebnim načrtovanjem in biografsko metodo?
5. Kakšne so prednosti in slabosti obeh metod z vidika socialnega dela?

3. METODOLOGIJA

3.1 Vrsta raziskave

Raziskava je kvalitativna, saj sem besedne opise v raziskovalnem procesu pridobila s pomočjo intervjujev. Mesec (2007, str. 12) je kvalitativno raziskavo opredelil kot raziskavo, kjer so osnovno izkustveno gradivo besedni opisi ali pripovedi, to gradivo pa je obdelano in analizirano na beseden način brez uporabe merskih postopkov, ki dajejo števila.

Z intervjuji sem pridobila besedne opise o uporabi biografije kot metode dela pri delu z ljudmi z demenco.

Raziskava je tudi empirična, saj sem s pomočjo intervjujev zbrala neposredno izkustveno gradivo s spraševanjem (Mesec, 2009).

3.2 Merski instrument

Merski instrument, ki sem ga uporabila v raziskavi, je vnaprej pripravljen delno strukturiran vprašalnik, ki vsebuje 19 vprašanj odprtega tipa. Intervjuje sem opravila s socialnim delavkami, zaposlenimi na področju dela z ljudmi z demenco.

V intervjujih sem raziskovala naslednje teme:

- specifikke uporabe biografske metode;
- vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco;
- uporabo metode osebnega načrtovanja;
- podobnosti in razlike med metodama;
- prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela;
- dopolnitev biografske metode in osebnega načrta.

Vprašalnik je v prilogi št. 9.1.

3.3 Opredelitev enot raziskovanja

Populacija moje raziskave so vsi socialni delavci, ki v letu 2020 delajo z ljudmi z demenco v domovih za stare po Sloveniji.

Vzorec je neslučajnostni in priročen. Priročni vzorec je tisti, ki ga najpogosteje uporabljamo za skupino ljudi, ki so raziskovancu najbolj dostopni (Mesec, 2009). Vzorec

predstavlja sedem socialnih delavk, ki delajo z ljudmi z demenco v domovih za stare v koroški regiji. Intervjuvala sem socialne delavke iz štirih domov za starejše na Koroškem. Vse so v domovih na delovnem mestu socialne delavke zaposlene vsaj eno leto. Pet socialnih delavk sem spoznala med prakso v tretjem in četrtem letniku študija, ostali dve pa med intervjujem.

3.4 Zbiranje podatkov

Metodo zbiranja podatkov, ki sem jo uporabila v raziskavi, je intervju. Podatke sem zbirala od 15. 3. 2020 do 15. 5. 2020. Z vsako socialno delavko sem vstopila v stik, ji predstavila temo svoje raziskave in jo prosila za sodelovanje. Dogovorila sem se za kraj in čas izvedbe intervjuja. S tremi socialnimi delavkami sem intervju opravila v domu, z drugimi pa preko telefona, saj so bili domovi zaradi epidemije zaprti za zunanje obiskovalce.

Intervjuji so trajali približno od 45 minut do ure in 15 minut. Pred izvedbo intervjuja sem vsako socialno delavko vprašala, ali ji je v redu, da najin pogovor posnamem, zaradi lažjega kasnejšega zapisa pogovora. Prav tako sem vsako socialno delavko vprašala glede anonimnosti pri intervjujih in večina je želela, da njihova imena ostanejo skrita, kar sem tudi upoštevala. Pred samim začetkom intervjuja sem jim povedala, da me lahko kadarkoli vprašajo, če kaj glede vprašanj ne bi bilo jasno in da v kolikor na katero vprašanje ne bi želele odgovoriti, to tudi ni potrebno. Izvedba intervjujev je potekala sproščeno. V kolikor je bila potreba, sem pogovor usmerila v ustrezno smer.

3.5 Obdelava podatkov

Podatke, pridobljene v raziskavi, sem obdelala kvalitativno, in sicer s kodiranjem. Vse posnete intervjuje sem najprej predvajala in zapisala na računalnik. Vsak intervju sem označila s svojo črko od A do G. Potem sem določila enote kodiranja, sledilo je odprto kodiranje s pripisovanjem pojmov in združevanjem pripisanih pojmov v kategorije in na koncu še osno kodiranje.

Primer obdelave gradiva:

a) Izpis relevantnih pojmov

V vsakem zapisanem intervjuju sem podčrtala in označila relevantne dele besedila, ki so se nanašali na vprašanje, ki sem ga postavila.

Primer: Intervju A

1. V kateri fazi bivanja stanovalca v domu izdelate biografijo človeka z demenco?

/Biografijo človeka z demenco izdelamo hitro po prihodu osebe v dom./ (1) Pred samim prihodom v dom prosimo svojce, da izpolnijo manjkajoče podatke, da bi bila biografija v popolnosti izpolnjena.

b) Izpis enot kodiranja v tabelo in odprto kodiranje

Sledilo je odprto kodiranje. Vse označene izjave sem prepisala v tabelo in jim določila pojme, kategorije ter teme raziskovanja.

Primer:

Tabela 3.1: Primer odprtega kodiranja

A1	biografijo človeka z demenco izdelamo hitro po prihodu osebe v dom	izdelava biografije po prihodu v dom	izdelava biografije	specifike uporabe biografske metode
A2	biografija vključuje osnovne podatke: ime, priimek, datum rojstva	osebni podatki	vsebina biografije	specifike uporabe biografske metode
A3	podatke o otroštvu in mladosti	čas otroštva in mladosti	vsebina biografije	specifike uporabe biografske metode
A4	podatke o hobijih in poklicu	hobiji in poklic	vsebina biografije	specifike uporabe biografske metode
A5	o zakoncih, otrocih in vnukih	družinski člani	vsebina biografije	specifike uporabe biografske metode

c) Osno kodiranje

Na koncu je sledilo še osno kodiranje. V obliki seznama sem kategorijam pripisala podkategorije.

Primer:

Specifike uporabe biografske metode:

- Izdelava biografije
 - o izdelava biografije po prihodu v dom (A1, B1, C2, D1, E1, F1);
 - o izdelava biografije v prvih dveh tednih (B2, E2);
 - o izdelava biografije po enem mesecu bivanja (B3, G5);
 - o pred sprejemom v dom (C1);
 - o sodelovanje svojcev pri izdelavi biografije (D2);

- pridobivanje informacij o stanovalcu (F2, G4);
- izpolnitev obrazca biografije (G1);
- boljše poznavanje stanovalca (G2);
- načrtovanje sprejema v dom (G3).

4. REZULTATI

4.1 Specifike uporabe biografske metode

Kakšne so izkušnje socialnih delavcev z uporabo biografske metode?

Socialni delavci poskušajo izdelati biografijo stanovalca ob prihodu v dom, nekateri tudi pred samim prihodom v dom („*Biografija stanovalca z demenco se izdelava ob sprejemu.*“ E1 „*Že pred sprejemom, takrat, ko se s svojci dogovarjamo za sprejem.*“ C1) Najpogosteje se biografija stanovalca z demenco izdelava v prvih dveh tednih bivanja („*Poskušamo narediti v prvih 14 dneh bivanja.*“ B2), najkasneje pa po enem mesecu bivanja v domu („*Najkasneje v roku enega meseca po sprejemu.*“ G5). Socialni delavci poskušajo pridobiti čim več informacij o stanovalcu še pred samim sprejemom v dom („*Pred samim prihodom v dom pa poskušamo pridobiti čim več informacij o stanovalcu.*“ F2). K izdelavi biografije pa so povabljeni tudi sorodniki ljudi z demenco. Sorodnike prosijo, da izpolnijo obrazec biografije, ki jim je v pomoč pri načrtovanju sprejema („*Lažje načrtujemo sam sprejem v dom.*“ G3) in zaradi boljšega poznavanja stanovalca z demenco („*Bodočega stanovalca boljše spoznamo.*“ G2).

Biografija najpogosteje vsebuje osebne podatke stanovalca z demenco („*Biografija vključuje osnovne podatke: ime, priimek, datum rojstva.*“ A2). Poleg imena in priimka biografija vsebuje podatke o starosti stanovalca ter podatke o tem, kako je živel in kdo je zanj skrbel („*Podatke o tem s kom je živel.*“ D5, „*Kdo je za njih skrbel in jim pomagal doma.*“ G17). V biografiji najdemo podatke o uporabnikovem otroštvu in mladosti, o zakonskem stanu ter družinskih članih. Razberemo lahko tudi podatke o hobijih in poklicu stanovalca („*Podatke o hobijih in poklicu.*“ A4), o zaposlitvi in upokojitvi, o šolanju, o tem kako je preživel vojni čas („*Podatke o tem, kako so preživljali vojni čas.*“ A6) ter kakšno vlogo ima v njegovem življenju vera („*Podatke o veri in veroizpovedi.*“ F9). V biografiji so tudi podatki o bioritmu stanovalca, higienskih ter prehrabnih navadah stanovalca, prav tako pa tudi podatki o stvareh in predmetih, ki imajo v stanovalčevem življenju velik pomen. Iz biografije stanovalca lahko razberemo, kakšne so bile njegove dnevne rutine, kakšne navade ima, ali ima tudi kakšne razvade ter kakšno glasbo je rad poslušal. Poleg vseh navedenih stvari pa so v biografiji tudi podatki o veselih in stresnih dogodkih v življenju stanovalca („*Podatke o najbolj stresnem in najbolj veselem dogodku v življenju.*“ D16, „*Stresne oziroma vesele dogodke v življenju.*“ E20).

Socialne delavke biografijo pripravljajo skupaj z uporabnikom („*Biografijo pripravljamo s stanovalcem.*“ B14), skozi pogovor z njim poskušajo izvedeti čim več stvari o njem („*Socialni delavki opraviva pogovor s stanovalcem, kjer poskuša izvedeti o njem čim več.*“ A19). V primerih, ko uporabnik ni več zmožen govoriti, pa k pripravi biografije povabijo sorodnike uporabnika („*K sodelovanju povabimo svojce.*“ C19). V primerih, ko uporabnik nima sorodnikov od katerih bi lahko pridobili podatke o njem, socialni delavci za podatke prosijo Center za socialno delo („*Moramo te podatke pridobiti od centra za socialno delo.*“ B16). Pri izdelavi biografije poleg socialnih delavcev v nekaterih primerih sodeluje tudi tim zaposlenih, ki dela na oddelku z ljudmi z demenco („*Pri izdelavi biografije sodeluje tim, ki dela s stanovalcem z demenco.*“ B20). Zaposleni v biografijo dodajajo nove vsebine, ki jih izvejo o uporabniku tekom njegovega bivanja v domu („*Ostali zaposleni pa tekom bivanja stanovalca dopisujejo nove informacije in podatke.*“ A20).

Socialne delavke navajajo, da je vloga stanovalca pri pripravi biografije zelo pomembna („*Vloga stanovalca pri pripravi biografije je izrednega pomena.*“ B17), saj skozi pogovor z njim izvejo veliko koristnih informacij, ki jim pomagajo pri delu z uporabnikom. Biografija zajema občutke in misli uporabnika („*Zajema njegove občutke, misli, preteklost.*“ C15), tisto kar ga veseli in česar ne mara („*Česa ne mara.*“ G32) ter njegove želje za prihodnost („*Želje glede prihodnosti.*“). Do dopolnitve biografije pa zaposlene privedejo konkretne situacije z uporabnikom, iz katerih lahko izvejo nove stvari o njem („*Do tega nas največkrat privedejo konkretne situacije, ki se zgodijo.*“ F21). Iz teh konkretnih situacij lahko izvejo, kaj stanovalca moti („*Ne mara glasnega govorjenja.*“ G36, „*Veliko ljudi, ki govorijo eden čez drugega.*“ G37, „*Ne mara določene hrane, ali le določene barve hrane.*“ G39) in kaj ima rad („*Kopanju mu ustreza bolj proti večeru, ko je že utrujen.*“ G38). Prav tako je pomembna vloga sorodnikov pri izdelavi biografije, saj skozi pogovor z njimi lahko pridobijo informacije, ki lahko znatno vplivajo na delo s človekom z demenco („*Če je demenca napredovala toliko, da nam stanovalec ne more dati informacij, prosimo njegove svojce in bližje osebe za informacije.*“ D19). Pri izdelavi biografije imajo pomembno vlogo socialne delavke kot tudi ostali zaposleni, saj pomagajo pri pripravi obrazca biografije („*Pri izdelavi biografije sodeluje tim.*“ E27). Na podlagi poznavanja biografije je olajšano delo z uporabniki („*So nam podlaga za lažje in boljše delo.*“ G41), lažje začrtujejo cilje skupaj z uporabnikom ter načrtujejo aktivnosti zanj („*Po potrebi z uporabniki načrtajo na novo.*“ G48). Olajšano je tudi sporazumevanje z uporabnikom. Včasih imajo ključno vlogo pri pridobivanju informacij za biografijo tudi drugi („*V kolikor je posameznik še živel sam, takrat nam informacije posredujejo različne osebe, ki so na posameznih področjih posamezniku nudile pomoč.*“

G25). Informacije lahko posredujejo centri za socialno delo („*Informacije dobimo tudi od centra za socialno delo.*“ D20) in druge institucije ali ljudje, ki prispevajo k izdelavi biografije človeka z demenco („*Karitas.*“ G27, „*Sosedje.*“ G28, „*Znanci.*“ G29).

Z biografijo so seznanjeni vsi zaposleni v domu („*Z biografijo smo seznanjeni in jo uporabljamo pri delu vsi zaposleni.*“ F27) in jo pri svojem delu poleg socialnih delavk uporabljajo tudi vsi zaposleni („*Vsi tisti, ki delajo s stanovalcem, to pa so bolničarke, medicinske sestre, diplomirane medicinske sestre, gospodinje, delovni terapevt, fizioterapevt ter vodja kuhinje.*“ A22, „*Negovalci na oddelkih.*“ F29, „*Strežnice*“ B32, „*Varuhinja na oddelku.*“ D32). Zaposleni dobijo podatke o tistih življenjskih področjih stanovalca, ki so za njih relevantna pri delu s stanovalcem z demenco („*Preostalim zaposlenim je predano tisto področje, ki je za njih pri njihovem delu relevantno.*“ C21). Biografijo zaposlenim največkrat predstavi socialna delavka („*Socialna delavka vsakemu zaposlenemu osebno predstavi biografijo.*“ A24) ter jih seznanji z vsemi posebnostmi, ki so opazne pri posamezniku („*Pove, če so pri katerem od stanovalcev kakšne posebnosti.*“ A25). V nekaterih primerih pa biografijo predstavi vodja oddelka z ljudmi z demenco („*Zaposlenim biografijo predstavi vodja oddelka.*“ B34). Največ poudarka je na prehrabnih in higienskih navadah, katerih poznavanje je izrednega pomena pri delu z ljudmi z demenco. Prav tako je pomembno, da poznajo stanovalčeve navade glede počitka in spanja („*Navade glede spanja in počitka.*“ C24). V nekaterih domovih shranijo fotokopijo biografije v osebni mapi na oddelku („*Kopijo biografije shrani v osebno mapo vsakega stanovalca na oddelku.*“ B35), tako da je na voljo vsem zaposlenim („*Dosegljiva zaposlenim, ki lahko dobijo pomembne informacije za lažje delo.*“ G51).

Poznavanje biografije je lahko v veliko korist ter pomoč pri delu z ljudmi z demenco, olajšan pa je tudi prvi pristop do stanovalca („*Biografija nam pomaga pri delu s človekom.*“ A26, „*Olajšan pristop do stanovalca z demenco.*“ B42). S poznavanjem biografije osebo lažje pomirijo, ko postane zmedena ali nemirna in vedo, kaj je tisto, kar jo v tem trenutku lahko umiri („*Vemo, kaj ga umiri.*“ A27, „*Jo lažje pomirimo, ko se vznemiri zaradi dogodkov iz preteklosti.*“ B37) in razveseli („*Kako ga razveseliti, ko je žalosten.*“ F39). Olajšano je sporazumevanje („*S poznavanjem biografije človeka je zaposlenim v domu olajšana komunikacija.*“ A33), dobro pa je vedeti tudi, ali ima stanovalec kakšen vzdevek, saj poznavanje tega lahko prispeva k lažji vzpostavitvi sporazumevanja („*Ko vemo, na kateri vzdevek oseba sliši, nam je to lahko v veliko pomoč pri komunikaciji z njo.*“ A32). Iz biografije lahko razberemo, na katere osebe in predmete je stanovalec navezan („*Lažje prepoznamo, na koga je navezan.*“ A30, „*Kateri predmeti so mu pomembni.*“ A29).

Stanovalcu lahko omogočimo te predmete in mu zagotovimo osebo, na katero se lahko zanes, ji zaupa in mu je ta oseba v oporo ter pomoč, ko sorodniki ali oseba, na katero je navezan, ni tu („*Stanovalcem pa je lažje, ko vedo, da se lahko obrnejo na nekoga, ko potrebujejo pomoč.*“ A35). Poznavanje bioritma človeka z demenco je ključnega pomena, saj lahko glede na to osebo vključujejo v aktivnosti („*Pri vključevanju stanovalcev v aktivnosti doma.*“), načrtujejo storitve („*Lažje načrtujemo in izvajamo storitve.*“ C27) in pridobijo dodatne smernice za delo s stanovalci z demenco („*Pridobijo zaposleni smernice, kako delati s stanovalcem, saj spoznajo nekatere njegove navade in posebnosti.*“ B40). Poznavanje in uporaba biografije omogoči individualno obravnavo stanovalcev („*Omogočeno lažje individualno delo s stanovalci z demenco.*“ A36), kar se kaže kot pozitiven vpliv na počutje stanovalca („*Pozitivno vplivajo na razpoloženje in počutje.*“ C30) ter izboljšana kakovost življenja v domu („*Izboljšajo kakovost življenja oseb z demenco.*“ C31). Pomembno je poznati stanovalca do te mere, da se lahko preprečijo neljubi dogodki in rešijo težave skozi pogovor, ko do teh pride („*Se z njim pogovorimo, ko je žalosten ali agresiven.*“ D44).

4.2 Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco

Kakšne so specifike uporabe biografske metode pri pomoči ljudem z demenco?

Poznavanje biografije stanovalca z demenco je v veliko pomoč pri pomiritvi stanovalca, ko je nemiren („*Ga lažje pomirimo, ko je nemiren ali agresiven.*“ A45) ter pri razveselitvi („*Vzdignemo njegovo razpoloženje, ko je otožen.*“ A46). Lažja je vključitev stanovalca v organizirane aktivnosti v domu na podlagi preteklih interesov („*Vključimo v aktivnosti, ki jih ima rad.*“ A47, „*Kaj je stanovalec v življenju rad počel.*“ A48). Izboljša se sodelovanje z uporabnikom pri načrtovanju ter izvajanju storitev („*Lahko izboljšamo pristop kot tudi sodelovanje in samo izvajanje storitev za stanovalce.*“ B50). Ustvari se pristen stik, pridobi se zaupanje stanovalca in olajšano je sporazumevanje z njim. Poleg olajšanega pristopa na podlagi poznavanja biografije se izboljšata vedenje in razpoloženje uporabnika („*Opazno je izboljšanje razpoloženja in vedenja.*“ C62) ter zadovoljstvo s storitvami in kvaliteta življenja v domu („*Zadovoljstvo uporabnika s storitvami.*“ G78, „*Lahko bistveno izboljšamo njegovo življenje v domu.*“ E60). Lažje pa se pripravi tudi sam individualni načrt („*Lažje pripraviš individualni program za njega.*“ D60). Na podlagi poznavanja življenjske zgodbe stanovalca z demenco, preteklih dogodkov in interesov ter trenutnih zanimanj ga lažje vključijo v aktivnosti v domu („*Kaj stanovalec rad počne oziroma je to rad počel v preteklosti, ga lažje vključimo v vsakdanje aktivnosti.*“ B55), kot so npr. pevski zbor („*Če vemo, da rada poje, jo*

vključimo v pevski zbor.“ D67). Stanovalce poskušajo motivirati tudi za vključevanje v nove aktivnosti, še posebej, če so bili v preteklosti aktivni na več področjih (*„Poskušamo motivirati tudi za kaj novega, če je bil tudi v preteklosti aktiven na več področjih.*“ B56).

Poznavanje biografije stanovalca z demenco je ključnega pomena pri sporazumevanju z njim. (*„Poznavanje biografije nam lahko olajša komunikacijo s stanovalcem.*“ D63). Sporazumevanje je olajšano, ko vemo, o katerih temah se stanovalec z demenco rad pogovarja (*„Vemo, o katerih temah se oseba rada pogovarja.*“ F65) in katere so t. i. „prepovedane teme“ oz. teme, ki bi stanovalca lahko vznemirile in se teh raje izogibamo (*„Katere so teme, za katere je boljše, da jih ne omenjamo, saj bi lahko stanovalca razburile ali ga razžalostile.*“ B54). S poznavanjem življenjske zgodbe stanovalca se mu lažje približamo in začnemo pogovor z njim, saj vemo, katere so tiste teme, o katerih bo rad govoril, prav tako pa lahko iz pogovora z njim izvemo o njegovih željah (*„Z dobro komunikacijo lažje izvemo, kaj si oseba želi.*“ E63). K dobremu sporazumevanju lahko pripomore tudi poznavanje vzdeyka sogovornika (*„Če vemo, da ima oseba vzdevek, se bo prej odzvala na vzdevek kot ime, zato jo kličemo po vzdevku.*“ D65). V sporazumevanju s stanovalcem z demenco se moramo ves čas prilagajati (*„Se prilagajamo v komunikaciji z njim.*“ E62). Sogovornika ne prepričujemo o nasprotnem (*„Ne poskušamo prepričevati o nasprotnem.*“ C63), ne popravljamo njegovih besed (*„Stanovalčevih besed ne popravljamo.*“ E59) in ne spreminjamo besed uporabnika, saj bi ga s tem lahko dodatno zmedli (*„Ne poskušamo spreminjati njenih besed.*“ C65). Stanovalcu moramo dovoliti, da se izraža na svoj način (*„Dovolimo, da se izraža.*“ E61).

4.3 Uporaba metode osebnega načrtovanja

Kakšne osebne načrte izdelujejo v izbranih domovih in kako v osebnih načrtih predstavijo biografijo človeka z demenco?

Osebni načrt najpogosteje vsebuje osebne podatke stanovalca (*„Vsebuje osebne podatke, kot so ime, priimek in datum rojstva“*A37) ter njegovo fotografijo (*„Prva stran osebnega načrta je opremljena s fotografijo stanovalca.*“ C39). Prav tako vsebuje tudi podatke o prihodu v dom in razlogih za prihod v dom, o socialnih stikih ter interesih in hobijih. Nekateri osebni načrti vsebujejo opis individualizacije stanovalca, v skoraj vseh osebnih načrtih pa lahko najdemo podatke o sestavi tima za individualni program, sestavo individualnega programa, priloge individualnega programa ter podatke o življenjski zgodbi. Kot priloga osebnemu načrtu pa je priloženo zdravniško mnenje o stanovalcu, podatki o zdravstvenem stanju, o

fizioterapevtski obravnavi, o higienskih ter prehrabnenih navadah stanovalca, o aktivnostih ter skrbi zase. Na koncu vsakega načrt so tudi podatki o ciljih uporabnika.

Osebni načrt je pomemben za poznavanje stanovalca ter načrtovanje kratkoročnih in dolgoročnih ciljev skupaj z njim („*Skupaj z stanovalcem oblikuje dolgoročne in kratkoročne cilje, ki jih le ta želi doseči.*“ F57). Pri osebem načrtu gre za obravnavo stanovalca z različnih področji po vnaprej pripravljenih obrazcih v katrem so vključeni tudi nekateri podatki iz biografije stanovalca z demenco („*V osebni načrt pa se prav tako vključijo nekatere podrobnosti iz biografije, ki bi lahko pomembno vplivale na uresničitev ciljev stanovalca.*“ D55). Preverjajo se zmožnosti in želje uporabnika po vključevanju v določene aktivnosti („*Vsak za svoje področje z raznimi tehnikami in orodji, ter metodami preverijo zmožnosti in željo po vključevanju v aktivnosti.*“ G63). Pri izdelavi osebnega načrta sodelujejo: socialna služba, zdravstvena služba ter zaposleni v kuhinji. Vsak zaposleni se pri izdelavi osebnega načrta nanaša na svoje področje. S pomočjo osebnega načrta zaposleni spozanjo stanovalca, njegove želje po vključevanju v aktivnosti in cilje ter željo po vključevanju drugih ljudi v uresničevanje njegovih ciljev. Osebni načrt je zaposlenim v pomoč tudi pri doprinosu k boljšemu počutju, zdravju in bivanju stanovalca v domu („*Kje lahko mi doprinesemo k boljšemu počutju, zdravju in bivanju stanovalca v našem domu.*“ G68).

V osebem načrtu so poleg ciljev predstavljeni tudi nekateri podatki iz biografije, ki lahko imajo pomembno vlogo pri uresničevanju zastavljenih ciljev uporabnika („*Lahko imajo velik vpliv pri uresničevanju zastavljenih ciljev.*“ A44). Biografija je vidna tudi skozi cilje, ki si jih uporabnik zastavi pa naj bo to sprehod v naravi, obiskovanje dogodkov in prireditvev, ker ima to rad ali pa zgolj čas kopanja, ki je stanovalcu pomemben. Nekateri socialni delavci dodajo tudi kratek opis stanovalca ter pomembne osebe v življenju stanovalca. V nekaterih domovih je biografija v osebem načrtu predstavljena v „*Moji življenjski zgodbi*“, ki jo s pomočjo vnaprej pripravljenega vprašalnika pripravi vodja oddelka a nekatere podatke pridobi pri socialni delavki („*Vodje obračajo na socialno delavko, ki je tudi vodja individualnih programov in tam pridobijo manjkajoče podatke za svoj del individualnega programa.*“ C57).

Metoda osebnega načrtovanja se kot pomembna kaže na vseh področjih stanovalčevega življenja („*Veliko vlogo na vseh življenjskih področjih človeka z demenco.*“ F68,). Iz osebnega načrta lahko razberemo, kakšne so prehrabne navade stanovalca in mu na ta način prilagodimo obrok („*Prilagodimo njegov obrok.*“ A56, „*Poskrbimo, da na njegovem krožniku ni stvari, ki jih ne mara jesti, saj bi ga to lahko razburilo.*“ B58). Prav tako lahko

izvemo, kakšne so higienske navade stanovalca ter mu prilagodimo dneve in čas kopanja („*Ob katerih dnevih se je kopal.*“ F71, „*Če se oseba ne mara kopati v določenem času, se potrudimo, da ji to omogočimo takrat, ko ji ustreza.*“ A58). Z metodo osebnega načrtovanja spodbujamo stanovalca, da izrazi svoje želje, pričakovanja in cilje („*Osebni načrt je koristen predvsem zato, da človek izrazi svoje želje in pričakovanja.*“ D68). S poznavanjem njegovih želja in pričakovanj se mu lažje približamo. Želja uporabnika je lahko tudi ta, da bi šel na sprehod („*Na primer iti na sprehod vsak dan in to ji poskušamo omogočiti.*“ C69), da mu namestimo določen program na televiziji („*Na TV namestimo program z živalmi, če jih je doma imel.*“ G89), mu omogočimo stik z živalmi („*Pripeljemo žival pobožati.*“ G90) ali pa le, da prilagodimo ton, ko se pogovarjamo z njim („*Ne govorimo glasno, če ga to vznemirja.*“ G91). Vsi zaposleni se trudijo, da stanovalcu uspe izpolniti svoje cilje in pričakovanja ter da se izognejo neprijetnim situacijam, ki bi se lahko zgodile zaradi neupoštevanja želja uporabnika („*Na ta način se lahko izognemo neprijetnim situacijam, ki bi se lahko zgodile, če ne bi upoštevali želja stanovalca.*“ F73).

4.4 Podobnosti in razlike med biografsko metodo in osebnim načrtovanjem

Kakšne so podobnosti in razlike med osebnim načrtovanjem in biografsko metodo?

Med biografsko metodo in osebnim načrtovanjem je kar nekaj podobnosti. Obe metodi spodbujata uporabnika k pogovoru, da bi povedal čim več o sebi in o tem, kaj rad počne („*Pri obeh metodah spodbujamo uporabnika, da nam pove čim več o sebi.*“ A59). Pri tem pa je pomemben tim, ki si informacije o stanovalcu zapisuje in jih potem prenese vsem zaposlenim, ki delajo s stanovalcem z demenco („*Dela na tem, da informacije prenese vsem zaposlenim, ki delajo s stanovalcem.*“ A61). Metodi sta si podobni tudi v vprašanjih glede interesov in hobijev, vere in veroizpovedi, stikih in pomembnih dogodkih v življenju stanovalca. Kot podobnost med obema metodama socialna delavka navaja prepoznavanje moči uporabnika in tudi delovanje s perspektive moči („*Uporabnika spoznamo s perspektive moči in mu na ta način omogočimo lažje življenje v domu.*“ C71). S pomočjo biografije pridobimo podatke o življenju uporabnika, ki lahko vplivajo na uresničevanje ciljev, ki si jih stanovalec zada pri osebnem načrtovanju. Na podlagi biografije stanovalca se izdelava osebni načrt („*Biografija je del osebnega načrta stanovalca.*“ E68). Podobnost je tudi ta, da biografijo in osebni načrt izdelamo skupaj z uporabnikom, obe pa sta pripomoček za boljše poznavanje stanovalca, ciljev in njegovih želja, pomembnih stvari, stresnih situacij v življenju ter veselih trenutkov. Tako kot je pomembno sodelovanje s stanovalcem, je pomembno tudi sodelovanje sorodnikov

pri obeh metodah (*„Pomembno sodelovanje sorodnikov in njihove informacije o stanovalcih pred prihodom v dom.“* G93). Podobnost pri obeh metodah je tudi ta, da je pomembna pozornost vseh zaposlenih za dosledno beleženje podatkov ter prenos informacij ostalim zaposlenim, ki delajo s stanovalcem z demenco.

Med biografsko metodo in osebnim načrtovanjem so tudi razlike. Biografijo socialne delavke opisujejo kot predstavitev življenja stanovalca z demenco in podatkih o njegovem življenju, osebni načrt pa kot timsko delo vseh služb, ki pridobivajo podatke o stanovalcu in ga na ta način spoznavajo. Razlika je tudi ta, da so v osebnem načrtu jasno opredeljeni kratkoročni in dolgoročni cilji, ki jih stanovalec želi uresničiti, medtem ko v biografiji teh ciljev ni (*„V biografiji ni jasno opredeljenih ciljev, kot so ti opredeljeni v osebnem načrtu.“* B62). V osebnem načrtu skozi zgodbo človeka izvemo, kaj si ta želi in na kakšen način lahko te želje uresniči (*„V osebnem načrtu skupaj z uporabnikom zadamo cilje, ki jih ta želi uresničiti.“* E71). Želja uporabnika je lahko obisk njegovih sorodnikov, zato skupaj z njim poskušajo najti način, kako ta cilj uresničiti. Brez biografije je z ljudmi z demenco težko delati, saj začenjamo iz nič in se moramo dela z ljudmi z demenco učiti.

4.5 Prednosti in slabosti obeh metod z vidika socialnega dela

Kakšne so prednosti in slabosti obeh metod z vidika socialnega dela?

Biografska metoda in osebno načrtovanje sta velikega pomena za socialno delo. S poznavanjem biografije in z osebnim načrtom se stanovalcu z demenco lažje približamo, olajšan je prvi pristop do stanovalca kot tudi delo z njim (*„Olajšata prvi pristop do stanovalca z demenco in tudi vsakodnevno delo z njim.“* B63). Izboljša se tudi kakovost življenja stanovalca v domu. Obe metodi omogočita vključevanje in delovanje uporabnika v družbi (*„Trudimo se za uporabnikovo delovanje v družbi oz. skupnosti, v kateri se navaja živeti.“* C75).

Pri biografiji je prednost ta, da izvemo veliko podatkov iz življenja človeka (*„Pri biografiji je prednost to, da spoznaš človeka in veš podrobnosti o njegovem življenju.“* D76), pri osebnem načrtu pa je prednost ta, da si stanovalci zadajo cilje, ki jih želijo uresničiti in sami sodelujejo pri iskanju rešitev za uresničitev teh ciljev (*„Pri osebnem načrtu pa je prednost to, da se dogajajo stvari, ki si jih stanovalci želijo.“* D77). Obe metodi imata poglobitni pomen pri vsakodnevem delu in v obravnavi stanovalca z demenco. Biografija je v pomoč pri prepoznavanju ciljev, ki jih uporabnik želi doseči, osebni načrt pa je v pomoč pri iskanju korakov za realizacijo teh ciljev.

Pri obeh metodah pa se pojavljajo tudi določene slabosti. Ena izmed slabosti je, da se iste stvari ponavljajo v biografiji kot tudi v načrtu (*„Da se podobne stvari ponavljajo tako v biografiji kot v načrtu.“* A66). Najbolj izpostavljeni slabosti sta neizpolnjevanje zastavljenih ciljev uporabnika zaradi pomanjkanja časa zaposlenih (*„Neizpolnjevanje ciljev, ki si jih s stanovalcem zastavimo.“* B65) in spreminjanje zastavljenih ciljev, saj se ti hitro spreminjajo zaradi spreminjanja stanja stanovalca (*„Na to vpliva stanje stanovalca, ki se zaradi demence v nekaterih primerih hitro spreminja.“* B66). Težave se pojavljajo tudi pri pridobivanju informacij od stanovalcev in pri spodbujanju ter usmerjanju uporabnika k doseganju zastavljenih ciljev (*„Stanovalca moraš spodbujati in usmerjati, da začne razmišljati o ciljih, kar pa zna biti včasih zelo naporno.“* D80).

Biografija in osebni načrt pa sta nepopolna tudi brez sodelovanja sorodnikov, največkrat takrat, ko stanovalec ni več sposoben povedati dovolj informacij o sebi (*„V kolikor ni svojcev in je napredovanje demence pri stanovalcu že takšno, da informacij ob sprejemu ni mogoče pridobiti, je izdelava biografije in posledično osebnega načrta nepopolna.“* E80). Slabost je tudi izguba informacij o stanovalcu (*„Izgubi informacij o stanovalcih.“* G104) oz. slab prenos teh informacij do drugih zaposlenih (*„Slab prenos le-teh informacij.“* G105).

Socialne delavke menijo, da sta biografska metoda in osebni načrt dobro razvita ter da zajemata veliko pomembnih stvari o stanovalcu. Navajajo, da sproti dodajajo nove vsebine k biografiji, ko stanovalca bolje spoznajo in ko med bivanjem v domu izvejo nekaj novega o njem (*„Vsebine dodajamo sproti, ko pri stanovalcu opazimo kakšno pomembno posebnost.“* B68). Prav tako dodajajo, da so dobro pokrita vsa področja pri obeh metodah ter da ne bi dodale ničesar posebnega oz. ne vidijo potrebe po dodajanju novih vsebin k obema metodama (*„Ne bi dodala nič posebnega.“* A69, *„Ne bi dodala nič novega, saj je biografija dobro dodelana.“* B69,). Velikega pomena je »Moja življenjska zgodba«, ki jo izdelajo v nekaterih domovih, saj vsebuje posebnosti, želje, navade ter pričakovanja bodočega stanovalca (*„Vsebuje posebnosti, želje, navade, pričakovanja.“* G111). Vidijo jo kot pripravo na bivanje v domu (*„Popotnica in priprava na bivanje v domu.“* G112).

5. RAZPRAVA

Največkrat so socialni delavci tisti, ki s stanovalcem z demenco izdelajo biografijo. To poskušajo izdelati ob prihodu v dom, po dveh tednih, najkasneje pa po enem mesecu bivanja. Skozi pogovor z njim poskušajo izvedeti čim več stvari o njem, v primerih, ko uporabnik ni več zmožen govoriti, pa k pripravi biografije povabijo njegove sorodnike. Mali (2018, str. 214) piše o tem, da je pri ljudeh z demenco sporazumevanje zaradi bolezni velikokrat ovirano, zato so zgodbe ljudi z demenco povezane z zgodbami sorodnikov, ki dopolnjujejo pripovedi ljudi z demenco. Njihovo sodelovanje predstavlja soavtorstvo zgodb, ker sorodniki dopolnjujejo zgodbe ljudi z demenco ali rekonstruirajo njihove pripovedi, ki so bile izražene na nepovezan ali nejasen način.

Pri izdelavi biografije poleg socialnih delavcev v nekaterih primerih sodeluje tudi tim zaposlenih, ki dela na oddelku z ljudmi z demenco. Zaposleni v biografijo dodajajo nove vsebine, ki jih izvejo o uporabniku na podlagi njegovih reakcij in uporabi osebnih predmetov.

Biografija največkrat vsebuje osnovne podatke o stanovalcu, njegovem življenju pred prihodom v dom, njegovem otroštvu in mladosti, družini in zakoncih, prehrabnih ter higijenskih navadah, poklicu ter zaposlitvi, veselih in stresnih dogodkih v življenju, obiskovanju dogodkov in prireditvev, najljubši hrani, glasbi ter barvi. Boljtar (2011) navaja, da so primerne teme za pogovor v okviru biografske metode ravno hrana in kuhanje, družinske zveze in zgodnji spomini, služba, pesmi in glasba, pridobitve in izgube, praznovanja rojstnih dni in praznikov, osebni mejniki, prvi zmenki ter filmi.

Vloga stanovalca pri pripravi biografije je izrednega pomena, saj skozi pogovor z njim izvemo veliko koristnih informacij. Biografija zajema občutke in misli uporabnika, tisto, kar ga veseli in česar ne mara ter njegove želje za prihodnost. Urek (2005, str. 138) pravi, da ljudje veliko več govorijo o tem, kaj jih zanima, imajo radi in na kaj so ponosni v svojem življenju, če jim dopustimo, da se sami predstavijo. Iz njihovih zgodb je razvidno, kdo so ljudje, ki so njim pomembni in kakšne načrte imajo za prihodnost.

Z biografijo so seznanjeni vsi zaposleni v domu in jo pri svojem delu poleg socialnih delavk uporabljajo tudi vsi zaposleni, ki delajo na oddelku z ljudmi z demenco. Biografijo zaposlenim predstavi socialna delavka ter jih seznanji z vsemi posebnostmi, ki so opazne pri posamezniku. V nekaterih primerih pa biografijo predstavi vodja oddelka z ljudmi z demenco. Mali in Milošević Arnold (2007, str. 31) pišeta o tem, da ima socialni delavec tudi vlogo posredovalca življenjskih zgodb ljudi z demenco njihovim neposrednim oskrbovalcem. Ta vloga socialnega delavca je pri delu z ljudmi z demenco ena izmed najpomembnejših.

Biografijo človeka z demenco socialni delavci predstavijo zaposlenim v domu, ki z njim delajo. Poznavanje biografije je lahko v veliko korist ter pomoč pri delu z ljudmi z demenco, olajšan pa je tudi prvi pristop do stanovalca. S poznavanjem biografije osebo lažje pomirijo, ko postane zmedena ali nemirna, saj vedo, kaj je tisto, kar jo v tistem trenutku lahko umiri in razveseli. Olajšano je sporazumevanje, dobro pa je vedeti tudi, ali ima stanovalec kakšen vzdevek, saj poznavanje tega lahko prispeva k lažji vzpostavitvi sporazumevanja. Iz biografije lahko razberemo, na katere osebe in predmete je stanovalec navezan ter mu omogočimo te predmete in mu zagotovimo osebo, na katero se lahko zanese, ji zaupa in mu je ta oseba v oporo ter pomoč, ko sorodnika ali osebe, na katero je navezan, ni tu. Poznavanje bioritma človeka z demenco je ključnega pomena, saj glede na to, lahko osebo vključujejo v aktivnosti, načrtujejo storitve in pridobijo dodatne smernice za delo s stanovalci z demenco. Pomembno je poznati stanovalca do te mere, da se lahko preprečijo neljubi dogodki in rešijo težave, ko do teh pride. Poznavanje in uporaba biografije omogoči individualno obravnavo stanovalcev, kar se kaže kot pozitiven vpliv na počutje stanovalca ter izboljšana kakovost življenja v domu. Milošević Arnold in Mali (2011, str. 46) naštevata kot eno izmed nalog socialnega delavca tudi individualno delo s stanovalci. Socialni delavec individualno dela s stanovalcem z demenco v največji meri takrat, ko z njim izdeluje njegovo biografijo, katere poznavanje ima vpliv na njegovo počutje ter tudi kakovost bivanja v domu.

Poleg biografije pa se v domu izdelata tudi osebni načrt stanovalca, ki najpogosteje vsebuje osebne podatke stanovalca, podatke o prihodu v dom in razlogih za prihod, socialno anamnezo, socialne stike, interese in hobije, podatke o sestavi tima za individualni program, sestavo individualnega programa, priloge individualnega programa, zdravniško mnenje, higienske navade, aktivnosti, prehrabene navade, fizioterapevtsko obravnavo, skrb zase in podatke o ciljih. Videmšek in Mali (2017, str. 30) poudarjata, da ima pri osebni načrtu osrednjo vlogo zgodba človeka oz. lastnika načrta, ki določa, kdo je in kaj želi. Pomoč socialnega delavca je povezana z uresničevanjem posameznikovih ciljev.

Osebni načrt je pomemben za poznavanje stanovalca ter načrtovanje kratkoročnih in dolgoročnih ciljev skupaj z njim. Flaker in drugi (2010, str. 38) navajajo, da je načrt sestavljen iz dveh delov: pripovednega in izvedbenega dela. Pripovedni del nam pove zgodbo, v njem pripovedujemo o življenju uporabnika, njegovih potrebah, nujah in željah. Na koncu pripovedi oblikujemo cilje, ki jih ima uporabnik. Po pripovednem delu sledi še izvedbeni del, iz katerega mora biti jasno razvidno, katere naloge in dejavnosti se bodo izvajale po načrtu, kdo jih bo izvajal, kakšna in kolikšna sredstva so za izvedbo načrta pomembna ter kje bodo ta

sredstva pridobili. Socialni delavci morajo skupaj z uporabnikom definirati, kdo bo oseba, ki bo nosilec osebnega načrta.

Med biografsko metodo in osebnim načrtovanjem je kar nekaj podobnosti. Obe metodi spodbujata uporabnika k pogovoru, da bi povedal čim več sam o sebi in o tem, kaj rad počne. Pri tem pa je pomemben tim, ki si informacije o stanovalcu zapisuje in jih potem prenese vsem zaposlenim, ki delajo s stanovalcem z demenco. Metodi sta si podobni tudi v vprašanjih glede interesov in hobijev, vere in veroizpovedi, stikih in pomembnih dogodkih v življenju stanovalca. Kot podobnost med obema metodama socialna delavka navaja prepoznavanje moči uporabnika in tudi delovanje s perspektive moči uporabnika. Zaviršek, Zorn in Videmšek (2002, str. 150) omenjajo, da so se razvile različne metode, ki socialnim delavcem omogočajo premik moči od strokovnih služb in sorodnikov uporabnika k samemu uporabniku. Socialne delavke v domovih poskušajo prepoznati moči uporabnika pri izdelavi biografije in osebnega načrta ter s perspektive njihovih moči tudi delovati.

S pomočjo biografije pridobimo podatke o življenju uporabnika, ki lahko vplivajo na uresničevanje ciljev, ki si jih stanovalec zada pri osebnem načrtovanju. Na podlagi biografije se izdelava osebni načrt. Podobnost je tudi ta, da biografijo in osebni načrt izdelamo skupaj z uporabnikom, obe pa sta pripomoček za boljše poznavanje stanovalca, ciljev in njegovih pomembnih stvari, stresnih situacij v življenju ter veselih trenutkov. Škerjanec (2010, str. 103) pravi, da se osebni načrt uporablja za uvajanje sprememb v življenju človeka. K temu je v pomoč biografija, ki jo predhodno socialni delavci izdelajo z uporabnikom. Škerjanec (2010) omenja tudi, da je osebno načrtovanje ena izmed metod v socialnem delu, ki uporabniku lahko omogoči boljšo prihodnost. Tako kot je pomembno sodelovanje s stanovalcem, je pomembno tudi sodelovanje sorodnikov pri obeh metodah. Podobnost pri obeh metodah je tudi ta, da je pomembna pozornost vseh zaposlenih za dosledno beleženje podatkov ter prenos informacij ostalim zaposlenim, ki delajo s stanovalcem z demenco.

Med biografsko metodo in osebnim načrtovanjem so tudi razlike. Biografijo socialne delavke opisujejo kot predstavitev življenja stanovalca z demenco in podatkih o njegovem življenju, osebni načrt pa kot timsko delo vseh služb, ki pridobivajo podatke o stanovalcu in ga na ta način spoznavajo. Razlika je tudi ta, da so v osebnem načrtu jasno opredeljeni kratkoročni in dolgoročni cilji, ki jih stanovalec želi uresničiti, medtem ko v biografiji teh načrtov ni. Brez biografije je z ljudmi z demenco težko delati, saj začenjamo iz nič in se moramo dela z ljudmi z demenco učiti.

Biografska metoda in osebno načrtovanje sta velikega pomena za socialno delo. S poznavanjem biografije in osebnim načrtom se stanovalcu z demenco lažje približamo,

olajšan je prvi pristop do stanovalca kot tudi delo z njim. Izboljša se tudi kakovost življenja stanovalca v domu. Obe metodi omogočita vključevanje in delovanje uporabnika v družbi. Pri biografiji je prednost ta, da izvemo veliko podatkov iz življenja človeka, pri osebni načrtu pa je prednost ta, da si stanovalci zadajo cilje, ki jih želijo uresničiti, in sami sodelujejo pri iskanju rešitev za uresničitev teh ciljev. Obe metodi imata poglobitni pomen pri vsakodnevnem delu in obravnavi. Biografija je v pomoč pri prepoznavanju ciljev, ki jih uporabnik želi doseči, osebni načrt pa je v pomoč pri iskanju korakov za realizacijo teh ciljev. Flaker in drugi (2010, str. 38) pišejo o tem, da se pripovedni del osebnega načrta zaključí s cilji, ki jih oseba postavi v svojem življenju, ti pa so pomemben člen med pripovedjo in izvedbenim načrtom. Primerno je, da so uporabnikovi cilji oblikovani kot pripoved o tem, kako bo izvedba načrta potekala, saj s tem oblikujemo strategijo izvajanja načrta.

Pri obeh metodah pa se pojavljajo tudi določene slabosti. Ena izmed slabosti je, da se iste stvari ponavljajo v biografiji kot tudi v načrtu. Najbolj izpostavljeni slabosti sta neizpolnjevanje zastavljenih ciljev uporabnika zaradi pomanjkanja časa zaposlenih in spreminjanje zastavljenih ciljev, saj se ti hitro spreminjajo zaradi spreminjanja stanja stanovalca. Težave se pojavljajo tudi pri pridobivanju informacij od stanovalcev in pri spodbujanju ter usmerjanju uporabnika k doseganju zastavljenih ciljev. Biografija in osebni načrt pa sta nepopolna tudi brez sodelovanja sorodnikov, največkrat takrat, ko stanovalec ni več sposoben povedati dovolj informacij o sebi. Slabost je prav tako tudi izguba informacij o stanovalcu oz. slab prenos teh informacij do drugih zaposlenih, ki delajo z ljudmi z demenco.

6. SKLEPI

- Socialni delavci izdelajo biografijo stanovalca z demenco ob prihodu v dom, v nekaterih domovih poskušajo to narediti tudi pred prihodom stanovalca v dom. Biografija se izdelava v prvih dveh tednih bivanja, najkasneje pa po enem mesecu bivanja.
- Socialni delavci se trudijo pridobiti čim več informacij o bodočem stanovalcu že pred njegovim prihodom v dom. K posredovanju podatkov povabijo sorodnike uporabnika, ki imajo o njem največ informacij.
- Ključno vlogo pri pridobivanju uporabnika imajo v nekaterih primerih tudi druge institucije, kot je npr. center za socialno delo.
- Biografija najpogosteje vsebuje osebne podatke o stanovalcu, podatke o tem s kom je živel in kdo je zanj skrbel, o družini in zakoncih ali partnerjih, otroštvu in mladosti, veri in veroizpovedi, higienskih navadah, prehrabnih navadah in najljubši hrani, pomembnih stvareh in predmetih uporabnika, šolanju, prostem času in interesih, navadah in razvadah, obiskovanju prireditev in dogodkov ter o najljubši glasbi in barvi.
- Biografijo izdelajo socialne delavke skupaj z uporabniki. Skozi pogovor z njim poskušajo izvedeti čim več stvari o njem. V primerih, ko od uporabnika zaradi napredovanja bolezni ne morejo pridobiti dovolj podatkov, k sodelovanju povabijo njegove sorodnike ali ljudi, ki imajo o njem dovolj informacij.
- Zaposleni dodajajo vsebine k biografiji med bivanjem, ko ga bolje spoznajo.
- Biografija zajema misli in občutke stanovalca, podatke o tem, kaj ga veseli in česar ne mara in njegove želje za prihodnost.
- Poznavanje biografije socialnim delavcem in ostalim zaposlenim v domu olajša delo z uporabnikom, saj lažje vzpostavijo sporazumevanje z njim, začrtujejo cilje skupaj z uporabnikom in načrtujejo aktivnosti zanj.
- Z biografijo stanovalca so seznanjeni vsi zaposleni, ki delajo z njim, to pa so: medicinske sestre, negovalci, fizioterapevt, delovna terpavetka, delovni inštruktor, vodja oddelka z ljudmi z demenco, vodja kuhinje ter gospodinje.
- Iz biografije lahko socialni delavec razbere, na katere osebe in predmete je stanovalec navezan ter mu omogoči te predmete in mu zagotovi osebo, na katero se lahko zanese, ji zaupa in mu je ta oseba v oporo, ko sorodniki ali oseba, na katero je stanovalec sicer navezan, ni tu.

- Poznavanje stanovalčeve preteklosti je v veliko pomoč pri reševanju težav in preprečitvi neljubih dogodkov, ki bi lahko negativno vplivali na človeka z demenco.
- Poznavanje biografije stanovalca z demenco je v veliko pomoč pri pomiritvi stanovalca, ko je nemiren, ter pri razveselitvi.
- Poznavanje biografije stanovalca z demenco je ključnega pomena pri sporazumevanju z njim. Sporazumevanje je olajšano, ko vemo, o katerih temah se stanovalec rad pogovarja in katere so teme, ki bi stanovalca lahko vznemirile in se teh raje izogibamo.
- V sporazumevanju s stanovalcem z demenco je pomembno prilagajanje. Stanovalca ne prepričujejo o nasprotnem, ne popravljajo njegovih besed in jih tudi ne spreminjajo. Uporabniku dovolijo, da se izraža na svoj način.
- Osebni načrt je pomemben za poznavanje življenjske zgodbe stanovalca, načrtovanje dolgoročnih in kratkoročnih ciljev skupaj z njim ter uresničevanje teh ciljev.
- Skozi cilje osebnega načrta in njihovo realizacijo se preverjajo zmožnosti in želje uporabnika po vključevanju v določene aktivnosti, cilje ter željo po vključevanju drugih ljudi v uresničevanje njegovih ciljev.
- Pri izdelavi osebnega načrta sodeluje socialna služba, zdravstvena služba ter vodja kuhinje. Vsak zaposleni se pri izdelavi osebnega načrta nanaša na svoje področje.
- Biografija je v osebnem načrtu vidna skozi cilje, ki si jih uporabnik zastavi, pa naj bo ta cilj sprehod v naravi, obiskovanje dogodkov in prireditev, ker ima to rad ali pa zgolj čas kopanja, ki je stanovalcu pomemben.
- Z metodo osebnega načrtovanja socialni delavci spodbujajo stanovalca, da izrazi svoje želje, pričakovanja in cilje.
- Obe metodi spodbujata uporabnika k pogovoru, da bi povedal čim več informacij o sebi in o tem kaj rad počne. Pri tem sodeluje tim, ki si informacije o stanovalcu zapisuje in jih potem prenese vsem zaposlenim, ki delajo s stanovalcem z demenco.
- Obe metodi sta pomembni za socialno delo, saj njuno poznavanje omogoči vključevanje in delovanje uporabnika v družbi.
- Poznavanje biografije stanovalca je v pomoč pri prepoznavanju ciljev, ki jih uporabnik želi doseči, osebni načrt pa je v pomoč pri iskanju korakov za realizacijo teh ciljev.
- Slabosti, ki ju navajajo pri obeh metodah, sta neizpolnjevanje zastavljenih ciljev uporabnika zaradi pomanjkanja časa zaposlenih in spreminjanje zastavljenih ciljev, saj se ti hitro spreminjajo zaradi spreminjanja stanja stanovalca.

- Težave, ki jih navajajo, so tudi pri pridobivanju informacij od stanovalcev in pri spodbujanju ter usmerjanju uporabnika k doseganju zastavljenih ciljev.
- Biografija in osebni načrt sta nepopolna brez sodelovanja sorodnikov, največkrat takrat, ko stanovalec ni več sposoben povedati dovolj informacij o sebi zaradi napredovanja bolezni.
- Socialne delavke navajajo, da sta biografska metoda in osebni načrt dobro razvita ter da zajemata veliko pomembnih stvari o stanovalcu.
- K biografiji dodajajo nove vsebine sproti, ko stanovalca bolje spoznajo ter o njem med bivanjem izvejo nekaj novega.
- Navajajo tudi, da sproti dodajajo nove vsebine k biografiji, ko stanovalca bolje spoznajo in ko med bivanjem v domu izvejo nekaj novega o njem.
- K obema metodama ne bi dodajali novih vsebin, saj menijo, da sta obe dobro razviti in dodelani.

7. PREDLOGI

- Biografija je pomemben pripomoček pri delu z ljudmi z demenco, zato bi morali z njo biti seznanjeni tisti zaposleni, ki vsakodnevno prihajajo v stik z človekom z demenco. Prav tako bi morali biografijo pri svojem delu uporabljati v vseh domovih za stare po Sloveniji.
- Za izdelavo biografije predlagam stalni tim, ki bi ga sestavljali socialna delavka, vodja oddelka z osebami z demenco ter delovni terapevt. Z informacijami, ki bi jih vsak od njih pridobil, bi bila biografija celotna in bi zajemala veliko uporabnih informacij, s katerimi bi bili seznanjeni ostali zaposleni, ki delajo s stanovalci z demenco.
- Za dosledno zapisovanje novih informacij in vseh posebnosti o stanovalcu z demenco bi morali na oddelku z demenco zaposliti več delavcev. To pomeni, da bi morale biti zaposlenih več negovalcev, delovnih terapevtov in tudi socialnih delavcev, ki bi več časa namenili stanovalcem z demenco, delu z njimi, zapisovanju posebnosti in načrtovanju ciljev ter njihovo realizacijo.
- Potrebno bi bilo razbremeniti delavce, ki delajo s stanovalci z demenco ter jim omogočiti supervizijo. Z rednimi srečanji na superviziji bi zaposlenim na oddelku z demenco omogočili sprotno reševanje težav, s katerimi se soočajo pri delu s stanovalci z demenco, posledično pa bi dosegli večjo kakovost opravljenega dela ter povečali zadovoljstvo delavcev pri delu in zmanjšali pojavljanje stresa na delovnem mestu.
- Za vse zaposlene, ki delajo s stanovalci z demenco, bi bilo potrebno uvesti obvezna izobraževanja o pomoči ljudem z demenco. Na teh izobraževanjih bi morali govoriti tudi o pomembnosti biografije in osebnega načrtovanja pri delu z ljudmi z demenco. Na ta način bi zaposleni lahko pridobili znanja in veščine, na kakšen način delati s človekom z demenco in kako pridobiti čim več informacij, ki bi lahko bile dodane v biografijo in bi imele pomemben učinek pri samem delu s stanovalci z demenco.
- Pri predstavitvi biografije zaposlenim bi poleg socialne delavke lahko sodelovali še stanovalci sami, v kolikor bi to še zmoгли, saj bi na ta način predstavili sebe in zaposlenim dali vedeti, kakšen način življenja so vajeni ter jim s tem olajšali delo. Poleg stanovalcev pa bi lahko pri predstavitvi njihove biografije sodelovali tudi njihovi sorodniki, saj imajo prav oni poleg stanovalca največ pomembnih in koristnih informacij.
- Predlogi za nadaljnje raziskovanje so naslednji.

- V raziskavo bi bilo dobro vključiti socialne delavce iz vseh domov za stare ljudi po Sloveniji, saj bi na ta način dobili celotno sliko o tem, kako pogosto se uporablja biografija pri delu z ljudmi z demenco, na kakšen način se uporablja ter kakšne so koristi uporabe te.
- Zanimivo bi bilo pridobiti podatke o tem, koliko so zaposleni na oddelkih z ljudmi z demenco zares informirani o vsakem posamezniku ter koliko pridobljene informacije o stanovalcih z demenco uporabljajo pri delu in ali so se te informacije pokazale kot dobra pomoč pri delu s stanovalci.
- Dobro bi bilo raziskati, na kakšen način lahko poznavanje biografije človeka z demenco prispeva k vzpostavitvi delovnega odnosa in stika med socialnim delavcem in človekom z demenco.

8. UPORABLJENA LITERATURA

1. Boljtar, I. (2011). *Pomen biografske metode pri zdravstveni negi oseb z demenco* (Diplomsko delo). Jesenice: Visoka šola za zdravstveno nego.
2. Bryden, C. (2005). *Dancing with Dementia: My story of living positively with dementia*. London, Philadelphia: Jessica Kingsley.
3. Cantley, C. (2001). *A Handbook on Dementia Care*. Buckingham: Open University Press.
4. Feil, N. (2003). *The Validation Breakthrough: Simple Techniques for Communicating with People with Alzheimer's-type Dementia*. Baltimore: Health Professions Press.
5. Flaker, V., Kresal, B., Mali, J., Milošević Arnold, V., Rihter, L., & Velikonja, I. (2004). *Delo z dementnimi osebami – priprava modela obravnave oseb z demenco* (Sklepno poročilo). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
6. Flaker, V., Mali J., Kodele, T., Grebenc V., Škerjanc J., & Urek M. (2008). *Dolgotrajna oskrba: očrt potreb in odgovorov nanje*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
7. Flaker, V., Mali, J., Rafaelič A., & Udovič, N. (2010). *Individualno načrtovanje in izvajanje storitev*. Pridobljeno 5 .1 .2020 s [https://www.fsd.uni-lj.si/mma/Flaker,%20V.,%20Mali,%20J.,%20Rafeli%C4%8D,%20A.,%20Udovi%C4%8D,%20N.%20\(2010\),%20Individualno%20na%C4%8Drtovanje%20in%20izvajanje%20storitev:%20Kako%20koordinirati%20obravnavo%20v%20skupnosti%20\(osnutek%20priro%C4%8Dnika\).%20/2012110613385343/](https://www.fsd.uni-lj.si/mma/Flaker,%20V.,%20Mali,%20J.,%20Rafeli%C4%8D,%20A.,%20Udovi%C4%8D,%20N.%20(2010),%20Individualno%20na%C4%8Drtovanje%20in%20izvajanje%20storitev:%20Kako%20koordinirati%20obravnavo%20v%20skupnosti%20(osnutek%20priro%C4%8Dnika).%20/2012110613385343/)
8. Flaker, V., Mali, J., Rafaelič, A., & Ratajc, S. (2013). *Osebno načrtovanje in izvajanje storitev*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
9. Graham, N., & Warner, J. (2013). *Demence in Alzheimerjeva bolezen*. Ljubljana: eBesede.
10. Kogoj, A. (2007). Razumevanje demence: definicije, modeli in izkušnje. V J. Mali, & V. Milošević Arnold (ur.), *Demenca – izziv za socialno delo* (str. 15-22). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
11. Kolar, U. (2002). *Modeli varstva stanovalcev z demenco v domovih za stare* (Diplomsko delo). Visoka šola za socialno delo, Ljubljana.
12. Kotnik, M. (2010). *Uporaba biografij pri delu s stanovalci z demenco v domovih za stare* (Diplomsko delo). Fakulteta za socialno delo, Ljubljana.

13. Mali J. (2000). Skrb za dementne stanovalce v domu starejših občanov Preddvor. *Socialno delo*, 39, št. (4 - 5), 331 - 336.
14. Mali, J., & Milošević Arnold, V. (ur.) (2007). *Demenca kot izziv za socialno delo*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
15. Mali, J., Mešl, N., & Rihter, L. (2011). *Socialno delo z osebami z demenco*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
16. Mali, J. (2018). A case for a narrative approach to research into social work perspectives on dementia. *Socialno delo*, 56, št. (3), 209 - 224.
17. Mesec, B. (2007). *Metodologija raziskovanja v socialnem delu 2: Kvalitativne raziskave*. (študijsko gradivo, 2. izdaja). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
18. Mesec, B. (2009). *Metodologija raziskovanja v socialnem delu 1: Načrtovanje raziskave (skripta)*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
19. Parsons, M. (2005). The Contribution to Social Work to the Rehabilitation of older People with Dementia. V Marshall, M. (ur.), *Perspectives on Rehabilitation and Dementia* (str. 137-146). London: Jessica Kingsley.
20. Pečjak, V. (2007). *Psihologija staranja*. Ljubljana: Samozaložba.
21. Swann, J. (2008). Preserving memories: using reminiscence techniques. *Nursing&Residential Care*, 12(10), 611 - 613.
22. Škerjanc, J. (2010). *Individualizacija storitev socialnega varstva*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
23. Urek, M. (2005). Zgodbe na delu: pripovedovanje, zapisovanje in poročanje v socialnem delu. Ljubljana: Založba/cf.
24. Van Hülsen, A. (2010). *Zid molka: Oblike dela z osebami z demenco na primeru validacije in drugih novih teorij*. Logatec: Firis Imperial & Co.
25. Videmšek, P., & Mali, J. (2017). Od načrta skrbi in programa oskrbe do osebnega načrtovanja in izvajanja storitev. *Socialno delo*, 56 (1), 27 – 42.
26. Zaviršek, D., Zorn, J., & Videmšek, P. (2002). *Inovativne metode v socialnem delu: opolnomočenje ljudi, ki potrebujejo podporo za samostojno življenje*. Ljubljana: Študentska založba.
27. Whitehouse, P. (2008). *The Myth of Alzheimer's. What you aren't being told about today's most dreaded diagnosis*. New York: St. Martin's Press.

9. PRILOGE

9.1 Vprašalnik za intervju s socialnim delavkami

1. V kateri fazi bivanja stanovalca v domu izdelate biografijo človeka z demenco?
2. Katere vsebine vključuje biografija človeka z demenco?
3. Kako in s kom te vsebine pripravljate?
4. Kakšna je vloga stanovalcev pri pripravi biografije? Opišite primere!
5. Kdo od zaposlenih sodeluje pri izdelavi biografije? Na kakšen način? Opišite primere!
6. Kdo od zaposlenih je seznanjen z biografijo in jo uporablja pri svojem delu?
7. Kako so posamezni zaposleni seznanjeni z biografijo? Kakšna je vloga socialne delavke pri tem?
8. V kakšnih primerih je metoda biografije koristna? Opišite primere!
9. Kaj ljudje pridobijo z metodo biografije? Primerjajte prakse pred uporabo metode in sedaj!
10. Kakšna je struktura osebnega načrta?
11. Kako v osebnih načrtih predstavite biografijo človeka z demenco?
12. Na kakšen način lahko s poznavanjem biografije izboljšate življenje stanovalcev z demenco?
13. Na kakšen način vam poznavanje biografije koristi pri komunikaciji s človekom z demenco ter njegovim vključevanjem v vsakdanje organizirane aktivnosti v domu ?
14. Na katerih življenjskih področjih človeka z demenco je metoda osebnega načrtovanja koristna? Opišite primere!
15. Kakšne podobnosti opazite med osebnim načrtovanjem in biografsko metodo? Opišite primere!
16. Kakšne razlike se pojavljajo med osebnim načrtovanjem in biografsko metodo? Opišite primere!
17. Kaj vidite kot prednost obeh metod? Predstavite primere!
18. Katere slabosti se pojavljajo pri obeh metoda? Predstavite primere!
19. Katere vsebine bi še dodali k osebnemu načrtu ali biografiji človeka z demenco?

9.2 Zapisi intervjujev s socialnimi delavkami

Intervju A

1. V kateri fazi bivanja stanovalca v domu izdelate biografijo človeka z demenco?

/Biografijo človeka z demenco izdelamo hitro po prihodu osebe v dom./ (1) Pred samim prihodom v dom prosimo svojce da izpolnijo manjkajoče podatke, da bi bila biografija v popolnosti izpolnjena.

2. Katere vsebine vključuje biografija človeka z demenco?

/Biografija vključuje osnovne podatke: ime, priimek, datum rojstva/(2), /podatke o otroštvu in mladosti/(3), /podatke o hobijih in poklicu/(4), /zakoncih, otrocih in vnukih/(5), /podatke o tem kako so preživljali vojni čas/(6), /podatki o veroizpovedi/(7), /higijenske navade/(8), /kaj jim veliko pomeni/(9), /kateri so pomembni predmeti za njih/(10), /katera je njihova priljubljena hrana/(11) ter /podatke o socialni amnezi/(12).

3. Kako in s kom te vsebine pripravljate?

/Socialni delavki biografijo pripravljava z stanovalcem samim, kar še sam zmore povedati/(13) in /s svojci, katere še pred prihodom stanovalca v dom prosimo, da nam posredujejo podatke/(14).

4. Kakšna je vloga stanovalcev pri pripravi biografije? Opišite primere!

/Vloga stanovalca je pri pripravi biografije zelo pomembna/(15). /Stanovalca vprašamo vse stvari, na nekatere zmore sam odgovoriti/(16), /na kar pa stanovalec ne zmore odgovoriti, prosimo za pomoč pri odgovorih svojce/(17). Na ta način poskušamo pridobiti več informacij, ki bi bile koristne pri delu z stanovalcem.

5. Kdo od zaposlenih sodeluje pri izdelavi biografije? Na kakšen način? Opišite primere!

/Pri izdelavi biografije sodelujemo socialni delavki ter delovni instruktorji na gospodinjskih skupinah/(18). /Socialni delavki opraviva pogovor z stanovalcem, kjer poskuša izvedeti o njem čim več/(19). /Ostali zaposleni pa tekom bivanja stanovalca dopisujejo nove informacije in podatke/(20) o njem ter jih posredujejo socialni delavki.

6. Kdo od zaposlenih je seznanjen z biografijo in jo uporablja pri svojem delu?

/Biografijo pri svojem delu uporablja socialni delavki/(21) in /vsi tisti, ki delajo s stanovalcem to pa so bolničarke, medicinske sestre, diplomirane medicinske sestre, gospodinje, delovni terapevt, fizioterapevt ter vodja kuhinje/(22).

7. Kako so posamezni zaposleni seznanjeni z biografijo? Kakšna je vloga socialne delavke pri tem?

/Vsako biografijo, ko je izpolnjena dobijo v roke v A4 formatu na papirju vsi zaposleni/(23), ki delajo s osebo z demenco. Prav tako /socialna delavka vsakemu zaposlenemu osebno predstavi biografijo/(24) in /pove, če so pri katerem od stanovalcem kakšne posebnosti/(25).

8. V kakšnih primerih je metoda biografije koristna? Opišite primere!

/Biografija nam pomaga pri delu z človekom/(26), /vemo kaj ga umiri/(27), /kaj dvigne njegovo razploženje, ko je otožen/(28), /kateri predmeti so mu pomembni/(29), /lažje prepoznamo na koga je navezan/(30), /kakšen je njegov bioritem/(31) itd. /Ko vemo na kateri vzdevek oseba sliši nam je to lahko v veliko pomoč pri komunikaciji z njo/(32).

9. Kaj ljudje pridobijo z metodo biografije? Primerjajte prakse pred uporabo metode in sedaj!

Z uporabo biografije pridobijo veliko tako zaposleni kot stanovalci sami. /Z poznavanjem biografije človeka je zaposlenim v domu olajšana komunikacija/(33) in /delo s stanovalci/(34), /stanovalcem pa je lažje, ko vedo da se lahko obrnejo na nekoga, ko potrebujejo pomoč/(35). Z biografijo smo pridobili veliko, saj nam je /omogočeno lažje individualno delo z stanovalci z demenco/(36).

10. Kakšna je struktura osebnega načrta?

Individualni oz. osebni načrt naredi socialna delavka, ta /vsebuje osebne podatke kot so ime, priimek in datum rojstva/(37), podatke /kdaj je stanovalec prišel v dom in zakaj/(38), /kakšna je njegova socialna amneza/(39), /s kom ima stike/(40) ter /kakšni so njegovi interesi in hobiji/(41). Osebni načrt prav tako naredi medicinska služba, delovna terapevtka, fizioterapevt in vodja kuhinje.

11. Kako v osebnih načrtih predstavite biografijo človeka z demenco?

V osebnem načrtu so /predstavljeni cilji, ki jih stanovalec želi realizirati/(42). Prav tako pa so /v vsakem načrtu tudi podatki iz biografije človeka/(43), ki so pomembni in /lahko imajo velik vpliv pri uresničevanju zastavljenih ciljev/(44).

12. Na kakšen način lahko s poznavanjem biografije izboljšate življenje stanovalcev z demenco?

S poznavanjem biografije človeka z demenco /ga lažje pomirimo, ko je nemiren ali agresiven/(45), /vzdignemo njegovo razpoloženje, ko je otožen/(46) in ga /vključimo v aktivnosti, ki jih ima rad/(47). Iz biografije lahko razberemo, /kaj je stanovalec v življenju rad počel/(48) ter ga na ta način /vključimo npr. v pevski zbor ali delovno terapijo/(49).

13. Na kakšen način vam poznavanje biografije koristi pri komunikaciji s človekom z demenco ter njegovim vključevanjem v vsakdanje organizirane aktivnosti v domu ?

Ko poznamo biografijo stanovalca z demenco z njim /lažje komuniciramo, saj vemo kakše teme ga veselijo/(50), /kaj je v življenju rad počel in se lahko o tem z njim pogovarjamo/(51). Kot sem že omenila, lahko iz biografije razberemo, kaj je stanovalec v življenju rad počel in /ga na osnovi njegovih zanimanj vključujemo v vsakodnevne aktivnosti/(52).

14. Na katerih življenjskih področjih človeka z demenco je metoda osebnega načrtovanja koristna? Opišite primere!

Metoda osebnega načrtovanja je /pomembna na vseh življenjskih področjih človeka/(53). Pomembno je vedeti /kakšne so prehrabene navade stanovalca/(54), da vemo, /katero hrano ne mara jesti/(55) in temu /prilagodimo njegov obrok/(56). Pomembno je vedeti tudi /o njegovih higijenskih navadah/(57), /če se oseba ne mara kopati v določenem času, se potrudimo, da ji to omogočimo takrat, ko ji ustreza/(58).

15. Kakšne podobnosti opazite med osebnim načrtovanjem in biografsko metodo? Opišite primere!

Podobnosti med osebnim načrtovanjem in biografsko metodo je kar nekaj. /Pri obeh metodah spodbujamo uporabnika, da nam pove čim več o sebi/(59) in /pri obeh je potreben tim, ki si zapisuje informacije/(60) in /dela na tem, da informacije prenese vsem zaposlenim, ki delajo z stanovalcem/(61).

16. Kakšne razlike se pojavljajo med osebnim načrtovanjem in biografsko metodo? Opišite primere!

/Biografija stanovalca z demenco, ki jo opravi z njim socialna delavka, nam predstavi njegovo pot skozi življenje/(62), medtem ko /osebni načrt vidim kod timsko delo vseh služb v domu, saj vsaka služba sama pridobiva podatke od stanovalca in ga na ta način spoznava/(63).

17. Kaj vidite kot prednost obeh metod? Predstavite primere!

/Skupek obeh metod je pomemben za dobro funkcioniranje stanovalca/(64), saj /vsaka služba naredi svoj načrt/(65), kar pa je zelo koristno pri delu s stanovalcem z demenco.

18. Katere slabosti se pojavljajo pri obeh metoda? Predstavite primere!

Kot slabost vidim to, /da se podobne stvari ponavljajo tako v biografiji kot v načrtu/(66). Npr. /v biografiji izvemo o tem s kom ima stanovalec stike in kdo so osebe, ki so mu v življenju pomembne, iste stvari pa izvemo tudi v osebnem načrtu/(67).

19. Katere vsebine bi še dodali k osebnemu načrtu ali biografiji človeka z demenco?

Ko kdaj ugotovimo /da nam manjka kakšen podatek, ga naknadno dodamo/(68) v biografijo sicer pa /ne bi dodala nič posebnega/(69), saj /menim, da sta osebni načrt in biografija dobro razvita in zajemata veliko pomembnih stvari/(70).

Intervju B

1. V kateri fazi bivanja stanovalca v domu izdelate biografijo človeka z demenco?

/Biografija stanovalca z demenco se izdelava ob prihodu v dom/(1). To /poskušamo narediti v prvih 14 dneh bivanja/(2), /najkasneje pa po enem mesecu bivanja/(3).

2. Katere vsebine vključuje biografija človeka z demenco?

/Biografija vsebuje ime, priimek in datum rojstva stanovalca/(4), /podatke o njegovem življenju pred prihodom v dom/(5), /o njegovi družini, otrocih in vnukih/(6), /o šolanju/(7), /o poklicu oziroma zaposlitvi/(8), /o veri in verski opredeljenosti/(9), /o socialnih stikih/(10) in /o tem kako je preživljal prosti čas ter kaj je rad počel v prostem času/(11). Pomembni so tudi /podatki o prehranskih navadah/(12) in nasploh /o bioritmu/(13).

3. Kako in s kom te vsebine pripravljate?

/Biografijo pripravljamo s stanovalecm/(14) oziroma /z njegovimi svojci/(15), v kolikor stanovalec ne zmore več sam govoriti o svojem življenju. V nekaterih primerih ko stanovalec nima svojcev ali bližnjih oseb, /moramo te podatke pridobiti od centra za socialno delo/(16).

4. Kakšna je vloga stanovalcev pri pripravi biografije? Opišite primere!

/Vloga stanovalca pri pripravi biografije je izrednega pomena/(17). /Že pred prihodom se pogovorimo z stanovalcem in poskušamo izvedeti čim več o njegovem življenju ter željah in ciljih za prihodnost/(18). /Z stanovalcem se pogovarjamo o tem kaj si želi, kaj ga moti in česa ne mara ter kaj ga v življenju veseli/(19). Biografija se dopolnjuje skozi čas, saj skozi različne situacije lahko izvemo veliko o stanovalcu.

5. Kdo od zaposlenih sodeluje pri izdelavi biografije? Na kakšen način? Opišite primere!

/Pri izdelavi biografije sodeluje tim, ki dela z stanovalcem z demenco/(20). Najprej /socialna delavka s stanovalcem opravi pogovor/(21), /podatke pa dopisuje tudi vodja oddelka ter delovna terapevtka/(22), ki dela z osebo z demenco.

6. Kdo od zaposlenih je seznanjen z biografijo in jo uporablja pri svojem delu?

/Z biografijo so seznanjeni vsi zaposleni/(23), ki delajo z stanovalcem z demenco. Ti zaposleni so: /socialne delavke/(24), /delovna terapevtka/(25), /medicinska sestra/(26), /fizioterapevt/(27), /delovni inštruktor/(28), /vodja kuhinje/(29), /negovalke/(30), /gospodinje/(31), /strežnice/(32) in /vodja oddelka za osebe z demenco/(33).

7. Kako so posamezni zaposleni seznanjeni z biografijo? Kakšna je vloga socialne delavke pri tem?

/Zaposlenim biografijo predstavi vodja oddelka/(34) ter /kopijo biografije shrani v osebno mapo vsakega stanovalca na oddelku/(35). /Socialna delavka pa biografijo predstavi vodji oddelka in vsem ostalim, ki delajo z stanovalcem/(36). Vse pomembne stvari, ki se opazijo pri stanovalcu doda socialna delavka v biografijo.

8. V kakšnih primerih je metoda biografije koristna? Opišite primere!

Biografija je koristna pri delu z stanovalcem z demenco vsak dan. Z poznavanjem biografije osebe /jo lažje pomirimo, ko se vznemiri zaradi dogodkov iz preteklosti/(37) ali /postane begava/(38). Prav tako je koristna /pri vključevanju stanovalcev v aktivnosti doma/(39). Ko vemo, kaj oseba rada počne oziroma je to rada počela v preteklosti, jo lahko vključimo v aktivnosti ali pa ji zapolnimo čas.

9. Kaj ljudje pridobijo z metodo biografije? Primerjajte prakse pred uporabo metode in sedaj!

Z metodo biografije /pridobijo zaposleni smernice, kako delati z stanovalcem saj spoznajo nekatere njegove navade in posebnosti/(40), ki lahko olajšajo delo. Poleg zaposlenih pa tudi /stanovalci vedo, da imajo nekoga, ki jih bo razumel ter jim pomagal, ko bodo potrebovali pomoč/(41). Uporaba biografije je prinesla med zaposlene veliko pozitivnih stvari in /olajšan pristop do stanovalca z demenco/(42).

10. Kakšna je struktura osebnega načrta?

Osebni načrt, ki ga naredi socialna delavka vsebuje /ime, priimek in datum rojstva stanovalca/(43), /podatke o tem kdaj je prišel v dom/(44) in /kateri je razlog za prihod v dom/(45), /s kom ima stike/(46), /kakšni so njegovi interesi in hobiji/(47).

11. Kako v osebnih načrtih predstavite biografijo človeka z demenco?

Biografija je v osebnem načrtu /najbolj vidna skozi cilje, ki si jih skupaj z uporabnikom zastavimo/(48). Te cilje opredelimo kot kratkoročne in dolgoročne. Skupaj /s stanovalcem poskušamo najti načine kako te cilje uresničiti/(49).

12. Na kakšen način lahko s poznavanjem biografije izboljšate življenje stanovalcev z demenco?

S poznavanjem biografije /lahko izboljšamo pristop kot tudi sodelovanje in samo izvajanje storitev za stanovalce/(50). Poznavanje biografije je največkrat koristno, /ko je stanovalec z demenco vznemirjen ali pa postane begav, takrat zaposleni vedo, kaj je tisto kar ga lahko pomiri/(51).

13. Na kakšen način vam poznavanje biografije koristi pri komunikaciji s človekom z demenco ter njegovim vključevanjem v vsakdanje organizirane aktivnosti v domu?

/Olajšana je komunikacija z stanovalcem/(52), saj vemo /o čem se rad pogovarja/(53) in /katere so teme, za katere je bolje, da jih ne omenjamo, saj bi lahko stanovalca razburile ali ga razžalostile/(54). Ko vemo, /kaj stanovalec rad počne oziroma je to rad počel v preteklosti, ga lažje vključimo v vsakdanje ativnosti/(55). Vsekakor pa ga /poskušamo motivirati tudi za kaj novega, če je bil tudi v preteklosti atkiven na več področjih/(56).

14. Na katerih življenjskih področjih človeka z demenco je metoda osebnega načrtovanja koristna?

Opišite primere!

Osebno načrtovanje je koristno na vseh področjih stanovalca z demenco. Pomembno je, /da poznamo človekove prehranjevalne navade/(57), da /poskrbimo da na njegovem krožniku ni stvari, ki jih ne mara jesti, saj bi ga to lahko razburilo/(58). Prav tako je osebni načrt pomemben zato, da /stanovalca spodbudimo, da izrazi svoje želje/(59), če jih še lahko in da jih skupaj z njim poskušamo uresničiti.

15. Kakšne podobnosti opazite med osebnim načrtovanjem in biografsko metodo? Opišite primere!

Osebni načrt in biografija sta povezana, saj /na podlagi biografije človeka izdelamo tudi osebni načrt/(60). /Podobna sta si predvsem v nekaterih vprašanjih, npr. glede hobijev in interesov, vprašanj o veri in verizpovedi, stikih ter pomembnih dogodkih v življenju stanovalca/(61).

16. Kakšne razlike se pojavljajo med osebnim načrtovanjem in biografsko metodo? Opišite primere!

Razlik med obema metodama ni veliko, saj se med seboj prepletata. Brez biografije bi bilo težko narediti dober osebni načrt, saj ne bi imeli informacij o stanovalčevem življenju in preteklosti ter bi morali začeti vse od začetka. Ena izmed razlik je ta, da /v biografiji ni jasno opredeljenih ciljev, kot so ti opredeljeni v osebnem načrtu/(62).

17. Kaj vidite kot prednost obeh metod? Predstavite primere!

Prednost obeh metod je ta, da /olajšata prvi pristop do stanovalca z demenco in tudi vsakodnevno delo z njim/(63). S tem ko poznamo navade stanovalca, mu lahko omogočimo prijetnejše bivanje. Npr. /če vemo da stanovalec rad zjutraj dlje spi, ga bomo pustili spat in ga ne bomo motili/(64).

18. Katere slabosti se pojavljajo pri obeh metoda? Predstavite primere!

Slabost pri obeh metodah je predvsem /neizpolnjevanje ciljev, ki si jih z stanovalcem zastavimo/(65). Na to vpliva več stvari, največkrat pa /na to vpliva stanje stanovalca, ki se zaradi demence v nekaterih primerih hitro spreminja/(66) in /s tem se spreminjajo tudi cilji ali pa se enostavno izgubijo/(67).

19. Katere vsebine bi še dodali k osebnemu načrtu ali biografiji človeka z demenco?

/Vsebine dodajamo sproti, ko pri stanovalcu opazimo kakšno pomembno posebnost/(68) drugače pa /ne bi dodala nič novega, saj je biografija dobro dodelana/(69).

Intervju C

1. V kateri fazi bivanja stanovalca v domu izdelate biografijo človeka z demenco?

Biografijo oziroma obsežnejši obrazec »Moja življenjska zgodba« podamo /že pred sprejemom, takrat, ko se s svojci dogovarjamo za sprejem/(1), oziroma /najkasneje na dan sprejema/(2).

2. Katere vsebine vključuje biografija človeka z demenco?

Vključuje: /splošne podatke/(3), /socialne stike/(4), /prostočasne aktivnosti/(5), /prehranjevalne navade/(6), /dnevne rutine/(7), /funkcionalno stanje/(8) in /razpoloženje/(9). Skratka vprašalnik se nanaša na nekatere splošne podatke, na /vsakdanje navade/(10), /interese in aktivnosti/(11), ki so jih radi nekoč, ali pa jih tudi danes še radi opravljajo.

3. Kako in s kom te vsebine pripravljate?

Te vsebine izpolni /socialna delavka skupaj z bodočim stanovalcem in njegovimi svojci/(12), v kolikor je to mogoče, oziroma /samo z bodočimi stanovalci/(13). V roku enega meseca pa se sestane tim za sestavo individualnih programov in ustvari IP za posameznega stanovalca.

4. Kakšna je vloga stanovalcev pri pripravi biografije? Opišite primere!

Seveda je /vloga stanovalca pri pripravi biografije najpomembnejša/(14), saj /zajema njegove občutke, misli, preteklost/(15) in /želje glede prihodnosti/(16). Seveda, v kolikor lahko še sam izrazi /kako oziroma na kakšen način želi živeti svoje tretje življenjsko obdobje/(17).

5. Kdo od zaposlenih sodeluje pri izdelavi biografije? Na kakšen način? Opišite primere!

Pri izdelavi biografije sodeluje /socialna delavka skupaj s stanovalcem/(18). Socialna delavka opravi pogovor s stanovalcem, ter poskuša od njega izvedeti čim več informacij. Kadar stanovalec zaradi napredovanja demence ne more podati vseh informacij pa /k sodelovanju povabimo svojce/(19).

6. Kdo od zaposlenih je seznanjen z biografijo in jo uporablja pri svojem delu?

Z biografijo stanovalcev je dobro seznanjen /tim za sestavo IP/(20). /Preostalim zaposlenim je predano tisto področje, ki je za njih pri njihovem delu relevantno/(21). Seveda pa lahko določene podatke pridobijo le v socialni službi doma.

7. Kako so posamezni zaposleni seznanjeni z biografijo? Kakšna je vloga socialne delavke pri tem?

Zaposlenim je kot sem omenila /predstavljeno tisto področje, ki je za njih pri njihovem delu relevantno/(22), naprimer /prehranjevalne navade stanovalca/(23), /navade glede spanja in počitka/(24), /kopianja in tuširanja/(25). Socialna delavka pa jim /predstavi določene podatke o stanovalcu/(26).

8. V kakšnih primerih je metoda biografije koristna? Opišite primere!

Biografija koristna saj na podlagi le – te /lažje načrtujemo in izvajamo storitve/(27). /Ustvari se pristen stik, ki omogoča boljše zaupanje/(28) in /lažjo komunikacijo/(29). Vse uporabljene biografske metode /pozitivno vplivajo na razpoloženje in počutje/(30) ter /izboljšajo kakovost življenja oseb z demenco/(31).

9. Kaj ljudje pridobijo z metodo biografije? Primerjajte prakse pred uporabo metode in sedaj!

Z metodo biografije se /pridobi predvsem možnost individualne obravnave posameznika/(32), na kar dajemo pri nas v domu velik pomen. /Z uporabo omenjene metode delujemo že od samega odprtja doma/(33), seveda se je pa v tem času še /povečal poudarek na individualni obravnavi vsakega posameznika/(34). /Spremenili oziroma dopolnili so se samo obrazci/(35). /Na sestavo individualnih obrazcev, kjer je prisoten celoten tim, pa je že nekaj let prisoten tudi sam stanovalec/(36), ki /lahko osebno poda svoje mnenje, predloge in pripombe/(37). Kar pa je zelo pomembno, /prisotni so tudi svojci/(38).

10. Kakšna je struktura osebnega načrta?

/Prva stran osebnega načrta je opremljena s fotografijo stanovalca/(39), sledi /opis individualizacije pri zagotavljanju socialnovarstvenih storitev/(40). Sledi /sestava članov strokovnega tima za sestavo individualnih programov/(41). Opisan je /postopek sestave IP/(42), /priloge k individualnemu programu obravnave/(43). Sledi /osebni list in osnovni podatki stanovalca/(44) za individualni program obravnave. Naslednji obrazci so še: /Moja življenjska zgodba/(45), Socialna anamneza/(46), /Mnenje psihiatra/(47), /Zdravstveno stanje/(48), /Osebna higiena in stanje/(49), /Dnevne aktivnosti/(50), /Prehrana/(51), /Fizioterapevtska obravnava/(52), /Skrb zase/(53) ter /Skupni cilji individualne obravnave s posebnostmi/(54).

11. Kako v osebnih načrtih predstavite biografijo človeka z demenco?

/V osebnih načrtih predstavimo biografijo človeka z demenco z obrazcem »Moja življenjska zgodba«/(55). /Vsaka vodja ima svoj dodelan vprašalnik, ki ga v kolikor je možno izpolni skupaj z osebo/(56). Ker v večji meri odgovori oseb z demenco niso relevantni, se nato posamezne /vodje obračajo na socialno delavko, ki je tudi vodja individualnih programov in tam pridobijo manjkajoče podatke za svoj del individualnega programa/(57) iz obrazca »Moja življenjska zgodba«.

12. Na kakšen način lahko s poznavanjem biografije izboljšate življenje stanovalcev z demenco?

Glavni cilj in vizija vseh zaposlenih v našem domu, še posebej zaposlenih na naši enoti, kjer so osebe z demenco je zagotavljanje čim višje kakovosti bivanja stanovalcev z demenco. Vsi zaposleni v našem domu se udeležijo izobraževanja o demenci oziroma o pristopu, ravnanju oseb z demenco. Predstavljena jim je povezava med teorijo inovativne validacije in njenim izvajanjem v praksi. S poznavanjem biografije stanovalca oziroma pri uporabi biografskega dela z demenco ugotavljamo, da /na podlagi biografije lažje načrtujemo ter izvajamo storitve/(58). Na podlagi pridobljenih podatkov /se lahko ustvari pristen stik/(59), ki /omogoča boljše zaupanje/(60) ter tudi /lažjo komunikacijo/(61). /Opazno je izboljšanje razpoloženja in vedenja. /(62).

13. Na kakšen način vam poznavanje biografije koristi pri komunikaciji s človekom z demenco ter njegovim vključevanjem v vsakdanje organizirane aktivnosti v domu ?

V metodi validacije uporabljamo sposobnost vživeti se v svet osebe z demenco, jo sprejemati takšno kot je in ji hkrati pustiti njeno dostojanstvo. Osebe /ne poskušamo prepričevati o nasprotnem/(63), /ne poskušamo popravljati/(64) in /ne poskušamo spreminjati njenih besed/(65). Podlaga vsemu temu pa je seveda poznavanje življenjske zgodbe posameznika. /Na podlagi poznavanja njegove preteklosti, stvari, ki jih je rad počel in zdajšnjih zmožnosti, ga poskušamo vključevati v aktivnosti/(66).

14. Na katerih življenjskih področjih človeka z demenco je metoda osebnega načrtovanja koristna?

Opišite primere!

Osebno načrtovanje je metoda socialnega dela, je /močno orodje, s katerim se približamo uporabniku in njegovim ciljem/(67), za delovanje v družbi oziroma skupnosti. Na takšen način lahko /ugotovimo kaj si oseba z demenco želi početi/(68), /naprimer iti na sprehod vsak dan in to ji poskušamo omogočiti/(69).

15. Kakšne podobnosti opazite med osebnim načrtovanjem in biografsko metodo? Opišite primere!

Mogoče so /podobnosti to, da prepoznamo moč uporabnika in izhajamo iz tega/(70). Da /uporabnika spoznamo s perspektive moči in mu na ta način omogočimo lažje življenje v domu/(71). Tukaj lahko kot primer navedem da /spodbujamo nekaj kar oseba rada počne/(72), naprimer če rada riše ji to tudi omogočimo.

16. Kakšne razlike se pojavljajo med osebnim načrtovanjem in biografsko metodo? Opišite primere!

/Osebno načrtovanje se od biografske metode razlikuje predvsem v tem, da oseba z demenco sodeluje pri izdelavi osebnega načrta in zastavljanju ciljev, ki jih želi doseči/(73).

17. Kaj vidite kot prednost obeh metod? Predstavite primere!

Prednost obeh metod je to da se /z poznavanjem njegove biografije približamo uporabniku, njegovim ciljem/(74) in se /trudimo za uporabnikovo delovanje v družbi oziroma skupnosti v kateri se navaja živeti/(75).

18. Katere slabosti se pojavljajo pri obeh metoda? Predstavite primere!

Kot slabost bi omenila predvsem /pomanjkanje časa zaposlenih/(76) in posledično /neizpolnjevanje dogovorjenih ciljev uporabnikov/(77).

19. Katere vsebine bi še dodali k osebnemu načrtu ali biografiji človeka z demenco?

Naš obrazec oziroma /celoten individualni načrt je skrbno dodelan/(78) in zaenkrat /ne bi ničesar dodajali oziroma spreminjali/(79).

Intervju D

1. V kateri fazi bivanja stanovalca v domu izdelate biografijo človeka z demenco?

Biografijo izdelamo /ob sprejemu stanovalca/(1). /Če je demenca napredovala, prosimo najbližjega svojca da izdela biografijo/(2).

2. Katere vsebine vključuje biografija človeka z demenco?

Biografija vključuje /ime in priimek stanovalca/(3), /starost/(4), /podatke o tem s kom je živel/(5), /ali je bil poročen/(6), /koliko otrok je imel/(7), /ali je bil v vojnem času in koliko se tega spominja/(8), /kontakte najbližjih svojcev/(9), /podatke o najljubši hrani/(10), /katero glasbo rad posluša/(11), /ali ima kakšen vzdevek/(12), /kateri so njegovi hobiji/(13), kakšne navade je imel v življenju/(14), /podatke o dnevnem ritmu/(15) ter /podatke o najbolj stresnem in najbolj veselem dogodku v življenju/(16).

3. Kako in s kom te vsebine pripravljate?

Če je možno /biografijo opravimo s stanovalcem, ko pride v dom/(17). /Nekatere informacije pridobimo tudi od njegovih svojcev in njegovih bližnjih/(18). /Če je demenca napredovala toliko, da nam stanovalec ne more dati informacij, prosimo njegove svojcev in bližje osebe za informacije/(19). Če stanovalec nima svojcev ali bližjih oseb pa lahko /informacije dobimo tudi od centra za socialno delo/(20).

4. Kakšna je vloga stanovalcev pri pripravi biografije? Opišite primere!

Ko je stanovalec sposoben podati informacije, /se skupaj z njim vsedemo in pogovarajmo ter na ta način dobimo informacije o njegovem življenju/(21). /Včasih biografijo dopolnimo čez čas, ko dobimo še kakšne infomacije/(22). Kot primer lahko navedem /gospoda, ki ni imel svojcev, a nam je sam povedal ogromno o

svojem življenju/(23), /šele čez čas so se vključili še njegovi nečaki/(24). Gospod nam je /znal sam povedati kaj se je prej dogajalo v njegovem življenju, s tem da se ni spomnil vseh stvari/(25).

5. Kdo od zaposlenih sodeluje pri izdelavi biografije? Na kakšen način? Opišite primere!

/Pri biografiji sodelujem sama kot socialna delavka/(26), /tukaj se ne vključujejo ostali zaposleni/(27). /Z stanovalcem se pogovarjam o njegovem življenju/(28) ter /skozi pogovor pridobivam podatke o njem/(29).

6. Kdo od zaposlenih je seznanjen z biografijo in jo uporablja pri svojem delu?

/Z biografijo stanovalca so seznanjeni vsi zaposleni/(30): /negovalci/(31), /varuhinja na oddelku/(32), /delovni terapev/(33), /fizioterapevt/(34), /medicinske sestre/(35) ter /vodja kuhinje/(36). Vsakemu posebej predstavim biografijo človeka in jih opomnim na posebnosti pri vsakem stanovalcu.

7. Kako so posamezni zaposleni seznanjeni z biografijo? Kakšna je vloga socialne delavke pri tem?

/Moja vloga je da seznanim zaposlene o biografiji človeka/(37) še /posebej pa o posebnostih stanovacla z demenco/(38). /Vsi zaposleni imamo timske sestanke na katerih se pogovarjamo o tem/(39).

8. V kakšnih primerih je metoda biografije koristna? Opišite primere!

/Biografija je koristna v vseh primerih/(40). /Več ko vemo o človeku, lažje nam je pristopiti k njemu/(41). /Nek stresni dogodoki, ki se je zgodil v življenju človeka z demenco lahko vpliva na njega/(42). /Ko poznamo biografijo človeka ga lažje preusmerimo/(43) in /se z njim pogovorimo, ko je žalosten ali agresiven/(44). /Kot primer lahko navedem gospo, ki je izgubila hčerko v preteklosti/(45). /V časopisu je brala osmrtnice in znova preživljala žalovanja ob izgubi hčerke/(46), saj je bila prepričana da je prebrala njeno osmrtnico. /To smo rešili tako, da smo odstranili osmrtnice iz časopisa in da tega ni več brala/(47).

9. Kaj ljudje pridobijo z metodo biografije? Primerjajte prakse pred uporabo metode in sedaj!

/Zaposleni omogočijo lažjo prilagoditev stanovalcem z demenco v domsko varstvo/(48), ko poznajo njihovo biogradijo. /Če poznamo stanovalca, vemo kaj ima rad/(49) in /kaj je rad počel/(50) in /na ta način mu znamo predstaviti aktivnosti v domu in ga v te tudi vključiti/(51). Z uporabo biografije je /omogočeno individualno delo z stanovalcem, kar prej ni bilo mogoče/(52).

10. Kakšna je struktura osebnega načrta?

Osebni načrt izdelamo v roku enega meseca. /Vsak strokovnjak spozna stanovalca in skupaj z njim prepozna njemu pomembne aktivnosti/(53),potem pa /si zadata kratkoročne in dolgoročne cilje, ki jih poskušata realizirati/(54). /V osebni načrt pa se prav tako vključijo nekatere podrobnosti iz biografije, ki bi lahko pomembno vplivale na uresničitev ciljev stanovalca/(55).

11. Kako v osebnih načrtih predstavite biografijo človeka z demenco?

/V osebni načrt vključimo najbolj pomembne in izpostavljene stvari pri človeku iz biografije/(56). /Sama napišem tudi kratek opis na osebnem načrtu v katerem na kratko napišem o človeku, kje in kako je živel/(57) ter /kdo so pomembne osebe v njegovem življenju/(58).

12. Na kakšen način lahko s poznavanjem biografije izboljšate življenje stanovalcev z demenco?

/Ko človeka poznaš, mu lažje pristopiš/(59) in /lažje pripraviš individualni program za njega/(60). /Če npr. ne mara kopanje ga ne bomo silil v banjo/(61) ampak /mu bomo to kopanje prilagodili da mu bo prijetno/(62).

13. Na kakšen način vam poznavanje biografije koristi pri komunikaciji s človekom z demenco ter njegovim vključevanjem v vsakdanje organizirane aktivnosti v domu ?

/Poznavanje biografije nam lahko olajša komunikacijo s stanovalcem/(63) prav tako pa /se mu tudi približamo in lažje začnemo komunicirati z njim/(64). /Če vemo da ima oseba vzdevek, se bo prej odzvala na vzdevek kot ime,

zato jo kličemo po vzdevku/(65). Poznavanje biografije pa vpliva tudi na vključevanje stanovalca v vsakdanje aktivnosti. /Ko vemo kaj oseba rad počne in česa ne mara jo lažje vključimo v aktivnosti/(66), npr. /če vemo da rada poje jo vključimo v pevski zbor/(67).

14. Na katerih življenjskih področjih človeka z demenco je metoda osebnega načrtovanja koristna?

Opišite primere!

/Osebni načrt je koristen predvsem zato, da človek izrazi svoje želje in pričakovanja/(68), ko pride v dom. /Vsi zaposleni poskušamo timsko delati na tem, da človek uspe izpolniti svoja pričakovanja in želje/(69).

15. Kakšne podobnosti opazite med osebnim načrtovanjem in biografsko metodo? Opišite primere!

/Z biografsko metodo pridobimo podatke o življenju stanovalca/(70), prav tako pa lahko /ti podatki pomembno vplivajo na oblikovanje ciljev pri osebnem načrtu/(71). /Obe metodi sta pripomoček s katerim bolje spoznamo človeka in njegovo življenje/(72) ter /njegove cilje in želje/(73).

16. Kakšne razlike se pojavljajo med osebnim načrtovanjem in biografsko metodo? Opišite primere!

/Razlika je v tem da ima osebni načrt strukturirane cilje, dolgoročne in kratkoročne, ki si jih postavi stanovalec in katere poskušamo s stanovalcem uresničiti/(74), medtem ko je /biografija življenjska zgodba stanovalca, tisto kar nam on sam pove in kar o njemu izvemo iz njegovih besed/(75).

17. Kaj vidite kot prednost obeh metod? Predstavite primere!

/Pri biografiji je prednost to, da spoznaš človeka in veš podrobnosti o njegovem življenju/(76). /Pri osebnem načrtu pa je prednost to, da se dogajajo stvari, ki si jih stanovalci želijo/(77). /Z kratkoročnimi in dolgoročnimi cilji, ki jih poskušamo realizirati/(78).

18. Katere slabosti se pojavljajo pri obeh metoda? Predstavite primere!

Mogoče je včasih /slabost pri osebnem načrtu in biografiji, ko se srečas z stanovalcem, ki je odvisen od pomoči in težko pove kaj o sebi ali pa si zastavi cilje/(79). Takšnega /stanovalca moraš spodbujati in usmerjati, da začne razmišljati o ciljih, kar pa zna biti včasih zelo naporno/(80).

19. Katere vsebine bi še dodali k osebnemu načrtu ali biografiji človeka z demenco?

/Včasih se pojavi kakšno vprašanje in sami dodamo to k biografiji ali k osebnem načrtu/(81). /Drugače pa je naša biografija zelo dodelana, tako da ne bi dodala nič posebnega/(82).

Intervju E

1. V kateri fazi bivanja stanovalca v domu izdelate biografijo človeka z demenco?

/Biografija stanovalca z demenco se izdelava ob sprejemu/(1) oziroma /v prvih 14 dneh bivanja v domu/(2).

2. Katere vsebine vključuje biografija človeka z demenco?

Biografija vključuje: /Osebno zgodovino/(3), otroštvo(4), šolanje(5), mladost(6), /delovno dobo/(7), /zaposlitev/(8), /družinsko življenje/(9), /upokojitev/(10), /hobije/(11), /preživljanje prostega časa/(12), /versko opredelitev/(13), /razvade/(14), /navade/(15), /najljubšo barvo/(16), /najljubšo glasbo/(17), /najljubšo hrano/(18), /osebno higijeno/(19) in /stresne oziroma vesele dogodke v življenju/(20), ki osebo opredeljujejo.

3. Kako in s kom te vsebine pripravljate?

To pripravljamo /v naprej pripravljen obrazec/(21), ki /ga pripravijo vodje oddelkov in delovna terapevtka/(22). /Obrazec izpolni vodja oddelka/(23) ali /socialna delavka v sodelovanju s stanovalcem in svojci/(24).

4. Kakšna je vloga stanovalcev pri pripravi biografije? Opišite primere!

/Stanovalec ima ključno vlogo pri pripravi biografije, saj je to njegova življenjska zgodba/(25). Pomembno vlogo ima tudi svojec, v kolikor stanovalec ne zmore več sam povedati podatkov o sebi. /V biografiji so tako podatki kot tudi občutki stanovanca o situacijah, ki so se mu zgodile v življenju/(26).

5. Kdo od zaposlenih sodeluje pri izdelavi biografije? Na kakšen način? Opišite primere!

/Pri izdelavi biografije sodeluje tim/(27). /Vodja oddelka in delovna terapevtka sta pripravili obrazec/(28), ki ga /izpolnijo stanovalci oziroma njihovi svojci/(29). Če je potrebno, /pri tem pomaga vodja oddelka, delovna terapevtka ali socialna delavka/(30).

6. Kdo od zaposlenih je seznanjen z biografijo in jo uporablja pri svojem delu?

/Biografija se predstavi na timskem sestanku za sestavo individualnega načrta/(31) ter /na timskem sestanku oddelka za osebe z demenco/(32). Pri svojem delu jo uporabljajo /socialne delavke/(33), /delovna terapevtka/(34), /medicinska sestra/(35), /fizioterapevt/(36), /delovni inštruktor/(37), /vodja kuhinje/(38), /vodja oddelka za osebe z demenco/(39), /negovalke/(40), /gospodinje/(41) in /strežnice/(42).

7. Kako so posamezni zaposleni seznanjeni z biografijo? Kakšna je vloga socialne delavke pri tem?

Vsem zaposlenim se /biografija predstavi na timskem sestanku za sestavo individualnega načrta/(43) kot tudi /negovalcem na sestanku oddelka osebe z demenco/(44). /Socialna delavka na vseh sestankih predstavi biografije stanovalcev/(45).

8. V kakšnih primerih je metoda biografije koristna? Opišite primere!

Poznavanje biografije osebe z demenco je /izrednega pomena pri vsakodnevem delu/(46). /Poznavanje dogodkov ali oseb iz preteklosti lahko pomaga pomiriti osebo, kadar pride do nemira oziroma begavosti/(47). Predvsem /to pride prav v drugem stadiju, po validaciji, ko je predvsem popoldanski nemir močnejše izražen/(48). /Poznavanje ključnih oseb stanovalčeve preteklosti oziroma sedanjosti prav tako pomaga pri komunikaciji z osebo z demenco/(49).

9. Kaj ljudje pridobijo z metodo biografije? Primerjajte prakse pred uporabo metode in sedaj!

Poznavanje biografije človeka je /izrednega pomena za zaposlene, saj nam olajša prvi stik s stanovalci/(50). /Žal primerjave ne morem opisati, saj že odkar delam z osebami z demenco, delamo po načelu individualnega pristopa/(51) kar pomeni, da /stanovalca in njegovo preteklost poznamo/(52).

10. Kakšna je struktura osebnega načrta?

Vsak /posamezni član tima za sestavo osebnega načrta obravnava posameznega stanovanca po vnaprej pripravljenih obrazcih/(53), ki jih na sestanku predstavi in /socialna delavka na podlagi predstavljenega sestavi osebni načrt/(54).

11. Kako v osebnih načrtih predstavite biografijo človeka z demenco?

V osebnem načrtu /biografijo predstavimo v ciljih, ki si jih skupaj z človekom z demenco zastavimo/(55).

12. Na kakšen način lahko s poznavanjem biografije izboljšate življenje stanovalcev z demenco?

/S poznavanjem biografije človeka z demenco ga lažje pomirimo, kadar je nemiren ali begav/(56). /Omogočimo mu lahko lepše in kvalitetnejše preživljanje časa v domu/(57).

13. Na kakšen način vam poznavanje biografije koristi pri komunikaciji s človekom z demenco ter njegovim vključevanjem v vsakdanje organizirane aktivnosti v domu ?

/Poznavanje stanovalčeve preteklosti oziroma sedanjosti pomaga pri komunikaciji z osebo/(58) z demenco. /Stanovalčevih besed ne popravljamo/(59) in /ga ne prepričujemo o nasprotnem/(60) ampak mu /dovolimo da se

izraža/(61) in /se prilagajamo v komunikaciji z njim/(62). /Z dobro komunikacijo lažje izvemo, kaj si oseba želi/(63) in jo na ta način /lažje vključimo v vsakdanje aktivnosti v domu/(64).

14. Na katerih življenjskih področjih človeka z demenco je metoda osebnega načrtovanja koristna?

Opišite primere!

Bivanje v domu za stare temelji /na izdelavi in implementaciji individualnega načrta/(65), torej /se uporablja na vseh področjih/(66). Delo z osebami z demenco /na segregiranem oddelku pa je še posebej individualno usmerjeno/(67).

15. Kakšne podobnosti opazite med osebnim načrtovanjem in biografsko metodo? Opišite primere!

/Biografija je del osebnega načrta stanovalca/(68), na njej temelji izdelava le-tega. /Podatki iz biografije so nam v veliko pomoč pri zastavljanju ciljev skupaj z uporabnikom/(69). Prav tako pa /osebni načrt in biograifjo izdelamo skupaj z uporabnikom in zanj/(70).

16. Kakšne razlike se pojavljajo med osebnim načrtovanjem in biografsko metodo? Opišite primere!

Razlika je ta, da /v osebnem načrtu skupaj z uporabnikom zadamo cilje, ki jih le ta želi uresničiti/(71). /V biografiji si ne zastavljamo ciljev/(72), ampak /skozi zgodbo stanovalca izvemo, kaj si še želi v življenju/(73). Ko delamo osebni načrt si skupaj /z uporabnikom zastavljamo cilje in podrobno opišemo postopek, kako do njih priti/(74). Če si /uporabnik želi obiskovati svojce, poskušamo najti način, kako bi lahko to uresničili/(75).

17. Kaj vidite kot prednost obeh metod? Predstavite primere!

Obe metodi, ki se sicer prepleteta, /imata poglobljen pomen pri vsakodnevnem delu in obravnavi oseb z demenco/(76). /Ko poznamo biografijo človeka lažje usmerimo k prepoznavanju ciljev/(77), katere želi uresničiti. Če vemo da je /stanovalec rad vrtnaril in si to želi početi tudi zdaj, ga lahko spodbudimo k realiziranju tega cilja/(78). Skupaj /z njim poskušamo najti korake za realizacijo tega cilja/(79).

18. Katere slabosti se pojavljajo pri obeh metoda? Predstavite primere!

Kot slabost vidim predvsem to, da /v kolikor ni svojcev in je napredovanje demence pri stanovalcu že takšno, da informacij ob sprejemu ni mogoče pridobiti, je izdelava biografije in posledično osebnega načrta nepopolna/(80) in /s tem je delo oteženo/(81). Ko stanovalec ob prihodu /nima svojce, ki bi lahko podali informacije o njem a sam tega ni sposoben je delo z njm težje/(82), saj /o stanovalcu ne vemo veliko ali pa skoraj nič/(83). /Izdelavo biografije moramo začeti iz nič/(84) in /se naučiti delati s stanovalcem/(85).

19. Katere vsebine bi še dodali k osebnemu načrtu ali biografiji človeka z demenco?

Glede na to, da /je bil obrazec dopolnjen pred kratkim, ga ne bi več dopolnjevali/(86), saj /smo pokrili vsa bistvena področja/(87).

Intervju F

1. V kateri fazi bivanja stanovalca v domu izdelate biografijo človeka z demenco?

/Ob prihodu stanovalca v dom se izdelava biografija/(1). Neposredno /pred samim prihodom v dom pa poskušamo pridobiti čim več informacij o stanovalcu/(2), predvsem /od njegovih svojcev/(3) pa tudi /od stanovalca samega če je to mogoče/(4).

2. Katere vsebine vključuje biografija človeka z demenco?

Biografija vključuje /ime, priimek in datum rojstva osebe/(5), /podatke o življenju stanovalca/(6), /o njegovem otroštvu in mladosti/(7), /o zakoncih, otrocih in vnukih/(8), /podatke o veri in veroizpovedi/(9), /podatke o

hobijih/(10) in /poklicu/(11), /o tem kako so preživljali svoj prosti čas/(12), /kakšne so njegove higijenske navade/(13), /kaj rad je/(14) in /kateri so pomembni predmeti v njegovem življenju/(15).

3. Kako in s kom te vsebine pripravljate?

Biografijo pripravljamo /s stanovalcem, ko pride v dom/(16). /Kadar stanovalec ni zmožen povedati vseh informacij prosimo za pomoč svoje ali njegove bližje osebe/(17).

4. Kakšna je vloga stanovalcev pri pripravi biografije? Opišite primere!

/Vloga stanovalca pri pripravi njegove biografije je velikega pomena/(18). /Skozi pogovor z stanovalcem poskušamo izvedeti čim več informacij o njem/(19). Kasneje se /biografija dopolnjuje z informacijami, ki jih pridobimo o stanovalcu/(20) in /do tega nas največkrat privedejo konkretne situacije, ki se zgodijo/(21).

5. Kdo od zaposlenih sodeluje pri izdelavi biografije? Na kakšen način? Opišite primere!

/Pri izdelavi biografije sodelujem socialna delavka/(22) ter /delovni inštruktorji, ki so v stiku z stanovalci na gospodinjskih skupinah/(23). Sama najprej /opravim pogovor z stanovalcem, kjer poskušam izvedeti o njem čim več informacij/(24). /Nekatere informacije pa pridobijo tudi delovni inštruktorji tekom bivanja stanovalca/(25). Oni si /beležijo te podatke in jih potem posredujejo socialni delavki/(26), da jih dopiše v biografijo.

6. Kdo od zaposlenih je seznanjen z biografijo in jo uporablja pri svojem delu?

/Z biografijo smo seznanjeni in jo uporabljamo pri delu vsi zaposleni/(27) in sicer /obe socialni delavki/(28), /negovalci na oddelkih/(29), /medicinske sestre/(30), /delovni terapevt/(31), /fizioterapevt/(32), /gospodinje na oddelkih/(33) in /vodja kuhinje/(34).

7. Kako so posamezni zaposleni seznanjeni z biografijo? Kakšna je vloga socialne delavke pri tem?

/Vsi zaposleni dobijo vsako biografijo, ko je le ta izpolnjena/(35). /Naloga socialne delavke je da vsakemu zaposlenemu osebno predstavi biografijo stanovalca z demenco/(36) in /predstavi posebnosti, ki se pojavljajo pri stanovalcih/(37).

8. V kakšnih primerih je metoda biografije koristna? Opišite primere!

Biografija je lahko koristna v veliko primerih. /Najbolj nam lahko pomaga pri tem, da vemo kako človeka umiriti, ko je nemiren/(38) in /kako ga razveseliti, ko je žalosten/(39). Prav tako nam /pomaga prepoznati na koga je stanovalec navezan/(40), /katere stvari mu veliko pomenijo/(41) in /kaj rad počne v prostem času/(42).

9. Kaj ljudje pridobijo z metodo biografije? Primerjajte prakse pred uporabo metode in sedaj!

/Zaposlenim je olajšan prvi pristop in stik z stanovalcem z demenco/(43), saj že vedo veliko informacij o osebi. Prav tako je lahko /stanovalcem bivanje bolj prijetno če jim zaposleni omogočijo, da imajo na voljo stvari, ki so jim pomembne/(44). /Uporaba biografije nam omogoča lažje individualno delo z stanovalci/(45).

10. Kakšna je struktura osebnega načrta?

Osebni načrt vsebuje /osebne podatke oz. ime, priimek ter datum rojstva stanovalca/(46), /podatke o tem kdaj je stanovalec prišel v dom/(47) in /kaj je bil razlog za to/(48), /s kom ima stike/(49), /kakšni so njegovi interesi in hobiji/(50). /Osebni načrt naredi socialna služba/(51), /zdravstvena služba/(52), /delovna terapevtka/(53), /fizioterapevt/(54) ter /vodja kuhinje/(55). /Vsak strokovnjak se nananša na svoje področje/(56) in /skupaj z stanovalcem oblikuje dolgoročne in kratkoročne cilje, ki jih le ta želi doseči/(57).

11. Kako v osebnih načrtih predstavite biografijo človeka z demenco?

V osebnem načrtu so /skupaj z dolgoročnimi in kratkoročnimi cilji, ki jih želi stanovalec doseči predstavljeni tudi podatki iz biografije/(58). To so predvsem /pomembne informacije, ki lahko znatno vplivajo na uresničevanje ciljev, ki si jih je uporabnik zastavil/(59).

12. Na kakšen način lahko s poznavanjem biografije izboljšate življenje stanovalcev z demenco?

S poznavanjem biografije človeka z demenco /lahko bistveno izboljšamo njegovo življenje v domu/(60). /Pomembno je znati stanovalca pomiriti, ko je nemiren ali celo agresiven/(61). /Dobro je vedeti tudi, kako zapolniti njegov čas/(62) in /ga vključiti v aktivnosti, ki bi ga utegnile zanimati/(63).

13. Na kakšen način vam poznavanje biografije koristi pri komunikaciji s človekom z demenco ter njegovim vključevanjem v vsakdanje organizirane aktivnosti v domu?

/Z osebo lažje komuniciramo, ko poznamo njeno preteklost/(64). /Vemo o katerih temah se oseba rada pogovarja/(65) in /katere so tiste teme, za katere je bolje, da se jih izogibamo, saj lahko stanovalca spravimo v slabo voljo ali pa ga vznemirimo/(66). Ko vemo, /kaj je oseba rada počela v življenju jo lažje pripravimo do tega, da se udeležuje vsakdanjih aktivnosti v domu/(67).

14. Na katerih življenjskih področjih človeka z demenco je metoda osebnega načrtovanja koristna? Opišite primere!

Osebno načrtovanje ima /veliko vlogo na vseh življenjskih področjih človeka z demenco/(68). /Kot primer bi lahko navedla poznavanje higijenskih navad stanovalca z demenco/(69). Dobro je vedeti, /kakšne navade je imel stanovalec pred prihodom v dom/(70), /ob katerih dnevih se je kopal/(71) in /kdaj je to bilo, zjutraj ali zvečer/(72). /Na ta način se lahko izognemo neprijetnim situacijam, ki bi se lahko zgodile, če ne bi upoštevali želja stanovalca/(73).

15. Kakšne podobnosti opazite med osebnim načrtovanjem in biografsko metodo? Opišite primere!

/Podobnost pri obeh metodah je ta, da izvemo pomembne stvari v življenju človeka/(74). Tako iz osebnega načrta kot iz biografije lahko izvemo, /katere so stresne situacije iz življenja človeka/(75) in /kateri so veseli trenutki/(76).

16. Kakšne razlike se pojavljajo med osebnim načrtovanjem in biografsko metodo? Opišite primere!

/Največja razlika je ta, da si stanovalci v osebne načrtu zastavijo cilje, ki jih želijo uresničiti v prihajajočem obdobju/(77), medtem ko /v biografiji teh ciljev ni, ampak so pomembni podatki o človeku in o njegovi življenjski zgodbi/(78).

17. Kaj vidite kot prednost obeh metod? Predstavite primere!

/Prednost obeh metod je ta, da nam olajšata delo z stanovalci z demenco/(79). /Ko izvemo o življenju človeka pomembne informacije nam je lažje delati z njim/(80), še posebej, /ko vemo kateri so njegovi cilji, ki jih želi uresničiti/(81).

18. Katere slabosti se pojavljajo pri obeh metoda? Predstavite primere!

/Slabost je edino to, da zaposlenim primanjkuje časa za dosledno dopolnjevanje informacij v biografijo človeka/(82) in pa tudi /neuresničevanje ciljev stanovalcev/(83). /Zaposleni so velikokrat obremenjeni z več stvarmi hkrati in si ne zapisujejo vseh informacij/(84). /Stanje oseb z demenco za se hitro spreminja, tako da nekaterih njihovih ciljev ne uspemo uresničiti/(85).

19. Katere vsebine bi še dodali k osebnemu načrtu ali biografiji človeka z demenco?

/K obema ne bi dodala nič posebnega/(86), saj /menim, da sta oba dobro razvita in dodelana/(87), vendar /ko ugotovimo, da nam kje kakšen podatek manjka ga čez čas dodamo, ko osebo bolje spoznamo/(88).

Intervju G

1. V kateri fazi bivanja stanovalca v domu izdelate biografijo človeka z demenco?

Če je le možno, /že pri prosilcih za sprejem svojce nagovorimo oziroma naprosimo, da doma izpolnijo obrazec biografije za bodočega stanovalca/(1). Tako tudi posameznika, /bodočega stanovalca boljše spoznamo/(2) in /lažje načrtujemo sam sprejem v dom/(3). V kolikor to ni možno, /si te podatke prizadevamo pridobiti čim prej/(4), oziroma /najkasneje v roku enega meseca po sprejemu/(5).

2. Katere vsebine vključuje biografija človeka z demenco?

Biografija vključuje /podatke o življenju in navadah stanovalcev/(6), /o družini/(7), /o šolanju/(8), /o zaposlitvi in poklicu/(9), /o otrocih in vnukih/(10), /o tem kje in kako je živel/(11), /o veri in verski opredeljenosti/(12), /o socialnih stikih/(13), /kako so preživeli dan/(14), /kaj so počeli v prostem času/(15), /kakšno glasbo so radi poslušali/(16), /kdo je za njih skrbel in jim pomagal doma/(17), /o posebnostih glede spanja/(18), /prehranjevanja/(19), /navad/(20), /obiskov dogodkov in prireditvev/(21) in /glede uporabe pripomočkov/(22).

3. Kako in s kom te vsebine pripravljate?

/Z uporabnikom skozi pogovor v kolikor je to še mogoče/(23). Tu je /bistvenega pomena sodelovanje s sorodniki in tistimi, ki bodočega stanovalca najbolj poznajo/(24). Težava se pojavi, /v kolikor je posameznik še živel sam, takrat nam informacije posredujejo različne osebe, ki so na posameznih področjih posamezniku nudile pomoč/(25), to pa so /center za socialno delo/(26), /karitas/(27), /sosedje/(28) ali /znanci/(29).

4. Kakšna je vloga stanovalcev pri pripravi biografije? Opišite primere!

V kolikor se biografija pripravlja dovolj zgodaj, ob podaji vloge za sprejem, /lahko posameznik zase še zapiše posamezne želje in posebnosti/(30), /kaj si želi/(31), in /česa ne mara/(32), /lahko v zgodbah oriše del svojega življenja, od koder prepoznamo posameznikove možne plati in to, kar ga veseli/(33). /Kasneje se biografij dopolnjuje z informacijami, ki jih pridobimo o stanovalcu/(34), /do tega nas privedejo konkretne situacije/(35): /ne mara glasnega govorjenja/(36), ali /veliko ljudi, ki govorijo eden čez drugega/(37), /kopanju mu ustreza bolj proti večeru, ko je že utrujen/(38), /ne mara določene hrane, ali le določene barve hrane/(39) itd.

5. Kdo od zaposlenih sodeluje pri izdelavi biografije? Na kakšen način? Opišite primere!

Na oddelku za osebe z diagnozo demenca je stalno osebje, ki posameznika res dobro spoznajo. /Vodja oddelka odgovorna za oskrbo si beleži vse posebnosti in reakcije uporabnikov/(40), ki /so nam podlaga za lažje in boljše delo/(41), /boljšo komunikacijo in lažje nudenje storitev/(42). /Te informacije predaja tudi preostalemu Timu za sestavo IP na rednih srečanjih/(43).

6. Kdo od zaposlenih je seznanjen z biografijo in jo uporablja pri svojem delu?

/Z biografijo so na rednih mesečnih sestankih seznanjeni zaposleni/(44) in to /vodje služb, ki vsak s svojega vidika z uporabnikom sprejemajo cilje/(45) in /načrtujejo želene aktivnosti/(46). /Ob spremembah in rednih evalvacijah se cilji in delo preveri/(47), ter se /po potrebi z uporabniki začrtajo na novo/(48).

7. Kako so posamezni zaposleni seznanjeni z biografijo? Kakšna je vloga socialne delavke pri tem?

/Zaposlenim se biografija predstavi s strani vodje oddelka/(49), ki si /fotokopijo dokumenta tudi shrani v osebni mapi na oddelku/(50), tako je /dosegljiva zaposlenim, ki lahko dobijo pomembne informacije za lažje delo/(51). /Pomembne stvari o stanovalcih se pribeležijo tudi kot opozorilo v dnevno predajo službe na oddelku/(52). /Socialna delavka zaposlenim na oddelkih predstavi določene podatke o stanovalcu/(53).

8. V kakšnih primerih je metoda biografije koristna? Opišite primere!

/Predvsem kadar stanovalec oziroma oseba z demenco ni več sposobna izražati svojega mnenja in občutkov/(54). Tako /dobimo informacije/(55) in /preprečimo neljube dogodke, ki jih vznemirijo in razburijo/(56). Npr. prej /zavimo, če določene hrane ne 'je'/(57), ter /ali je rad obiskoval plesne in pevske prireditve/(58) itd.

9. Kaj ljudje pridobijo z metodo biografije? Primerjajte prakse pred uporabo metode in sedaj!

Definitivno je prednost tako za zaposlene, kot za stanovalce. /Zaposlenim je olajšan prvi stik s stanovalci, saj so informirani o mnogih posebnostih v zvezi z njegovimi navadami/(59), npr. velikega pomena je že to, da vemo, /kako je bil navajen, da se ga naziva ali kliče/(60) saj več starejših sliši na druga imena, kot so zapisana v osebni izkaznici. /Z metodo biografije se lahko danes pridobi možnost individualne obravnave stanovalca/(61), na kar /pred uporabo biografije nismo dajali velik pomen/(62).

10. Kakšna je struktura osebnega načrta?

Osebni načrt je rezultat strokovnega dela strokovnjakov, ki /vsak za svoje področje z različnimi tehnikami in orodji, ter metodami preverijo zmožnosti in željo po vključevanju v aktivnosti/(63), ki jih izvajamo v domu. /Strokovnjak v roku enega meseca spozna stanovalca/(64) in /skupaj z njim prepozna njemu pomembne aktivnosti/(65) in /si zadata cilje, ki so še možni/(66). Tako se ugotovi, /koliko se pri posamezniku vključujejo drugi/(67) in /kje lahko mi doprinesemo k boljšemu počutju, zdravju in bivanju stanovalca v našem domu/(68).

11. Kako v osebnih načrtih predstavite biografijo človeka z demenco?

/V osebnem načrtu je biografija vidna v ciljih, ki si jih skupaj z njimi in njihovimi sorodniki zastavljamo/(69). Pa naj bo to /sprehod v naravi/(70), /obisk prireditve/(71), ali /kopanje enkrat tedensko ob prisotnosti določene negovalke/(72).

12. Na kakšen način lahko s poznavanjem biografije izboljšate življenje stanovalcev z demenco?

Izboljša se /pristop do stanovalca/(73), /sodelovanje zaposlenih z njim/(74), /izvajanje storitev/(75), /komunikacija s sorodniki/(76), /kvaliteta bivanja/(77) ter posledično /zadovoljstvo uporabnika s storitvam/(78) in /občutek varnosti v našem domu/(79).

13. Na kakšen način vam poznavanje biografije koristi pri komunikaciji s človekom z demenco ter njegovim vključevanjem v vsakdanje organizirane aktivnosti v domu ?

/Izboljša se komunikacija/(80) z stanovalcem z demenco. Stanovalca /ne poskušamo prepričevati o nasprotnem/(81), /ne poskušamo ga popravljati, ko pove kaj narobe/(82) in /ne poskušamo spreminjati njegovih besed/(83). /Ko poznamo življenjsko zgodbo posameznika vemo tudi kaj rad počne/(84). Ko nam stanovalec pove kaj bi še rad počel v domu mu /poskušamo to omogočiti tako, da ga vključimo v določene aktivnosti/(85), ki jih izvajamo v domu.

14. Na katerih življenjskih področjih človeka z demenco je metoda osebnega načrtovanja koristna?

Opišite primere!

/Nujna in potrebna je na vseh področjih/(86), /od prehranjevanja/(87), /da poskrbimo za menjavo živil in obroka, preden se razburi, da tega ne je/(88), da mu /na TV namestimo program z živalmi, če jih je doma imel/(89), ali mu /pripeljemo žival pobožati/(90), da mu /ne glasno govorimo, če ga to vznemirja/(91) itd.

15. Kakšne podobnosti opazite med osebnim načrtovanjem in biografsko metodo? Opišite primere!

Vsekakor /gresta z roko v roki/(92). Kot je /pomembno sodelovanje sorodnikov in njihove informacije o stanovalcih pred prihodom v dom/(93) je /pomembno sodelovanje vseh vključenih/(94) in /prenos informacij tudi tekom nadaljnjega bivanja v domu/(95). /Potrebna je pozornost/(96), ter /stalni tim, ki poskrbi za beleženje podatkov/(97) in /prenos informacij o stanovalcih/(98).

16. Kakšne razlike se pojavljajo med osebnim načrtovanjem in biografsko metodo? Opišite primere!

Kot sem že rekla, ni toliko kakšne so razlike, pač pa da /pri osebah z demenco brez biografije ne moremo delati/(99) oziroma /težko delamo, saj začnemo iz nič/(100), kjer /se moramo iz dela s stanovalci učiti/(101).

17. Kaj vidite kot prednost obeh metod? Predstavite primere!

Kot prednost uporabe obeh metod vidim to, da /se izboljša se pristop in samo sodelovanje s stanovalcem/(102) oziroma osebo z demenco. Posledično pa /se izboljša kvaliteta bivanja stanovalca/(103).

18. Katere slabosti se pojavljajo pri obeh metoda? Predstavite primere!

Slabosti so predvsem pri /izgubi informacij o stanovalcih/(104), /slab prenos le teh informacij/(105), /nedoslednost zaposlenih/(106), /pomanjkanje časa in neizpolnjevanje dogovorjenih ciljev/(107). Prav tako se dostikrat /stanje pri stanovalcih hitro spreminja, tako, da se cilji hitro spreminjajo/(108).

19. Katere vsebine bi še dodali k osebnemu načrtu ali biografiji človeka z demenco?

/Vsebine se dodajajo glede na posebnosti posameznika/(109), pri posameznikih določena področja niso aktualna, vedno bolj pa prihajajo uporabniki, z novimi znanji, hobiji in željami. Tako je /velikega pomena »Življenjska zgodba«, ki jo posameznik sam ali s svojimi svojci izpolni že pred sprejemom/(110). Le ta naj /vsebuje posebnosti, želje, navade, pričakovanja/(111), ter je /popotnica in priprava na bivanje v Domu/(112).

9.3 Odprto in osno kodiranje intervjujev

Tabela 9.1: Odprto kodiranje

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
A1	Biografijo človeka z demenco izdelamo hitro po prihodu osebe v dom	Izdelava biografije po prihodu v dom	Izdelava biografije	Specifike uporabe biografske metode
A2	Biografija vključuje osnovne podatke: ime, priimek, datum rojstva	Osebnosti podatki	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
A3	podatke o otroštvu in mladosti	Čas otroštva in mladosti	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
A4	podatke o hobijih in poklicu	Hobiji in poklic	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
A5	zakoncih, otrocih in vnukih	Družinski člani	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
A6	podatke o tem kako so preživljali vojni čas	Vojni čas	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
A7	podatki o veroizpovedi	Veroizpoved	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
A8	higijenske navade	Higijenske navade	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
A9	kaj jim veliko pomeni	Pomembne stvari	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
A10	kateri so pomembni predmeti za njih	Pomembni predmeti	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
A11	katera je njihova priljubljena	Priljubljena hrana	Vsebina biografije	Specifike uporabe

	hrana			biografske metode
A12	podatke o socialni anamnezi	Socialna amneza	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
A13	Socialni delavki biografijo pripravljava z stanovalcem samim, kar še sam zmore povedati	Priprava biografije s stanovalcem	Priprava biografije	Specifike uporabe biografske metode
A14	s svojci, katere še pred prihodom stanovalca v dom prosimo, da nam posredujejo podatke	Priprava biografije s pomočjo svojcev	Priprava biografije	Specifike uporabe biografske metode
A15	Vloga stanovalca je pri pripravi biografije zelo pomembna	Vloga stanovalca pri biografiji	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
A16	Stanovalca vprašamo vse stvari, na nekatere zmore sam odgovoriti	Pogovor s stanovalcem	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
A17	na kar pa stanovalec ne zmore odgovoriti, prosimo za pomoč pri odgovorih svojce	Pogovor s svojci	Vloga svojcev pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
A18	Pri izdelavi biografije sodelujemo socialni delavki ter delovni inštruktorji na gospodinjskih skupinah	Priprava biografije z timom	Priprava biografije	Specifike uporabe biografske metode
A19	Socialni delavki opraviva pogovor z stanovalcem, kjer poskuša izvedeti o njem čim več	Pogovor s stanovalcem	Priprava biografije	Specifike uporabe biografske metode
A20	Ostali zaposleni pa tekom bivanja stanovalca dopisujejo nove informacije in podatke	Dodajanje novih informacij v biografijo	Priprava biografije	Specifike uporabe biografske metode
A21	Biografijo pri svojem delu uporabljava socialni delavki	Uporaba biografije pri delu	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
A22	vsi tisti, ki delajo s stanovalcem to pa so bolničarke, medicinske sestre, diplomirane medicinske sestre, gospodinje, delovni terapevt, fizioterapevt ter vodja kuhinje	Uporaba biografije pri delu	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
A23	Vsako biografijo, ko je izpolnjena dobijo v roke v A4 formatu na papirju vsi zaposleni	Izpolnjena biografija	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
A24	socialna delavka vsakemu zaposlenemu osebno predstavi biografijo	Predstavitve biografije zaposlenim	Predstavitve biografije	Specifike uporabe biografske metode
A25	pove, če so pri katerem od stanovalcem kakšne posebnosti	Predstavitve posebnosti	Predstavitve biografije	Specifike uporabe biografske metode
A26	Biografija nam pomaga pri delu z človekom	Pomoč pri delu	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
A27	vemo kaj ga umiri	Umiritev	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
A28	kaj dvigne njegovo razploženje,	Razveselitev	Koristi biografije	Specifike uporabe

	ko je otožen			biografske metode
A29	kateri predmeti so mu pomembni	Pomembni predmeti	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
A30	lažje prepoznamo na koga je navezan	Navezanost	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
A31	kakšen je njegov bioritem	Bioritem	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
A32	Ko vemo na kateri vzdevek oseba sliši nam je to lahko v veliko pomoč pri komunikaciji z njo	Vzdevek	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
A33	Z poznavanjem biografije človeka je zaposlenim v domu olajšana komunikacija	Olajšana komunikacija	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
A34	delo s stanovalci	Delo s stanovalci	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
A35	stanovalcem pa je lažje, ko vedo da se lahko obrnejo na nekoga, ko potrebujejo pomoč	Pomoč stanovalcem	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
A36	omogočeno lažje individualno delo z stanovalci z demenco	Individualno delo	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
A37	vsebuje osebne podatke kot so ime, priimek in datum rojstva	Osebni podatki	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
A38	kdaj je stanovalec prišel v dom in zakaj	Prihod v dom	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
A39	kakšna je njegova socialna anamneza	Socialna anamneza	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
A40	s kom ima stike	Socialni stiki	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
A41	kakšni so njegovi interesi in hobiji	Interesi in hobiji	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
A42	predstavljeni cilji, ki jih stanovalec želi realizirati	Cilji	Predstavitev biografije v osebnem načrtu	Uporaba metode osebnega načrtovanja
A43	v vsakem načrtu tudi podatki iz biografije človeka	Podatki iz biografije	Predstavitev biografije v osebnem načrtu	Uporaba metode osebnega načrtovanja
A44	lahko imajo velik vpliv pri uresničevanju zastavljenih ciljev	Uresničevanje ciljev	Predstavitev biografije v osebnem načrtu	Uporaba metode osebnega načrtovanja
A45	ga lažje pomirimo, ko je nemiren ali agresiven	Pomiritev stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
A46	vzdignemo njegovo razpoloženje, ko je otožen	Razveselitev	Vpliv poznavanja biografije na	Vpliv poznavanja biografije na

			življenje stanovalca	življenje človeka z demenco
A47	vkjučimo v aktivnosti, ki jih ima rad	Vključitev v aktivnosti	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
A48	kaj je stanovalec v življenju rad počel	Pretekli interesi	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
A49	vkjučimo npr. v pevski zbor ali delovno terapijo	Vključitev v aktivnosti	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
A50	lažje komuniciramo, saj vemo kakše teme ga veselijo	Sporazumevanje	Komunikacija s stanovalcem	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
A51	kaj je v življenju rad počel in se lahko o tem z njim pogovarjamo	Sporazumevanje	Komunikacija s stanovalcem	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
A52	ga na osnovi njegovih zanimanj vključujemo v vsakodnevne aktivnosti	Vključevanje v aktivnosti	Aktivnosti	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
A53	pomembna na vseh življenjskih področjih človeka	Pomembnost v življenju uporabnika	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
A54	kakšne so prehrabene navade stanovalca	Prehrabene navade	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
A55	katero hrano ne mara jesti	Prehrabene navade	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
A56	prilagodimo njegov obrok	Prehrabene navade	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
A57	o njegovih higijenskih navadah	Higijenske navade	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
A58	če se oseba ne mara kopati v določenem času, se potrudimo, da ji to omogočimo takrat, ko ji ustreza	Higijenske navade	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
A59	Pri obeh metodah spodbujamo uporabnika, da nam pove čim več o sebi	Spodbujanje pogovora	Podobnosti med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
A60	pri obeh je potreben tim, ki si zapisuje informacije	Zapisovanje informacij	Podobnosti med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
A61	dela na tem, da informacije	Prenos informacij	Podobnosti med	Podobnosti in

	prese vsem zaposlenim, ki delajo z stanovalcem		metodama	razlike med metodama
A62	Biografija stanovalca z demenco, ki jo opravi z njim socialna delavka, nam predstavi njegovo pot skozi življenje	Predstavitev življenja	Razlike med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
A63	osebni načrt vidim kod timsko delo vseh služb v domu, saj vsaka služba sama pridobiva podatke od stanovalca in ga na ta način spoznava	Pridobivanje informacij	Razlike med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
A64	Skupek obeh metod je pomemben za dobro funkcioniranje stanovalca	Pomembnost metod	Prednosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
A65	vsaka služba naredi svoj načrt	Osebi načrt naredi vsaka služba posebej	Prednosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
A66	da se podobne stvari ponavljajo tako v biografiji kot v načrtu	Ponavljjanje stvari	Slabosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
A67	v biografiji izvemo o tem s kom ima stanovalec stike in kdo so osebe, ki so mu v življenju pomembne, iste stvari pa izvemo tudi v osebnem načrtu	Socialni stiki	Slabosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
A68	BR	Dodajanje novih informacij v biografijo	Dodajanje vsebin k biografiji in osebnem načrtu	Dopolnitev biografske metode in osebnega načrta
A69	ne bi dodala nič posebnega	Brez potrebe po dodajanju vsebin	Dodajanje vsebin k biografiji in osebnem načrtu	Dopolnitev biografske metode in osebnega načrta
A70	menim, da sta osebni načrt in biografija dobro razvita in zajemata veliko pomembnih stvari	Dobro razviti metodi	Dodajanje vsebin k biografiji in osebnem načrtu	Dopolnitev biografske metode in osebnega načrta
B1	Biografija stanovalca z demenco se izdelava ob prihodu v dom	Izdelava biografije po prihodu v dom	Izdelava biografije	Specifike uporabe biografske metode
B2	poskušamo narediti v prvih 14 dneh bivanja	Izdelava biografije v prvih dveh tednih	Izdelava biografije	Specifike uporabe biografske metode
B3	najkasneje pa po enem mesecu bivanja	Izdelava biografije po enem mesecu bivanja	Izdelava biografije	Specifike uporabe biografske metode
B4	Biografija vsebuje ime, priimek in datum rojstva stanovalca	Osebnosti podatki	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
B5	podatke o njegovem življenju pred prihodom v dom	Podatki o preteklosti	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
B6	o njegovi družini, otrocih in vnukih	Družinski člani	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
B7	o šolanju	Šolanje	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode

B8	o poklicu oziroma zaposlitvi	Poklic	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
B9	o veri in verski opredeljenosti	Veroizpoved	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
B10	o socialnih stikih	Socialni stiki	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
B11	o tem kako je preživljal prosti čas ter kaj je rad počel v prostem času	Prosti čas	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
B12	podatki o prehranskih navadah	Prehrabene navade	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
B13	o bioritmu	Bioritem	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
B14	Biografijo pripravljamo s stanovalcem	Priprava biografije s stanovalcem	Priprava biografije	Specifike uporabe biografske metode
B15	z njegovimi svojci	Priprava biografije s pomočjo svojcev	Priprava biografije	Specifike uporabe biografske metode
B16	moramo te podatke pridobiti od centra za socialno delo	Pridobivanje podatkov	Priprava biografije	Specifike uporabe biografske metode
B17	Vloga stanovalca pri pripravi biografije je izrednega pomena	Vloga stanovalca pri biografiji	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
B18	Že pred prihodom se pogovorimo z stanovalcem in poskušamo izvedeti čim več o njegovem življenju ter željah in ciljih za prihodnost	Pogovor s stanovalcem	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
B19	Z stanovalcem se pogovarjamo o tem kaj si želi, kaj ga moti in česa ne mara ter kaj ga v življenju veseli	Pogovor s stanovalcem	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
B20	Pri izdelavi biografije sodeluje tim, ki dela z stanovalcem z demenco	Priprava biografije z timom	Priprava biografije	Specifike uporabe biografske metode
B21	socialna delavka s stanovalcem opravi pogovor	Pogovor s stanovalcem	Priprava biografije	Specifike uporabe biografske metode
B22	podatke pa dopisuje tudi vodja oddelka ter delovna terapevtka	Dodajanje novih informacij v biografijo	Priprava biografije	Specifike uporabe biografske metode
B23	Z biografijo so seznanjeni vsi zaposleni	Seznanitev zaposlenih z biografijo	Predstavitve biografije	Specifike uporabe biografske metode
B24	socialne delavke	Socialna služba	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
B25	delovna terapevtka	Zdravstvena služba	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
B26	medicinska sestra	Zdravstvena služba	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
B27	fizioterapevt	Zdravstvena služba	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
B28	delovni inštruktor	Delovni inštruktor	Uporaba biografije	Specifike uporabe

				biografske metode
B29	vodja kuhinje	Vodja kuhinje	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
B30	negovalke	Zdravstvena služba	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
B31	gospodinje	Gospodinje	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
B32	strežnice	Strežnice	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
B33	vodja oddelka za osebe z demenco	Vodja oddelka	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
B34	Zaposlenim biografijo predstavi vodja oddelka	Predstavitev biografije zaposlenim	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
B35	kopijo biografije shrani v osebno mapo vsakega stanovalca na oddelku	Shranitev biografije	Shranitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
B36	Socialna delavka pa biografijo predstavi vodji oddelka in vsem ostalim, ki delajo z stanovalcem	Predstavitev biografije zaposlenim	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
B37	jo lažje pomirimo, ko se vznemiri zaradi dogodkov iz preteklosti	Umiritev	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
B38	postane begava	Zmedenost	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
B39	pri vključevanju stanovalcev v aktivnosti doma	Vključitev v aktivnosti	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
B40	pridobijo zaposleni smernice, kako delati z stanovalcem saj spoznajo nekatere njegove navade in posebnosti	Smernice za delo s stanovalci	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
B41	stanovalci vedo, da imajo nekoga, ki jih bo razumel ter jim pomagal, ko bodo potrebovali pomoč	Opora stanovalcem	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
B42	olajšan pristop do stanovalca z demenco	Olajšan pristop	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
B43	ime, priimek in datum rojstva stanovalca	Osebni podatki	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
B44	podatke o tem kdaj je prišel v dom	Prihod v dom	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
B45	kateri je razlog za prihod v dom	Razlog za prihod v dom	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
B46	s kom ima stike	Socialni stiki	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
B47	kakšni so njegovi interesi in	Interesi in hobiji	Vsebina osebnega	Uporaba metode

	hobiji		načrta	osebnega načrtovanja
B48	najbolj vidna skozi cilje, ki si jih skupaj z uporabnikom zastavimo	Zastavljeni cilji	Predstavitev biografije v osebnem načrtu	Uporaba metode osebnega načrtovanja
B49	s stanovalcem poskušamo najti načine kako te cilje uresničiti	Uresničevanje ciljev	Predstavitev biografije v osebnem načrtu	Uporaba metode osebnega načrtovanja
B50	lahko izboljšamo pristop kot tudi sodelovanje in samo izvajanje storitev za stanovalce	Izboljšano sodelovanje in izvajanje storitev	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
B51	ko je stanovalec z demenco vznemirjen ali pa postane begav, takrat zaposleni vedo, kaj je tisto kar ga lahko pomiri	Pomiritev stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
B52	Olajšana je komunikacija z stanovalcem	Olajšana komunikacija	Komunikacija s stanovalcem	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
B53	o čem se rad pogovarja	Teme za pogovor	Komunikacija s stanovalcem	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
B54	katere so teme, za katere je bolje, da jih ne omenjamo, saj bi lahko stanovalca razburile ali ga razžalostile	Prepovedane teme	Komunikacija s stanovalcem	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
B55	kaj stanovalec rad počne oziroma je to rad počel v preteklosti, ga lažje vključimo v vsakdanje aktivnosti	Interesi v preteklosti	Aktivnosti	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
B56	poskušamo motivirati tudi za kaj novega, če je bil tudi v preteklosti aktiven na več področjih	Motivacija	Aktivnosti	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
B57	da poznamo človekove prehranjevalne navade	Prehranske navade	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
B58	poskrbimo da na njegovem krožniku ni stvari, ki jih ne mara jesti, saj bi ga to lahko razburilo	Prilagoditev obroka	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
B59	stanovalca spodbudimo, da izrazi svoje želje	Izražanje želja	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
B60	na podlagi biografije človeka izdelamo tudi osebni načrt	Izdelava osebnega načrta	Podobnosti med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
B61	Podobna sta si predvsem v nekaterih vprašanih, npr. glede hobijev in interesov, vprašanj o veri in verizpovedi, stikih ter	Podobnosti med metodama	Podobnosti med metodama	Podobnosti in razlike med metodama

	pomembnih dogodkih v življenju stanovalca			
B62	v biografiji ni jasno opredeljenih ciljev, kot so ti opredeljeni v osebni načrtu	Razlike med metodama	Razlike med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
B63	olajšata prvi pristop do stanovalca z demenco in tudi vsakodnevno delo z njim	Olajšan pristop	Prednosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
B64	če vemo da stanovalec rad zjutraj dlje spi, ga bomo pustili spati in ga ne bomo motili	Čas spanja	Prednosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
B65	neizpolnjevanje ciljev, ki si jih z stanovalcem zastavimo	Neizpolnjevanje ciljev	Slabosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
B66	na to vpliva stanje stanovalca, ki se zaradi demence v nekaterih primerih hitro spreminja	Stanje stanovalca	Slabosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
B67	s tem se spreminjajo tudi cilji ali pa se enostavno izgubijo	Spreminjanje ciljev	Slabosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
B68	Vsebine dodajamo sproti, ko pri stanovalcu opazimo kakšno pomembno posebnost	Sprotno dodajanje vsebin k biografiji	Dodajanje vsebin k biografiji in osebni načrtu	Dopolnitev biografske metode in osebni načrt
B69	ne bi dodala nič novega, saj je biografija dobro dodelana	Brez potrebe po spreminjanju	Dodajanje vsebin k biografiji in osebni načrtu	Dopolnitev biografske metode in osebni načrt
C1	že pred sprejemom, takrat, ko se s svojo dogovarjamo za sprejem	Pred sprejemom v dom	Izdelava biografije	Specifike uporabe biografske metode
C2	najkasneje na dan sprejema	Izdelava biografije po prihodu v dom	Izdelava biografije	Specifike uporabe biografske metode
C3	splošne podatke	Splošni podatki	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
C4	socialne stike	Socialni stiki	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
C5	pristočasne aktivnosti	Aktivnosti	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
C6	prehranjevalne navade	Prehranske navade	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
C7	dnevne rutine	Dnevne rutine	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
C8	funkcionalno stanje	Funkcionalno stanje	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
C9	razpoloženje	Razpoloženje	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
C10	vsakdanje navade	Navade	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
C11	interese in aktivnosti	Interesi	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode

C12	socialna delavka skupaj z bodočim stanovalcem in njegovimi svojci	Izdelava biografije s stanovalcem in njegovimi sorodniki	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
C13	samo z bodočimi stanovalci	Izdelava biografije s stanovalcem	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
C14	vloga stanovalca pri pripravi biografije najpomembnejša	Vloga stanovalca pri biografiji	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
C15	zajema njegove občutke, misli, preteklost	Občutki in misli stanovalca	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
C16	želje glede prihodnosti	Želje za prihodnost	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
C17	kako oziroma na kakšen način želi živeti svoje tretje življenjsko obdobje	Želje za prihodnost	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
C18	socialna delavka skupaj s stanovalcem	Sodelovanje socialne delavke s stanovalcem	Priprava biografije	Specifike uporabe biografske metode
C19	k sodelovanju povabimo svojce	Sodelovanje s svojci	Priprava biografije	Specifike uporabe biografske metode
C20	tim za sestavo IP	Tim za sestavo IP	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
C21	Preostalim zaposlenim je predano tisto področje, ki je za njih pri njihovem delu relevantno	Predstavitev biografije zaposlenim	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
C22	predstavljeno tisto področje, ki je za njih pri njihovem delu relevantno	Predstavitev biografije zaposlenim	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
C23	prehranjevalne navade stanovalca	Prehrambene navade	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
C24	navade glede spanja in počitka	Informacije o počitku	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
C25	kopanja in tuširanja	Higijenske navade	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
C26	predstavi določene podatke o stanovalcu	Predstavitev podatkov o stanovalcu	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
C27	lažje načrtujemo in izvajamo storitve	Načrtovanje storitev	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
C28	Ustvari se pristen stik, ki omogoča boljše zaupanje	Zaupanje	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
C29	lažjo komunikacijo	Olajšana komunikacija	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
C30	pozitivno vplivajo na razpoloženje in počutje	Pozitiven vpliv na počutje	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
C31	izboljšajo kakovost življenja oseb z demenco	Izboljšana kakovost življenja	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
C32	pridobi predvsem možnost individualne obravnave posameznika	Individualna obravnava	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode

C33	Z uporabo omenjene metode delujemo že od samega odprtja doma	Uporaba metode od odprtja doma	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
C34	povečal poudarek na individualni obravnavi vsakega posameznika	Poudarek na individualni obravnavi	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
C35	Spremenili oziroma dopolnili so se samo obrazci	Spremenjeni obrazci	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
C36	Na sestavo individualnih obrazcev, kjer je prisoten celoten tim, pa je že nekaj let prisoten tudi sam stanovalec	Prisotnost uporabnika na timskem sestanku	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
C37	lahko osebno poda svoje mnenje, predloge in pripombe	Možnost izražanja mnenja	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
C38	prisotni so tudi svojci	Prisotnost svojcev	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
C39	Prva stran osebnega načrta je opremljena s fotografijo stanovalca	Fotografija stanovalca	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
C40	opis individualizacije pri zagotavljanju socialnovarstvenih storitev	Opis individualizacije stanovalca	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
C41	sestava članov strokovnega tima za sestavo individualnih programov	Strokovni tim	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
C42	postopek sestave IP	Sestava IP	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
C43	priloge k individualnemu programu obravnave	Priloge IP	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
C44	osebni list in osnovni podatki stanovalca	Osebni podatki	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
C45	Moja življenjska zgodba	Življenjska zgodba	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
C46	Socialna anamneza	Socialna anamneza	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
C47	Mnenje psihiatra	Zdravniško mnenje	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
C48	Zdravstveno stanje	Zdravstveno stanje	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
C49	Osebna higiena in stanje	Higijenske navade	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
C50	Dnevne aktivnosti	Aktivnosti	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega

				načrtovanja
C51	Prehrana	Prehrabene navade	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
C52	Fizioterapevtska obravnava	Fizioterapevtska obravnava	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
C53	Skrb zase	Skrb zase	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
C54	Skupni cilji individualne obravnave s posebnostmi	Cilji	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
C55	V osebnih načrtih predstavimo biografijo človeka z demenco z obrazcem »Moja življenjska zgodba«	Moja življenjska zgodba	Predstavitev biografije v osebnem načrtu	Uporaba metode osebnega načrtovanja
C56	Vsaka vodja ima svoj dodelan vprašalnik, ki ga v kolikor je možno izpolni skupaj z osebo	Sodelovanje vodje oddelka s stanovalcem	Predstavitev biografije v osebnem načrtu	Uporaba metode osebnega načrtovanja
C57	vodje obračajo na socialno delavko, ki je tudi vodja individualnih programov in tam pridobijo manjkajoče podatke za svoj del individualnega programa	Pridobivanje informacij o stanovalcu pri socialni delavki	Predstavitev biografije v osebnem načrtu	Uporaba metode osebnega načrtovanja
C58	na podlagi biografije lažje načrtujemo ter izvajamo storitve	Načrtovanje in izvajanje storitev	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
C59	se lahko ustvari pristen stik	Stik	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
C60	omogoča boljše zaupanje	Zaupanje	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
C61	lažjo komunikacijo	Komunikacija	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
C62	Opazno je izboljšanje razpoloženja in vedenja	Izboljšanje razpoloženja in vedenja	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
C63	ne poskušamo prepričevati o nasprotnem	Ne prepričujemo uporabnika	Komunikacija s stanovalcem	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
C64	ne poskušamo popravljati	Ne popravljamo besed uporabnika	Komunikacija s stanovalcem	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z

				demenco
C65	ne poskušamo spreminjati njenih besed	Ne spreminjamo besed uporabnika	Komunikacija s stanovalcem	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
C66	Na podlagi poznavanja njegove preteklosti, stvari, ki jih je rad počel in zdajšnjih zmožnosti, ga poskušamo vključevati v aktivnosti	Vključevanje v aktivnosti	Aktivnosti	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
C67	močno orodje, s katerim se približamo uporabniku in njegovim ciljem	Približevanje uporabniku	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
C68	ugotovimo kaj si oseba z demenco želi početi	Želje uporabnika	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
C69	naprimer iti na sprehod vsak dan in to ji poskušamo omogočiti	Sprehod	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
C70	podobnosti to, da prepoznamo moč uporabnika in izhajamo iz tega	Prepoznavanje moči uporabnika	Podobnosti med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
C71	uporabnika spoznamo s perspektive moči in mu na ta način omogočimo lažje življenje v domu	Delovanje s perspektive moči	Podobnosti med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
C72	spodbujamo nekaj kar oseba rada počne	Spodbujanje aktivnosti	Podobnosti med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
C73	Osebno načrtovanje se od biografske metode razlikuje predvsem v tem, da oseba z demenco sodeluje pri izdelavi osebnega načrta in zastavljanju ciljev, ki jih želi doseči	Razlike med metodama	Razlike med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
C74	z poznavanjem njegove biografije približamo uporabniku, njegovim ciljem	Približevanje uporabniku	Prednosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
C75	trudimo za uporabnikovo delovanje v družbi oziroma skupnosti v kateri se navaja živeti	Vključevanje uporabnika v družbo	Prednosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
C76	pomanjkanje časa zaposlenih	Pomanjkanje časa zaposlenih	Slabosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
C77	neizpolnjevanje dogovorjenih ciljev uporabnikov	Neizpolnjevanje ciljev	Slabosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
C78	celoten individualni načrt je skrbno dodelan	Skrbno dodelan individualni načrt	Dodajanje vsebin k biografiji in osebnem načrtu	Dopolnitev biografske metode in osebnega načrta
C79	ne bi ničesar dodajali oziroma	Brez potrebe po	Dodajanje vsebin k	Dopolnitev

	spreminjali	spreminjanju	biografiji in osebni načrtu	biografske metode in osebne načrta
D1	ob sprejemu stanovalca	Izdelava biografije po prihodu v dom	Izdelava biografije	Specifike uporabe biografske metode
D2	Če je demenca napredovala, prosimo najbližjega svojca da izdelava biografijo	Sodelovanje svojcev pri izdelavi biografije	Izdelava biografije	Specifike uporabe biografske metode
D3	ime in priimek stanovalca	Osebnosti podatki	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
D4	starost	Podatki o starosti	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
D5	podatke o tem s kom je živel	Podatki o tem s kom je živel	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
D6	ali je bil poročen	Zakonski stan	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
D7	koliko otrok je imel	Družinski člani	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
D8	ali je bil v vojnem času in koliko se tega spominja	Vojni čas	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
D9	kontakte najbližjih svojcev	Kontakti svojcev	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
D10	podatke o najljubši hrani	Priljubljena hrana	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
D11	katero glasbo rad poslušala	Najljubša glasba	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
D12	ali ima kakšen vzdevek	Vzdevek	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
D13	kateri so njegovi hobiji	Hobiji	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
D14	kakšne navade je imel v življenju	Navade	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
D15	podatke o dnevnem ritmu	Dnevne rutine	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
D16	podatke o najbolj stresnem in najbolj veselem dogodku v življenju	Podatki o stresnih in veselih dogodkih	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
D17	biografijo opravimo s stanovalcem, ko pride v dom	Izdelava biografije s stanovalcem	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
D18	Nekatere informacije pridobimo tudi od njegovih svojcev in njegovih bližnjih	Sodelovanje svojcev pri izdelavi biografije	Vloga svojcev pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
D19	Če je demenca napredovala toliko, da nam stanovalec ne more dati informacij, prosimo njegove svojcev in bližnje osebe za informacije	Sodelovanje svojcev pri izdelavi biografije	Vloga svojcev pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
D20	informacije dobimo tudi od centra za socialno delo	Pridobivanje informacij od centra za socialno delo	Vloga drugih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode

D21	se skupaj z njim vsedemo in pogovarjamo ter na ta način dobimo informacije o njegovem življenju	Izdelava biografije s stanovalcem	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
D22	Včasih biografijo dopolnimo čez čas, ko dobimo še kakše informacije	Dodajanje vsebin k biografiji	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
D23	gospoda, ki ni imel svojcev, a nam je sam povedal ogromno o svojem življenju	Zmožnost sam povedati o svojem življenju	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
D24	šele čez čas so se vključili še njegovi nečaki	Sodelovanje svojcev pri izdelavi biografije	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
D25	znal sam povedati kaj se je prej dogajalo v njegovem življenju, s tem da se ni spomnil vseh stvari	Zmožnost sam povedati o svojem življenju	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
D26	Pri biografiji sodelujem sama kot socialna delavka	Sodelovanje socialne delavke s stanovalcem	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
D27	tukaj se ne vključujejo ostali zaposleni	Brez vključevanja ostalih zaposlenih	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
D28	Z stanovalcem se pogovarjam o njegovem življenju	Pogovor o življenju stanovalca	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
D29	skozi pogovor pridobivam podatke o njem	Pridobivanje podatkov	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
D30	Z biografijo stanovalca so seznanjeni vsi zaposleni	Seznanitev zaposlenih z biografijo	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
D31	negovalci	Zdravstvena služba	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
D32	varuhinja na oddelku	Varuhinja na oddelku	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
D33	delovni terapevt	Zdravstvena služba	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
D34	fizioterapevt	Zdravstvena služba	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
D35	medicinske sestre	Zdravstvena služba	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
D36	vodja kuhinje	Vodja kuhinje	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
D37	Moja vloga je da seznanim zaposlene o biografiji človeka	Seznanitev zaposlenih z biografijo	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
D38	posebej pa o posebnostih stanovacla z demenco	Seznanitev zaposlenih o posebnostih	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
D39	Vsi zaposleni imamo timske sestanke na katerih se pogovarjamo o tem	Sodelovanje zaposlenih na timskih sestankih	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
D40	Biografija je koristna v vseh	Koristnost biografije	Koristi biografije	Specifike uporabe

	primerih			biografske metode
D41	Več ko vemo o človeku, lažje nam je pristopiti k njemu	Olajšan pristop	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
D42	Nek stresni dogodki, ki se je zgodil v življenju človeka z demenco lahko vpliva na njega	Vpliv stresnih dogodkov na življenje človeka	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
D43	Ko poznamo biografijo človeka ga lažje preusmerimo	Olajšana preusmeritev človeka	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
D44	se z njim pogovorimo, ko je žalosten ali agresiven	Pogovor s stanovalcem	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
D45	Kot primer lahko navedem gospo, ki je izgubila hčerko v preteklosti	Izguba družinskega člana	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
D46	V časopisu je brala osmrtnice in znova preživljala žalovanja ob izgubi hčerke	Podoživeti žalost	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
D47	To smo rešili tako, da smo odstranili osmrtnice iz časopisa in da tega ni več brala	Razrešitev problema	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
D48	Zaposleni omogočijo lažjo prilagoditev stanovalcem z demenco v domsko varstvo	Omogočena prilagoditev stanovalcu v domsko varstvo	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
D49	Če poznamo stanovalca, vemo kaj ima rad	Poznavanje stanovalca	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
D50	kaj je rad počel	Interesi in hobiji	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
D51	na ta način mu znamo predstaviti aktivnosti v domu in ga v te tudi vključiti	Vključitev v aktivnosti	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
D52	omogočeno individualno delo z stanovalcem, kar prej ni bilo mogoče	Omogočeno individualno delo s stanovalcem	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
D53	Vsak strokovnjak spozna stanovalca in skupaj z njim prepozna njemu pomembne aktivnosti	Poznavanje stanovalca	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
D54	si zadata kratkoročne in dolgoročne cilje, ki jih poskušata realizirati	Kratkoročni in dolgoročni cilji	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
D55	V osebni načrt pa se prav tako vključijo nekatere podrobnosti iz biografije, ki bi lahko pomembno vplivale na uresničitev ciljev stanovalca	Vključitev podatkov iz biografije v osebni načrt	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
D56	V osebni načrt vključimo najbolj pomembne in izpostavljene stvari pri človeku iz biografije	Vključitev podatkov iz biografije v osebni načrt	Predstavitev biografije v osebnem načrtu	Uporaba metode osebnega načrtovanja

D57	Sama napišem tudi kratek opis na osebnem načrtu v katerem na kratko napišem o človeku, kje in kako je živel	Kratek opis človeka	Predstavitev biografije v osebnem načrtu	Uporaba metode osebnega načrtovanja
D58	kdo so pomembne osebe v njegovem življenju	Pomembne osebe v življenju osebe	Predstavitev biografije v osebnem načrtu	Uporaba metode osebnega načrtovanja
D59	Ko človeka poznaš, mu lažje pristopiš	Olajšan pristop	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
D60	lažje pripraviš individualni program za njega	Priprava individualnega programa	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
D61	Če npr. ne mara kopanje ga ne bomo silil v banjo	Prilagoditev kopanja	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
D62	mu bomo to kopanje prilagodili da mu bo prijetno	Prilagoditev kopanja	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
D63	Poznavanje biografije nam lahko olajša komunikacijo s stanovalcem	Olajšana komunikacija	Komunikacija s stanovalcem	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
D64	se mu tudi približamo in lažje začnemo komunicirati z njim	Približevanje uporabniku in začetek komunikacije	Komunikacija s stanovalcem	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
D65	Če vemo da ima oseba vzdevek, se bo prej odzvala na vzdevek kot ime, zato jo kličemo po vzdevku	Vzdevek	Komunikacija s stanovalcem	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
D66	Ko vemo kaj oseba rad počne in česa ne mara jo lažje vključimo v aktivnosti	Vključevanje v aktivnosti	Aktivnosti	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
D67	če vemo da rada poje jo vključimo v pevski zbor	Vključitev v pevski zbor	Aktivnosti	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
D68	Osebni načrt je koristen predvsem zato, da človek izrazi svoje želje in pričakovanja	Izražanje želja in pričakovanj	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
D69	Vsi zaposleni poskušamo timsko delati na tem, da človek uspe izpolniti svoja pričakovanja in želje	Timsko delo zaposlenih	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
D70	Z biografsko metodo pridobimo podatke o življenju stanovalca	Pridobitev podatkov o življenju stanovalca	Podobnosti med metodama	Podobnosti in razlike med metodama

D71	ti podatki pomembno vplivajo na oblikovanje ciljev pri osebni načrtu	Vpliv podatkov na oblikovanje ciljev	Podobnosti med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
D72	Obe metodi sta pripomoček s katerim bolje spoznamo človeka in njegovo življenje	Pripomoček za boljše poznavanje človeka	Podobnosti med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
D73	njegove cilje in želje	Poznavanje ciljev in želja uporabnika	Podobnosti med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
D74	Razlika je v tem da ima osebni načrt strukturirane cilje, dolgoročne in kratkoročne, ki si jih postavi stanovalac in katere poskušamo s stanovalcem uresničiti	Strukturirani dolgoročni in kratkoročni cilji	Razlike med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
D75	biografija življenjska zgodba stanovalca, tisto kar nam on sam pove in kar o njemu izvemo iz njegovih besed	Podatki o življenju pridobljeni od stanovalca	Razlike med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
D76	Pri biografiji je prednost to, da spoznaš človeka in veš podrobnosti o njegovem življenju	Podatki iz življenja človeka	Prednosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
D77	Pri osebni načrtu pa je prednost to, da se dogajajo stvari, ki si jih stanovalci želijo	Uresničevanje želja stanovalcev	Prednosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
D78	Z kratkoročnimi in dolgoročnimi cilji, ki jih poskušamo realizirati	Uresničevanje ciljev	Prednosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
D79	slabost pri osebni načrtu in biografiji, ko se srečaš z stanovalcem, ki je odvisen od pomoči in težko pove kaj o sebi ali pa si zastavi cilje	Težave pri pridobivanju informacij od uporabnika in zastavljanja ciljev	Slabosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
D80	stanovalca moraš spodbujati in usmerjati, da začne razmišljati o ciljih, kar pa zna biti včasih zelo naporno	Spodbujanje in usmerjanje uporabnika	Slabosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
D81	Včasih se pojavi kakšno vprašanje in sami dodamo to k biografiji ali k osebni načrtu	Dodajanje vsebin k biografiji in osebni načrtu	Dodajanje vsebin k biografiji in osebni načrtu	Dopolnitev biografske metode in osebni načrta
D82	Drugače pa je naša biografija zelo dodelana, tako da ne bi dodala nič posebnega	Brez potrebe po spreminjanju	Dodajanje vsebin k biografiji in osebni načrtu	Dopolnitev biografske metode in osebni načrta
E1	Biografija stanovalca z demenco se izdelava ob sprejemu	Izdelava biografije po prihodu v dom	Izdelava biografije	Specifike uporabe biografske metode
E2	v prvih 14 dnevih bivanja v domu	Izdelava biografije v prvih dveh tednih	Izdelava biografije	Specifike uporabe biografske metode
E3	osebno zgodovino	Podatki o preteklosti	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
E4	otročstvo	Podatki o otroštvu	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode

E5	šolanje	Šolanje	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
E6	mladost	Podatki o mladosti	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
E7	delovno dobo	Podatki o delovni dobi	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
E8	zaposlitev	Podatki o zaposlitvi	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
E9	družinsko življenje	Družinski člani	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
E10	upokojitev	Podatki o upokojitvi	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
E11	hobije	Hobiji	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
E12	preživljanje prostega časa	Prosti čas	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
E13	versko opredelitev	Veroizpoved	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
E14	razvade	Razvade	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
E15	navade	Navade	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
E16	najljubšo barvo	Najljubša barva	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
E17	najljubšo glasbo	Najljubša glasba	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
E18	najljubšo hrano	Priljubljena hrana	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
E19	osebno higijeno	Higijenske navade	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
E20	stresne oziroma vesele dogodke v življenju	Podatki o stresnih in veselih dogodkih	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
E21	v naprej pripravljen obrazec	Pripravljen obrazec za podatke	Priprava biografije	Specifike uporabe biografske metode
E22	ga pripravijo vodje oddelkov in delovna terapevtka	Obrazec pripravljen s strani vodje oddelkov in delovne terapevtke	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
E23	Obrazec izpolni vodja oddelka	Obrazec izpolni vodja oddelka	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
E24	socialna delavka v sodelovanju s stanovalcem in svojci	Priprava biografije s stanovalcem in njegovimi svojci	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
E25	Stanovalac ima ključno vlogo pri pripravi biografije, saj je to njegova življenjska zgodba	Vloga stanovalca pri biografiji	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
E26	V biografiji so tako podatki kot tudi občutki stanovalca o situacijah, ki so se mu zgodile v	Podatki o občutkih stanovalca	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode

	življenju/			
E27	Pri izdelavi biografije sodeluje tim	Timsko delo zaposlenih	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
E28	Vodja oddelka in delovna terapevtka sta pripravili obrazec	Priprava obrazca	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
E29	izpolnijo stanovalci oziroma njihovi svojci	Pridobivanje podatkov	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
E30	pri tem pomaga vodja oddelka, delovna terapevtka ali socialna delavka	Pomoč s strani zaposlenih	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
E31	Biografija se predstavi na timskem sestanku za sestavo individualnega načrta	Predstavitev biografije timu za sestavo individualnega načrta	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
E32	na timskem sestanku oddelka za osebe z demenco	Predstavitev biografije zaposlenim na oddelku	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
E33	socialne delavke	Socialna služba	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
E34	delovna terapevtka	Zdravstvena služba	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
E35	medicinska sestra	Zdravstvena služba	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
E36	fizioterapevt	Zdravstvena služba	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
E37	delovni inštruktor	Delovni inštruktor	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
E38	vodja kuhinje	Vodja kuhinje	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
E39	vodja oddelka za osebe z demenco	Vodja oddelka	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
E40	negovalke	Zdravstvena služba	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
E41	gospodinje	Gospodinje	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
E42	strežnice	Strežnice	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
E43	biografija predstavi na timskem sestanku za sestavo individualnega načrta	Predstavitev biografije zaposlenim	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
E44	negovalcem na sestanku oddelka osebe z demenco	Predstavitev biografije zaposlenim na oddelku	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
E45	Socialna delavka na vseh sestankih predstavi biografije stanovalcev	Predstavitev biografije zaposlenim s strani socialne delavke	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode

E46	izrednega pomena pri vsakodnevem delu	Velik pomen uporabe biografije	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
E47	Poznavanje dogodkov ali oseb iz preteklosti lahko pomaga pomiriti osebo, kadar pride do nemira oziroma begavosti	Poznavanje biografije kot pomoč pri umiritvi osebe	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
E48	to pride prav v drugem stadiju, po validaciji, ko je predvsem popoldanski nemir močnejše izražen	Poznavanje biografije kot pomoč pri umiritvi osebe	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
E49	Poznavanje ključnih oseb stanovalčeve preteklosti oziroma sedanjosti prav tako pomaga pri komunikaciji z osebo z demenco	Poznavanje ključnih oseb kot pomoč pri komunikaciji z osebo z demenco	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
E50	izrednega pomena za zaposlene, saj nam olajša prvi stik s stanovalci	Olajšan pristop	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
E51	Žal primerjave ne morem opisati, saj že odkar delam z osebami z demenco, delamo po načelu individualnega pristopa	Individualno delo	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
E52	stanovalca in njegovo preteklost poznamo	Poznavanje stanovalca in njegove preteklosti	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
E53	posamezni član tima za sestavo osebnega načrta obravnava posameznega stanovalca po vnaprej pripravljenih obrazcih	Obravnava stanovalca po vnaprej pripravljenih obrazcih	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
E54	socialna delavka na podlagi predstavljenega sestavi osebni načrt	Sestava osebnega načrta	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
E55	biografijo predstavimo v ciljih, ki si jih skupaj z človekom z demenco zastavimo	Predstavitev biografije v ciljih	Predstavitev biografije v osebnem načrtu	Uporaba metode osebnega načrtovanja
E56	S poznavanjem biografije človeka z demenco ga lažje pomirimo, kadar je nemiren ali begav	Poznavanje biografije kot pomoč pri umiritvi osebe	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
E57	Omogočimo mu lahko lepše in kvalitetnejše preživljanje časa v domu	Omogočitev kvalitetnejšega preživljanja časa v domu	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
E58	Poznavanje stanovalčeve preteklosti oziroma sedanjosti pomaga pri komunikaciji z osebo	Poznavanje biografije kot pomoč pri komunikaciji z osebo	Komunikacija s stanovalcem	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
E59	Stanovalčevih besed ne popravljamo	Ne popravljamo besed uporabnika	Komunikacija s stanovalcem	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
E60	ga ne prepričujemo o nasprotnem	Ne prepričujemo uporabnika	Komunikacija s stanovalcem	Vpliv poznavanja biografije na

				življenje človeka z demenco
E61	dovolimo da se izraža	Dovolimo uporabniku da se izraža	Komunikacija s stanovalcem	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
E62	se prilagajamo v komunikaciji z njim	Prilagajanje v komunikaciji	Komunikacija s stanovalcem	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
E63	Z dobro komunikacijo lažje izvemo, kaj si oseba želi	Želje uporabnika	Komunikacija s stanovalcem	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
E64	lažje vključimo v vsakdanje aktivnosti v domu	Vključevanje v aktivnosti	Aktivnosti	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
E65	na izdelavi in implementaciji individualnega načrta	Izdelava individualnega načrta	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
E66	se uporablja na vseh področjih	Uporaba na vseh področjih	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
E67	na segregiranem oddelku pa je še posebej individualno usmerjeno	Individualno delo	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
E68	Biografija je del osebnega načrta stanovalca	Biografija je del osebnega načrta	Podobnosti med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
E69	Podatki iz biografije so nam v veliko pomoč pri zastavljanju ciljev skupaj z uporabnikom	Podatki so v pomoč pri zastavljanju ciljev	Podobnosti med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
E70	osebni načrt in biografijo izdelamo skupaj z uporabnikom in zanj	Izdelava biografije in osebnega načrta z uporabnikom	Podobnosti med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
E71	v osebnem načrtu skupaj z uporabnikom zadamo cilje, ki jih le ta želi uresničiti	Cilji	Razlike med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
E72	V biografiji si ne zastavljamo ciljev	Biografija je brez ciljev	Razlike med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
E73	skozi zgodbo stanovalca izvemo, kaj si še želi v življenju	Želje uporabnika	Razlike med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
E74	z uporabnikom zastavljamo cilje in podrobno opišemo postopek, kako do njih priti	Zastavljanje ciljev	Razlike med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
E75	uporabnik želi obiskovati svojce, poskušamo najti način, kako bi lahko to uresničili	Obisk svojcev	Razlike med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
E76	imata poglobiten pomen pri	Pomen pri	Prednosti obeh	Prednosti in slabosti

	vsakodnevnem delu in obravnavi oseb z demenco	vsakodnevnem delu in obravnavi	metod	metod z vidika socialnega dela
E77	Ko poznamo biografijo človeka lažje usmerimo k prepoznavanju ciljev	Prepoznavanje ciljev	Prednosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
E78	stanovalec rad vrtnaril in si to želi početi tudi zdaj, ga lahko spodbudimo k realiziranju tega cilja	Spodbuda k realizaciji cilja	Prednosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
E79	z njim poskušamo najti korake za realizacijo tega cilja	Načrtovanje korakov za uresničitev ciljev	Prednosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
E80	v kolikor ni svojcev in je napredovanje demence pri stanovalcu že takšno, da informacij ob sprejemu ni mogoče pridobiti, je izdelava biografije in posledično osebnega načrta nepopolna	Nepopolna biografija in osebni načrt brez sodelovanja svojcev	Slabosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
E81	s tem je delo oteženo	Oteženo delo	Slabosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
E82	nima svojce, ki bi lahko podali informacije o njem a sam tega ni sposoben je delo z njim težje	Oteženo delo brez prisotnosti svojcev	Slabosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
E83	o stanovalcu ne vemo veliko ali pa skoraj nič	Pomanjkanje informacij o stanovalcu	Slabosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
E84	Izdelavo biografije moramo začeti iz nič	Izdelava biografije brez predhodnih informacij	Slabosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
E85	se naučiti delati s stanovalcem	Delo s stanovalci	Slabosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
E86	je bil obrazec dopolnjen pred kratkim, ga ne bi več dopolnjevali	Brez potrebe po dopolnjevanju	Dodajanje vsebin k biografiji in osebnem načrtu	Dopolnitev biografske metode in osebnega načrta
E87	smo pokrili vsa bistvena področja	Pokrita vsa področja	Dodajanje vsebin k biografiji in osebnem načrtu	Dopolnitev biografske metode in osebnega načrta
F1	Ob prihodu stanovalca v dom se izdelava biografija	Izdelava biografije po prihodu v dom	Izdelava biografije	Specifike uporabe biografske metode
F2	pred samim prihodom v dom pa poskušamo pridobiti čim več informacij o stanovalcu	Pridobivanje informacij o stanovalcu	Izdelava biografije	Specifike uporabe biografske metode
F3	od njegovih svojcev	Pridobivanje informacij o stanovalcu od svojcev	Vloga svojcev pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
F4	od stanovalca samega če je to mogoče	Pridobivanje informacij od stanovalca	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode

F5	ime, priimek in datum rojstva osebe	Osebni podatki	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
F6	podatke o življenju stanovalca	Podatki o življenju stanovalca	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
F7	o njegovem otroštvu in mladosti	Čas otroštva in mladosti	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
F8	o zakoncih, otrocih in vnukih	Družinski člani	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
F9	podatke o veri in veroizpovedi	Veroizpoved	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
F10	podatke o hobijih	Hobiji	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
F11	poklicu	Poklic	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
F12	o tem kako so preživljali svoj prosti čas	Prosti čas	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
F13	kakšne so njegove higijenske navade	Higijenske navade	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
F14	kaj rad je	Priljubljena hrana	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
F15	kateri so pomembni predmeti v njegovem življenju	Pomembni predmeti	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
F16	s stanovalcem, ko pride v dom	Izdelava biografije s stanovalcem ob prihodu v dom	Priprava biografije	Specifike uporabe biografske metode
F17	Kadar stanovalec ni zmožen povedati vseh informacij prosimo za pomoč svojce ali njegove bližje osebe	Pomoč svojcev pri izdelavi biografije stanovalca	Vloga svojcev pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
F18	Vloga stanovalca pri pripravi njegove biografije je velikega pomena	Vloga stanovalca pri biografiji	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
F19	Skozi pogovor z stanovalcem poskušamo izvedeti čim več informacij o njem	Pogovor s stanovalcem	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
F20	biografija dopolnjuje z informacijami, ki jih pridobimo o stanovalcu	Dopolnitev biografije	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
F21	do tega nas največkrat privedejo konkretne situacije, ki se zgodijo	Konkretne situacije	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
F22	Pri izdelavi biografije sodelujem socialna delavka	Sodelovanje socialne delavke s stanovalcem	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
F23	delovni inštruktorji, ki so v stiku z stanovalci na gospodinjskih skupinah	Sodelovanje delovnih inštruktorjev s stanovalcem	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
F24	opravim pogovor z stanovalcem, kjer poskušam	Pogovor s stanovalcem	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode

	izvedeti o njem čim več informacij			
F25	Nekatere informacije pa pridobijo tudi delovni inštruktorji tekom bivanja stanovalca	Pridobivanje informacij o stanovalcu	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
F26	beležijo te podatke in jih potem posredujejo socialni delavki	Zapisovanje informacij	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
F27	Z biografijo smo seznanjeni in jo uporabljamo pri delu vsi zaposleni	Seznanitev zaposlenih z biografijo	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
F28	obe socialni delavki	Socialna služba	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
F29	negovalci na oddelkih	Zdravstvena služba	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
F30	medicinske sestre	Zdravstvena služba	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
F31	delovni terapevt	Zdravstvena služba	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
F32	fizioterapevt	Zdravstvena služba	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
F33	gospodinje na oddelkih	Gospodinje	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
F34	vodja kuhinje	Vodja kuhinje	Uporaba biografije	Specifike uporabe biografske metode
F35	Vsi zaposleni dobijo vsako biografijo, ko je le ta izpolnjena	Seznanitev zaposlenih z biografijo	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
F36	Naloga socialne delavke je da vsakemu zaposlenemu osebno predstavi biografijo stanovalca z demenco	Seznanitev zaposlenih z biografijo	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
F37	predstavi posebnosti, ki se pojavljajo pri stanovalcih	Predstavitev posebnosti	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
F38	Najbolj nam lahko pomaga pri tem, da vemo kako človeka umiriti, ko je nemiren	Umiritiv	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
F39	kako ga razveseliti, ko je žalosten	Razveselitev	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
F40	pomaga prepoznati na koga je stanovalec navezan	Navezanost	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
F41	katere stvari mu veliko pomenijo	Pomembne stvari	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
F42	kaj rad počne v prostem času	Prosti čas	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
F43	Zaposlenim je olajšan prvi pristop in stik z stanovalcem z demenco	Olajšan pristop	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
F44	stanovalcem bivanje bolj prijetno če jim zaposleni	Prijetno bivanje ob zagotovitvi	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode

	omogočijo, da imajo na voljo stvari, ki so jim pomembne	pomembnih stvari		
F45	Uporaba biografije nam omogoča lažje individualno delo z stanovalci	Individualno delo	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
F46	osebne podatke oz. ime, priimek ter datum rojstva stanovalca	Osebni podatki	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
F47	podatke o tem kdaj je stanovalec prišel v dom	Prihod v dom	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
F48	kaj je bil razlog za to	Razlog za prihod v dom	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
F49	s kom ima stike	Socialni stiki	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
F50	kakšni so njegovi interesi in hobiji	Interesi in hobiji	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
F51	Osebni načrt naredi socialna služba	Socialna služba	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
F52	zdravstvena služba	Zdravstvena služba	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
F53	delovna terapevtka	Zdravstvena služba	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
F54	fizioterapevt	Zdravstvena služba	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
F55	vodja kuhinje	Vodja kuhinje	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
F56	Vsak strokovnjak se nananša na svoje področje	Obravnava stanovalca z različnih podočji	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
F57	skupaj z stanovalcem oblikuje dolgoročne in kratkoročne cilje, ki jih le ta želi doseči	Oblikovanje ciljev	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
F58	skupaj z dolgoročnimi in kratkoročnimi cilji, ki jih želi stanovalec doseči predstavljeni tudi podatki iz biografije	Predstavljeni cilji in podatki iz biografije	Predstavitev biografije v osebnem načrtu	Uporaba metode osebnega načrtovanja
F59	pomembne informacije, ki lahko znatno vplivajo na uresničevanje ciljev, ki si jih je uporabnik zastavil	Vpliv informacij na uresničevanje ciljev	Predstavitev biografije v osebnem načrtu	Uporaba metode osebnega načrtovanja
F60	lahko bistveno izboljšamo njegovo življenje v domu	Izboljšanje življenja v domu	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z

				demenco
F61	Pomembno je znati stanovalca pomiriti, ko je nemiren ali celo agresiven	Pomiritev stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
F62	Dobro je vedeti tudi, kako zapolniti njegov čas	Zapolnitev prostega časa	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
F63	ga vključiti v aktivnosti, ki bi ga utegnile zanimati	Vključitev v aktivnosti	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
F64	Z osebo lažje komuniciramo, ko poznamo njeno preteklost	Olajšana komunikacija	Komunikacija s stanovalcem	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
F65	Vemo o katerih temah se oseba rada pogovarja	Teme za pogovor	Komunikacija s stanovalcem	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
F66	katere so tiste teme, za katere je bolje, da se jih izogibamo, saj lahko stanovalca spravimo v slabo voljo ali pa ga vznemirimo	Izogibanje temam	Komunikacija s stanovalcem	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
F67	kaj je oseba rada počela v življenju jo lažje pripravimo do tega, da se udeležuje vsakdanjih aktivnosti v domu	Interesi osebe	Aktivnosti	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
F68	veliko vlogo na vseh življenjskih področjih človeka z demenco	Pomembna vloga na vseh življenjskih področjih	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
F69	Kot primer bi lahko navedla poznavanje higijenskih navad stanovalca z demenco	Higijenske navade	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
F70	kakšne navade je imel stanovalec pred prihodom v dom	Navade	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
F71	ob katerih dnevih se je kopal	Dnevi kopanja	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
F72	kdaj je to bilo, zjutraj ali zvečer	Čas kopanja	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
F73	Na ta način se lahko izognemo neprijetnim situacijam, ki bi se lahko zgodile, če ne bi upoštevali želja stanovalca	Izognitev neprijetnim situacijam	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
F74	Podobnost pri obeh metodah je ta, da izvemo pomembne stvari v življenju človeka	Pomembne stvari	Podobnosti med metodama	Podobnosti in razlike med metodama

F75	katere so stresne situacije iz življenja človeka	Stresne situacije	Podobnosti med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
F76	kateri so veseli trenutki	Veseli trenutki	Podobnosti med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
F77	Največja razlika je ta, da si stanovalci v osebne načrtu zastavijo cilje, ki jih želijo uresničiti v prihajajočem obdobju	Zastavljeni cilji	Razlike med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
F78	v biografiji teh ciljev ni, ampak so pomembni podatki o človeku in o njegovi življenjski zgodbi	Podatki o življenju človeka	Razlike med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
F79	Prednost obeh metod je ta, da nam olajšata delo z stanovalci z demenco	Olajšano delo	Prednosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
F80	Ko izvemo o življenju človeka pomembne informacije nam je lažje delati z njim	Olajšano delo	Prednosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
F81	ko vemo kateri so njegovi cilji, ki jih želi uresničiti	Cilji	Prednosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
F82	Slabost je edino to, da zaposlenim primanjkuje časa za dosledno dopolnjevanje informacij v biografijo človeka	Pomanjkanje časa zaposlenih	Slabosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
F83	neuresničevanje ciljev stanovalcev	Neuresničevanje ciljev	Slabosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
F84	Zaposleni so velikokrat obremenjeni z več stvarmi hkrati in si ne zapisujejo vseh informacij	Obremenjenost zaposlenih in nezapisovanje informacij	Slabosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
F85	Stanje oseb z demenco za se hitro spreminja, tako da nekaterih njihovih ciljev ne uspemo uresničiti	Spreminjanje stanja in neuresničevanje ciljev uporabnika	Slabosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
F86	K obema ne bi dodala nič posebnega	Brez potrebe po dopolnjevanju	Dodajanje vsebin k biografiji in osebnem načrtu	Dopolnitev biografske metode in osebnega načrta
F87	menim, da sta oba dobro razvita in dodelana	Dobro razviti metodi	Dodajanje vsebin k biografiji in osebnem načrtu	Dopolnitev biografske metode in osebnega načrta
F88	ko ugotovimo, da nam kje kakšen podatek manjka ga čez čas dodamo, ko osebo bolje spoznamo	Sprotno dodajanje vsebin k biografiji	Dodajanje vsebin k biografiji in osebnem načrtu	Dopolnitev biografske metode in osebnega načrta
G1	že pri prosilcih za sprejem svojce nagovorimo oziroma naprosimo, da doma izpolnijo obrazec biografije za bodočega stanovalec	Izpolnitev obrazca biografije	Izdelava biografije	Specifike uporabe biografske metode

G2	bodočega stanovalca boljše spoznamo	Boljše poznavanje stanovalca	Izdelava biografije	Specifike uporabe biografske metode
G3	lažje načrtujemo sam sprejem v dom	Načrtovanje sprejema v dom	Izdelava biografije	Specifike uporabe biografske metode
G4	si te podatke prizadevamo pridobiti čim prej	Pridobivanje informacij o stanovalcu	Izdelava biografije	Specifike uporabe biografske metode
G5	najkasneje v roku enega meseca po sprejemu	Izdelava biografije po enem mesecu bivanja	Izdelava biografije	Specifike uporabe biografske metode
G6	podatke o življenju in navadah stanovalcev	Podatki o življenju stanovalca	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
G7	o družini	Družinski člani	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
G8	o šolanju	Šolanje	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
G9	o zaposlitvi in poklicu	Podatki o zaposlitvi in poklicu	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
G10	o otrocih in vnukih	Družinski člani	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
G11	o tem kje in kako je živel	Podatki o življenju stanovalca	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
G12	o veri in verski opredeljenosti	Veroizpoved	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
G13	o socialnih stikih	Socialni stiki	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
G14	kako so preživeli dan	Preživljanje dneva	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
G15	kaj so počeli v prostem času	Prosti čas	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
G16	kakšno glasbo so radi poslušali	Najljubša glasba	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
G17	kdo je za njih skrbel in jim pomagal doma	Podatki o tem kdo je skrbel za uporabnika	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
G18	o posebnostih glede spanja	Bioritem	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
G19	prehranjevanja	Prehrambene navade	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
G20	navad	Navade	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
G21	obiskov dogodkov in prireditev	Obiskovanje dogodkov in prireditev	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
G22	glede uporabe pripomočkov	Podatki glede uporabe pripomočkov	Vsebina biografije	Specifike uporabe biografske metode
G23	Z uporabnikom skozi pogovor v kolikor je to še mogoče	Priprava biografije s stanovalcem	Priprava biografije	Specifike uporabe biografske metode
G24	bistvenega pomena sodelovanje	Sodelovanje svojcev	Vloga svojcev pri	Specifike uporabe

	s sorodniki in tistimi, ki bodočega stanovalca najbolj poznajo	pri izdelavi biografije	pripravi biografije	biografske metode
G25	v kolikor je posameznik še živel sam, takrat nam informacije posredujejo različne osebe, ki so na posameznih področjih posamezniku nudile pomoč	Sodelovanje drugih oseb pri pripravi biografije	Vloga drugih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G26	center za socialno delo	Pridobivanje informacij od centra za socialno delo	Vloga drugih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G27	karitas	Karitas	Vloga drugih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G28	sosedje	Sosedje	Vloga drugih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G29	znanci	Znanci	Vloga drugih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G30	lahko posameznik zase še zapiše posamezne želje in posebnosti	Želje in posebnosti uporabnika	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G31	kaj si želi	Želje za prihodnost	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G32	česa ne mara	Stvari, ki jih uporabnik ne mara	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G33	lahko v zgodbah oriše del svojega življenja, od koder prepoznamo posameznikove možne plati in to, kar ga veseli	Uporabnikove plati in tisto, kar ga veseli	Vloga stanovalca pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G34	Kasneje se biografij dopolnjuje z informacijami, ki jih pridobimo o stanovalcu	Dopolnitev biografije	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G35	do tega nas privedejo konkretne situacije	Konkretne situacije	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G36	ne mara glasnega govorjenja	Ne mara glasno govorenje	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G37	veliko ljudi, ki govorijo eden čez drugega	Govorenje en čez drugega	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G38	kopanju mu ustreza bolj proti večeru, ko je že utrujen	Čas kopanja	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G39	ne mara določene hrane, ali le določene barve hrane	Prehrambene navade	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G40	Vodja oddelka odgovorna za oskrbo si beleži vse posebnosti in reakcije uporabnikov	Beleženje posebnosti in reakcij uporabnika	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G41	so nam podlaga za lažje in boljše delo	Olajšano delo	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G42	boljšo komunikacijo in lažje nudenje storitev	Olajšana komunikacija in nudenje storitev	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode

G43	Te informacije predaja tudi preostalemu Timu za sestavo IP na rednih srečanjih	Seznanjenost zaposlenih	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G44	Z biografijo so na rednih mesečnih sestankih seznanjeni zaposleni	Seznanitev zaposlenih z biografijo	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
G45	vodje služb, ki vsak s svojega vidika z uporabnikom sprejemajo cilje	Sprejemanje ciljev z uporabnikom	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G46	načrtujejo želene aktivnosti	Načrtovanje aktivnosti	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G47	Ob spremembah in rednih evalvacijah se cilji in delo preveri	Preverjanje ciljev in dela	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G48	po potrebi z uporabniki načrtajo na novo	Začrtanje novih ciljev	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G49	Zaposlenim se biografija predstavi s strani vodje oddelka	Predstavitev biografije zaposlenim	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
G50	fotokopijo dokumenta tudi shrani v osebni mapi na oddelku	Shranjena fotokopija biografije	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
G51	dosegljiva zaposlenim, ki lahko dobijo pomembne informacije za lažje delo	Dosegljivost biografije zaposlenim	Predstavitev biografije	Specifike uporabe biografske metode
G52	Pomembne stvari o stanovalcih se pribeležijo tudi kot opozorilo v dnevno predajo službe na oddelku	Beleženje posebnosti	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G53	Socialna delavka zaposlenim na oddelkih predstavi določene podatke o stanovalcu	Predstavitev biografije zaposlenim	Vloga zaposlenih pri pripravi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G54	Predvsem kadar stanovalec oziroma oseba z demenco ni več sposobna izražati svojega mnenja in občutkov	Nezmožnost stanovalca izraziti mnenje in občutke	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G55	dobimo informacije	Pridobivanje informacij	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G56	preprečimo neljube dogodke, ki jih vznemirijo in razburijo	Preprečitev neljubih dogodkov	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G57	zavimo, če določene hrane ne 'je'	Informacije o hrani, katero ne je	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G58	ali je rad obiskoval plesne in pevske prireditve	Obiskovanje dogodkov in prireditev	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G59	Zaposlenim je olajšan prvi stik s stanovalci, saj so informirani o mnogih posebnostih v zvezi z njegovimi navadami	Olajšan pristop	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G60	kako je bil navajen, da se ga naziva ali kliče	Vzdevek	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode

G61	Z metodo biografije se lahko danes pridobi možnost individualne obravnave stanovalca	Individualno delo	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G62	pred uporabo biografije nismo dajali velik pomen	Brez velikega pomena	Koristi biografije	Specifike uporabe biografske metode
G63	vsak za svoje področje z različnimi tehnikami in orodji, ter metodami preverijo zmožnosti in željo po vključevanju v aktivnosti	Preverjanje zmožnosti in želja po vključevanju uporabnika v aktivnosti	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
G64	Strokovnjak v roku enega meseca spozna stanovalca	Poznavanje stanovalca	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
G65	skupaj z njim prepozna njemu pomembne aktivnosti	Prepoznavanje pomembnih aktivnosti	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
G66	si zadata cilje, ki so še možni	Zastavljanje ciljev	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
G67	koliko se pri posamezniku vključujejo drugi	Vključevanje drugih ljudi	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
G68	kje lahko mi doprinesemo k boljšemu počutju, zdravju in bivanju stanovalca v našem domu	Doprinos k boljšemu počutju, zdravju in bivanju stanovalca	Vsebina osebnega načrta	Uporaba metode osebnega načrtovanja
G69	V osebnem načrtu je biografija vidna v ciljih, ki si jih skupaj z njimi in njihovimi sorodniki zastavljamo	Biografija je v osebnem načrtu vidna v ciljih	Predstavitev biografije v osebnem načrtu	Uporaba metode osebnega načrtovanja
G70	sprehod v naravi	Sprehod	Predstavitev biografije v osebnem načrtu	Uporaba metode osebnega načrtovanja
G71	obisk prireditve	Obiskovanje dogodkov in prireditev	Predstavitev biografije v osebnem načrtu	Uporaba metode osebnega načrtovanja
G72	kopanje enkrat tedensko ob prisotnosti določene negovalke	Čas kopanja	Predstavitev biografije v osebnem načrtu	Uporaba metode osebnega načrtovanja
G73	pristop do stanovalca	Olajšan pristop	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
G74	sodelovanje zaposlenih z njim	Sodelovanje zaposlenih z uporabnikom	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
G75	izvajanje storitev	Izvajanje storitev	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco

G76	komunikacija s sorodniki	Komunikacija	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
G77	kvaliteta bivanja	Kvaliteta bivanja	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
G78	zadovoljstvo uporabnika s storitvam	Zadovoljstvo s storitvami	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
G79	občutek varnosti v našem domu	Občutek varnosti v domu	Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
G80	Izboljša se komunikacija	Izboljšana komunikacija	Komunikacija s stanovalcem	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
G81	ne poskušamo prepričevati o nasprotnem	Ne prepričujemo uporabnika	Komunikacija s stanovalcem	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
G82	ne poskušamo ga popravljati, ko pove kaj narobe	Ne popravljamo besed uporabnika	Komunikacija s stanovalcem	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
G83	ne poskušamo spreminjati njegovih besed	Ne spreminjamo besed uporabnika	Komunikacija s stanovalcem	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
G84	Ko poznamo življensko zgodbo posameznika vemo tudi kaj rad počne	Poznavanje uporabnika in kaj ima rad	Aktivnosti	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
G85	poskušamo to omogočiti tako, da ga vključimo v določene aktivnosti	Vključevanje v aktivnosti	Aktivnosti	Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco
G86	Nujna in potrebna je na vseh področjih	Biografija potrebna na vseh področjih	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
G87	od prehranjevanja	Prehrambene navade	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
G88	da poskrbimo za menjavo živil in obroka, preden se razburi, da tega ne je	Prilagoditev obroka	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
G89	na TV namestimo program z živalmi, če jih je doma imel	Namestitev TV programov	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
G90	pripeljemo žival pobožati	Omogočen stik z	Koristi osebnega	Uporaba metode

		živalmi	načrtovanja	osebnega načrtovanja
G91	ne glasno govorimo, če ga to vznemirja	Prilagoditev tona tekom pogovora	Koristi osebnega načrtovanja	Uporaba metode osebnega načrtovanja
G92	gresta z roko v roki	Metodi sta pomembni za delo s stanovalcem	Podobnosti med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
G93	pomembno sodelovanje sorodnikov in njihove informacije o stanovalcih pred prihodom v dom	Sodelovanje svojcev pri izdelavi biografije	Podobnosti med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
G94	pomembno sodelovanje vseh vključenih	Sodelovanje vseh vključenih	Podobnosti med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
G95	prenos informacij tudi tekom nadaljnega bivanja v domu	Prenos informacij	Podobnosti med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
G96	Potrebna je pozornost	Pozornost	Podobnosti med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
G97	stalni tim, ki poskrbi za beleženje podatkov	Beleženje podatkov s strani stalnega tima	Podobnosti med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
G98	prenos informacij o stanovalcih	Prenos informacij	Podobnosti med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
G99	pri osebah z demenco brez biografije ne moremo delati	Oteženo delo brez biografije	Razlike med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
G100	težko delamo, saj začenjamo iz nič	Oteženo delo brez informacij	Razlike med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
G101	se moramo iz dela s stanovalci učiti	Učenje dela s stanovalci	Razlike med metodama	Podobnosti in razlike med metodama
G102	se izboljša se pristop in samo sodelovanje s stanovalcem	Izboljšan pristop in delo	Prednosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
G103	se izboljša kvaliteta bivanja stanovalca	Izboljšana kvaliteta dela	Prednosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
G104	izgubi informacij o stanovalcih	Izguba informacij	Slabosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
G105	slab prenos le teh informacij	Slab prenos informacij	Slabosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
G106	nedoslednost zaposlenih	Nedoslednost zaposlenih	Slabosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela

G107	pomanjkanje časa in neizpolnjevanje dogovorjenih ciljev	Neizpolnjevanje ciljev zaradi pomanjkanja časa	Slabosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
G108	stanje pri stanovalcih hitro spreminja, tako, da se cilji hitro spreminjajo	Spreminjanje stanja in ciljev uporabnika	Slabosti obeh metod	Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela
G109	Vsebine se dodajajo glede na posebnosti posameznika	Sprotno dodajanje vsebin k biografiji	Dodajanje vsebin k biografiji in osebnem načrtu	Dopolnitev biografske metode in osebnega načrta
G110	velikega pomena »Življenjska zgodba«, ki jo posameznik sam ali s svojimi svojci izpolni že pred sprejemom	Pomen Življenjske zgodbe	Dodajanje vsebin k biografiji in osebnem načrtu	Dopolnitev biografske metode in osebnega načrta
G111	vsebuje posebnosti, želje, navade, pričakovanja	Vsebina Življenjske zgodbe	Dodajanje vsebin k biografiji in osebnem načrtu	Dopolnitev biografske metode in osebnega načrta
G112	popotnica in priprava na bivanje v Domu	Priprava na bivanje v domu	Dodajanje vsebin k biografiji in osebnem načrtu	Dopolnitev biografske metode in osebnega načrta

OSNO KODIRANJE:

Specifike uporabe biografske metode

- Izdelava biografije:
 - o Izdelava biografije po prihodu v dom (A1, B1, C2, D1, E1, F1)
 - o Izdelava biografije v prvih dveh tednih (B2, E2)
 - o Izdelava biografije po enem mesecu bivanja (B3, G5)
 - o Pred sprejemom v dom (C1)
 - o Sodelovanje svojcev pri izdelavi biografije (D2)
 - o Pridobivanje informacij o stanovalcu (F2, G4)
 - o Izpolnitev obrazca biografije (G1)
 - o Boljše poznavanje stanovalca (G2)
 - o Načrtovanje sprejema v dom (G3)

- Vsebina biografije:
 - o Osebni podatki (A2, B4, D3, F5)
 - o Čas otroštva in mladosti (A3, F7)
 - o Prehrambene navade (B12, C6, G19)
 - o Hobiji in poklic (A4)
 - o Družinski člani (A5, B6, D7, E9, F8, G7, G10)
 - o Vojni čas (A6, D8)
 - o Veroizpoved (A7, B9, E13, F9, G12)
 - o Higijenske navade (A8, E19, F13)
 - o Pomembne stvari (A9)
 - o Pomembni predmeti (A10, F15)
 - o Priljubljena hrana (A11, D10, F14)

- Socialna amneza (A12)
 - Podatki o preteklosti (B5, E3)
 - Šolanje (B7, E5, G8)
 - Poklic (B8, F11)
 - Socialni stiki (B10, C4, G13)
 - Prosti čas (B11, E12, F12, G15)
 - Bioritem (B13, G18)
 - Splošni podatki (C3)
 - Aktivnosti (C5)
 - Dnevne rutine (C7, D15)
 - Funkcionalno stanje (C8)
 - Razpoloženje (C9)
 - Navade (C10, D14, E15, G20)
 - Interesi (C11)
 - Podatki o starosti (D4)
 - Podatki o tem, s kom je živel (D5)
 - Zakonski stan (D6)
 - Kontakti svojcev (D9)
 - Najljubša glasba (D11, E17, G16)
 - Vzdevek (D12)
 - Hobiji (D13, E11, F10)
 - Podatki o stresnih in veselih dogodkih (D16, E20)
 - Podatki o otroštvu (E4)
 - Podatki o mladosti (E6)
 - Podatki o zaposlitvi (E8)
 - Podatki o delovni dobi (E7)
 - Podatki o upokojitvi (E10)
 - Razvade (E14)
 - Najljubša barva (E16)
 - Podatki o življenju stanovalca (F6, G6, G11)
 - Podatki o zaposlitvi in poklicu (G9)
 - Preživljanje dneva (G14)
 - Podatki o tem, kdo je skrbela za uporabnika (G17)
 - Obiskovanje dogodkov in prireditev (G21)
 - Podatki glede uporabe pripomočkov (G22)
- Priprava biografije:
- Priprava biografije s stanovalcem (A13, B14, G23)
 - Priprava biografije s pomočjo svojcev (A14, B15)
 - Pogovor s stanovalcem (A19, B21)

- Dodajanje novih informacij v biografijo (A20, B22)
 - Pridobivanje podatkov (B16)
 - Priprava biografije z timom (A18, B20)
 - Sodelovanje socialne delavke s stanovalcem (C18)
 - Sodelovanje s svojci (C19)
 - Pripravljen obrazec za podatke (E21)
 - Izdelava biografije s stanovalcem ob prihodu v dom (F16)
- Vloga stanovalca pri pripravi biografije:
- Vloga stanovalca pri biografiji (A15, B17, C14, E25, F18)
 - Pogovor s stanovalcem (A16, B18, B19, F19)
 - Izdelava biografije s stanovalcem in njegovimi sorodniki (C12)
 - Izdelava biografije s stanovalcem (C13, D17, D21)
 - Občutki in misli stanovalca (C15)
 - Želje za prihodnost (C16, C17, G31)
 - Dodajanje vsebin k biografiji (D22)
 - Zmožnost sam povedati o svojem življenju (D23, D25)
 - Sodelovanje svojcev pri izdelavi biografije (D24)
 - Podatki o občutkih stanovalca (E26)
 - Pridobivanje podatkov (E29)
 - Pridobivanje informacij od stanovalca (F4)
 - Dopolnitev biografije (F20)
 - Konkretna situacije (F21)
 - Želje in posebnosti uporabnika (G30)
 - Stvari, ki jih uporabnik ne mara (G32)
 - Uporabnikove plati in tisto, kar ga veseli (G33)
- Vloga svojcev pri pripravi biografije:
- Pogovor s svojci (A17)
 - Sodelovanje svojcev pri izdelavi biografije (D18, D19, G24)
 - Pridobivanje informacij o stanovalcu od svojcev (F3)
 - Pomoč svojcev pri izdelavi biografije stanovalca (F17)
- Vloga drugih pri pripravi biografije:
- Pridobivanje informacij od centra za socialno delo (D20, G26)
 - Sodelovanje drugih oseb pri pripravi biografije (G25)
 - Karitas (G27)
 - Sosedje (G28)
 - Znanci (G29)

- Vloga zaposlenih pri pripravi biografije:
 - Sodelovanje socialne delavke s stanovalcem (D26, F22)
 - Brez vključevanja ostalih zaposlenih (D27)
 - Pogovor o življenju stanovalca (D28)
 - Pridobivanje podatkov (D29)
 - Obrazec pripravljen s strani vodje oddelkov in delovne terapevtke (E22)
 - Obrazec izpolni vodja oddelka (E23)
 - Priprava biografije s stanovalcem in njegovimi svojci (E24)
 - Timsko delo zaposlenih (E27)
 - Priprava obrazca (E28)
 - Pomoč s strani zaposlenih (E30)
 - Sodelovanje delovnih inštruktorjev s stanovalcem (F23)
 - Pogovor s stanovalcem (F24)
 - Pridobivanje informacij o stanovalcu (F25)
 - Zapisovanje informacij (F26)
 - Dopolnitev biografije (G34)
 - Konkretna situacija (G35)
 - Ne mara glasno govorenje (G36)
 - Govorenje en čez drugega (G37)
 - Čas kopanja (G38)
 - Prehrambene navade (G39)
 - Beleženje posebnosti in reakcij uporabnika (G40)
 - Olajšano delo (G41)
 - Olajšana komunikacija in nudenje storitev (G42)
 - Seznanjenost zaposlenih (G43)
 - Sprejemanje ciljev z uporabnikom (G45)
 - Načrtovanje aktivnosti (G46)
 - Preverjanje ciljev in dela (G47)
 - Začrtanje novih ciljev (G48)
 - Beleženje posebnosti (G52)
 - Predstavitev biografije zaposlenim (G53)

- Uporaba biografije:
 - Uporaba biografije pri delu (A21, A 22)
 - Izpolnjena biografija (A23)
 - Socialna služba (B24, E33, F28)
 - Zdravstvena služba (B25, B26, B27, B30, D31, D33, D34, D35, E34, E35, E36, E40, F29, F30, F31, F32)
 - Delovni inštruktor (B28, E37)
 - Vodja kuhinje (B29, D36, E38, F34)

- Gospodinje (B31, E41, F33)
 - Strežnice (B32, E42)
 - Vodja oddelka (B33, E39)
 - Varuhinja na oddelku (D32)
 - Seznanitev zaposlenih z biografijo (F27)
- Predstavitev biografije:
 - Predstavitev biografije zaposlenim (A24, B34, B36, C21, C22, E43, G49)
 - Predstavitev posebnosti (A25, F37)
 - Seznanitev zaposlenih z biografijo (B23, D30, D37, F35, F36, G44)
 - Tim za sestavo IP (C20)
 - Prehrabene navade (C23)
 - Informacije o počitku (C24)
 - Higijenske navade (C25)
 - Predstavitev podatkov o stanovalcu (C26)
 - Sodelovanje zaposlenih na timskih sestankih (D39)
 - Predstavitev biografije timu za sestavo individualnega načrta (E31)
 - Predstavitev biografije zaposlenim na oddelku (E32, E44)
 - Predstavitev biografije zaposlenim s strani socialne delavke (E459)
 - Shranjena fotokopija biografije (G50)
 - Dosegljivost biografije zaposlenim (G51)
- Shranitev biografije:
 - Shranitev biografije (B35)
- Koristi biografije:
 - Pomoč pri delu (A26)
 - Umiritev (A27, B37, F38)
 - Razveselitev (A28, F39)
 - Pomembni predmeti (A29)
 - Navezanost (A30, F40)
 - Bioritem (A31)
 - Olajšana komunikacija (A33, C29)
 - Delo s stanovalci (A34)
 - Pomoč stanovalcem (A35)
 - Individualno delo (A36, E51, F45, G61)
 - Zmedenost (B38)
 - Smernice za delo s stanovalci (B40)
 - Opora stanovalcem (B41)
 - Olajšan pristop (B42, D41, E50, F43, G59)

- Načrtovanje storitev (C27)
- Zaupanje (C28)
- Pozitiven vpliv na počutje (C30)
- Izboljšana kakovost življenja (C31)
- Individualna obravnava (C32)
- Uporaba metode od odprtja doma (C33)
- Poudarek na individualni obravnavi (C34)
- Spremenjeni obrazci (C35)
- Prisotnost uporabnika na timskem sestanku (C36)
- Možnost izražanja mnenja (C37)
- Prisotnost svojcev (C38)
- Koristnost biografije (D40)
- Vpliv stresnih dogodkov na življenje človeka (D42)
- Olajšana preusmeritev človeka (D43)
- Pogovor s stanovalcem (D44)
- Izguba družinskega člana (D45)
- Podoživeti žalost (D46)
- Razrešitev problema (D47)
- Omogočena prilagoditev stanovalcu v domsko varstvo (D48)
- Poznavanje stanovalca (D49)
- Interesi in hobiji (D50)
- Vključitev v aktivnosti (B39, D51)
- Omogočeno individualno delo s stanovalcem (D52)
- Velik pomen uporabe biografije (E46)
- Poznavanje biografije kot pomoč pri umiritvi osebe (E47, E48)
- Poznavanje ključnih oseb kot pomoč pri komunikaciji z osebo z demenco (E49)
- Poznavanje stanovalca in njegove preteklosti (E52)
- Pomembne stvari (F41)
- Prosti čas (F42)
- Prijetno bivanje ob zagotovitvi pomembnih stvari (F44)
- Nezmožnost stanovalca izraziti mnenje in občutke (G54)
- Pridobivanje informacij (G55)
- Preprečitev neljubih dogodkov (G56)
- Informacij o hrani, katero ne je (G57)
- Obiskovanje dogodkov in prireditev (G58)
- Vzdevek (A32, G60)
- Brez velikega pomena (G62)

Uporaba metode osebnega načrtovanja

- Vsebina osebnega načrta:
 - Osebni podatki (A37, B43, C44, F46)

- Prihod v dom (A38, B44, F47)
 - Socialna anamneza (A39, C46)
 - Socialni stiki (A40, B46, F49)
 - Interesi in hobiji (A41, B47, F50)
 - Razlogi za prihod v dom (B45, F48)
 - Fotografija stanovalca (C39)
 - Opis individualizacije stanovalca (C40)
 - Strokovni tim (C41)
 - Sestava IP (C42)
 - Priloge IP (C43)
 - Življenjska zgodba (C45)
 - Zdravniško mnenje (C47)
 - Zdravstveno stanje (C48)
 - Higijenske navade (C49)
 - Aktivnosti (C50)
 - Prehrabene navade (C51)
 - Fizioterapevtska obravnava (C52)
 - Skrb zase (C53)
 - Cilji (C54)
 - Poznavanje stanovalca (D53, G64)
 - Kratkoročni in dolgoročni cilji (D54)
 - Vključitev podatkov iz biografije v osebni načrt (D55)
 - Obravnava stanovalca po vnaprej pripravljenih obrazcih (E53)
 - Sestava osebnega načrt (E54)
 - Socialna služba (F51)
 - Zdravstvena služba (F52, F53, F54)
 - Vodja kuhinje (F55)
 - Obravnava stanovalca z različnih področji (F56)
 - Oblikovanje ciljev (F57)
 - Preverjanje zmožnosti in želja po vključevanju uporabnika v aktivnosti (G63)
 - Prepoznavanje pomembnih aktivnosti (G65)
 - Zastavljanje ciljev (G66)
 - Vključevanje drugih ljudi (G67)
 - Doprinos k boljšemu počutju, zdravju in bivanju stanovalca (G68)
- Predstavitev biografije v osebem načrtu:
- Cilji (A42)
 - Podatki iz biografije (A43)
 - Uresničevanje ciljev (A44, B49)
 - Zastavljeni cilji (B48)

- Moja življenjska zgodba (C55)
 - Sodelovanje vodje oddelka s stanovalcem (C56)
 - Pridobivanje informacij o stanovalcu pri socialni delavki (C57)
 - Vključitev podatkov iz biografije v osebni načrt (D56)
 - Kratek opis človeka (D57)
 - Pomembne osebe v življenju osebe (D58)
 - Predstavitev biografije v ciljih (E55)
 - Predstavljeni cilji in podatki iz biografije (F58)
 - Vpliv informacij na uresničevanje ciljev (F59)
 - Biografija je v osebni načrtu vidna v ciljih (G69)
 - Sprehod (G70)
 - Obiskovanje dogodkov in prireditev (G71)
 - Čas kopanja (G72)
- Koristi osebnega načrtovanja:
- Pomembnost v življenju uporabnika (A53)
 - Prehrabne navade (A54, A55, A56, B57, G87)
 - Higijenske navade (A57, A58, F69)
 - Prilagoditev obroka (B58, G88)
 - Izražanje želja (B59)
 - Približevanje uporabniku (C67)
 - Želje uporabnika (C68)
 - Sprehod (C69)
 - Izražanje želja in pričakovanj (D68)
 - Timsko delo zaposlenih (D69)
 - Izdelava individualnega načrta (E65)
 - Uporaba na vseh področjih (E66)
 - Individualno delo ((E67)
 - Pomembna vloga na vseh življenjskih področjih (F68)
 - Navade (F70)
 - Dnevi kopanja (F71)
 - Čas kopanja (F72)
 - Izognitev neprijetnim situacijam (F73)
 - Biografija potrebna na vseh področjih (G86)
 - Namestitev TV programov (G89)
 - Omogočen stik z živalmi (G90)
 - Prilagoditev tona tekom pogovora (G91)

Vpliv poznavanja biografije na življenje človeka z demenco

- Vpliv poznavanja biografije na življenje stanovalca:
 - Pomiritev stanovalca (A45, B51, F61)

- Razveselitev (A46)
 - Vključitev v aktivnosti (A47, A49, F63)
 - Pretekli interesi (A48)
 - Izboljšano sodelovanje in izvajanje storitev (B50)
 - Načrtovanje in izvajanje storitev (C58)
 - Stik (C59)
 - Zaupanje (C60)
 - Komunikacija (C61, G76)
 - Izboljšanje razpoloženja in vedenja (C62)
 - Olajšan pristop (D59, G73)
 - Priprava individualnega programa (D60)
 - Prilagoditev kopanja (D61, D62)
 - Poznavanje biografije kot pomoč pri umiritvi osebe (E56)
 - Omogočitev kvalitetnejšega preživljanja časa v domu (E57)
 - Izboljšanje življenja v domu (F60)
 - Zapolnitev prostega časa (F62)
 - Sodelovanje zaposlenih z uporabnikom (G74)
 - Izvajanje storitev (G75)
 - Kvaliteta bivanja (G77)
 - Zadovoljstvo s storitvami (G78)
 - Občutek varnosti v domu (G79)
- Komunikacija s stanovalcem:
- Sporazumevanje (A50, A51)
 - Olajšana komunikacija (B52, D63, F64)
 - Teme za pogovor (B53, F65)
 - Prepovedane teme (B54)
 - Ne prepričujemo uporabnika (C63, E60, G81)
 - Ne popravljamo besed uporabnika (C64, E59, G82)
 - Ne spreminjamo besed uporabnika (C65, G83)
 - Približevanje uporabniku in začetek komunikacije (D64)
 - Vzdevek (D65)
 - Poznavanje biografije kot pomoč pri komunikaciji z osebo (E58)
 - Dovolimo uporabniku da se izraža (E61)
 - Prilagajanje v komunikaciji (E62)
 - Želje uporabnika (E63)
 - Olajšana komunikacija (B52, D63, F64)
 - Izogibanje temam (F66)
 - Izboljšana komunikacija (G80)

- Aktivnosti:
 - o Vključitev v aktivnosti (A52, C66, D66, E64, G85)
 - o Interesi v preteklosti (B55)
 - o Motivacija (B56)
 - o Vključitev v pevski zbor (D67)
 - o Interesi osebe (F67)
 - o Poznavanje uporabnika in kaj ima rad (G84)

Podobnosti in razlike med metodama

- Podobnosti med metodama:
 - o Spodbujanje pogovora (A59)
 - o Zapisovanje informacij (A60)
 - o Prenos informacij (A61, G95, G98)
 - o Izdelava osebnega načrta (B60)
 - o Podobnosti med metodama (B61)
 - o Prepoznavanje moči uporabnika (C70)
 - o Delovanje s perspektive moči (C71)
 - o Spodbujanje aktivnosti (C72)
 - o Pridobitev podatkov o življenju stanovalca (D70)
 - o Vpliv podatkov na oblikovanje ciljev (D71)
 - o Pripomoček za boljše poznavanje človeka (D72)
 - o Poznavanje ciljev in želja uporabnika (D73)
 - o Biografija je del osebnega načrta (E68)
 - o Podatki so v pomoč pri zastavljanju ciljev (E69)
 - o Izdelava biografije in osebnega načrta z uporabnikom (E70)
 - o Pomembne stvari (F74)
 - o Stresne situacije (F75)
 - o Veseli trenutki (F76)
 - o Metodi sta pomembni za delo s stanovalcem (G92)
 - o Sodelovanje svojcev pri izdelavi biografije (G93)
 - o Sodelovanje vseh vključenih (G94)
 - o Pozornost (G96)
 - o Beleženje podatkov s strani stalnega tima (G97)

- Razlike med metodama:
 - o Predstavitev življenja (A62)
 - o Pridobivanje informacij (A63)
 - o Razlike med metodama (B62, C73)
 - o Strukturirani dolgoročni in kratkoročni cilji (D74)
 - o Podatki o življenju pridobljeni od stanovalca (D75)
 - o Cilji (E71)

- Biografija je brez ciljev (E72)
- Želje uporabnika (E73)
- Zastavljanje ciljev (E74)
- Obisk svojcev (E75)
- Zastavljeni cilji (F77)
- Podatki o življenju človeka (F78)
- Oteženo delo brez biografije (G99)
- Oteženo delo brez informacij (G100)
- Učenje dela s stanovalci (G101)

Prednosti in slabosti metod z vidika socialnega dela

- Prednosti obeh metod:

- Pomembnost metod (A64)
- Osebi načrt naredi vsaka služba posebej (A65)
- Olajšan pristop (B63)
- Čas spanja (B64)
- Približevanje uporabniku (C74)
- Vključevanje uporabnika v družbo (C75)
- Podatki iz življenja človeka (D76)
- Uresničevanje želja stanovalcev (D77)
- Uresničevanje ciljev (D78)
- Pomen pri vsakodnevem delu in obravnavi (E76)
- Prepoznavanje ciljev (E77)
- Spodbuda k realizaciji cilja (E78)
- Načrtovanje korakov za uresničitev ciljev (E79)
- Olajšano delo (F79, F80)
- Cilji (F81)
- Izboljšan pristop in delo (G102)
- Izboljšana kvaliteta dela (G103)

- Slabosti obeh metod:

- Ponavljanje stvari (A66)
- Socialni stiki (A67)
- Neizpolnjevanje ciljev (B65, C77)
- Stanje stanovalca (B66)
- Spreminjanje ciljev (B67)
- Pomanjkanje časa zaposlenih (C76, F82)
- Težave pri pridobivanju informacij od uporabnika in zastavljanja ciljev (D79)
- Spodbujanje in usmerjanje uporabnika (D80)
- Nepopolna biografija in osebni načrt brez sodelovanja svojcev (E80)
- Oteženo delo (E81)

- Oteženo delo brez prisotnosti svojcev (E82)
- Pomanjkanje informacij o stanovalcu (E83)
- Izdelava biografije brez predhodnih informacij (E84)
- Delo s stanovalci (E85)
- Neuresničevanje ciljev (F83)
- Obremenjenost zaposlenih in nezapisovanje informacij (F84)
- Spreminjanje stanja in neuresničevanje ciljev uporabnika (F85)
- Izguba informacij (G104)
- Slab prenos informacij (G105)
- Nedoslednost zaposlenih (G106)
- Nezipolnjevanje ciljev zaradi pomanjkanja časa (G107)
- Spreminjanje stanja in ciljev uporabnika (G108)

Dopolnitev biografske metode in osebnega načrta

- Dodajanje vsebin k biografiji in osebnem načrtu:
 - Dodajanje novih informacij v biografijo (A68)
 - Brez potrebe po dodajanju vsebin (A69)
 - Dobro razviti metodi (A70, F87)
 - Sprotno dodajanje vsebin k biografiji (B68, F88, G109)
 - Brez potrebe po spreminjanju (B69, C79, D82)
 - Skrbno dodelan individualni načrt (C78)
 - Dodajanje vsebin k biografiji in osebnemu načrtu (D81)
 - Brez potrebe po dopolnjevanju (E86, F86)
 - Pokrita vsa področja (E87)
 - Pomen Življenjske zgodbe (G110)
 - Vsebina Življenjske zgodbe (G111)
 - Priprava na bivanje v domu (G112)